

URADNI VESTNIK

OKRAJA CELJE

LETO VI

1. APRIL 1961

ŠT. 16

V S E B I N A

OKRAJNI LJUDSKI ODBOR CELJE

122. Program perspektivnega razvoja okraja Celje za razdobje od 1961. do 1965. leta.

123. Družbeni plan okraja Celje za leto 1961.

124. Odlok o proračunu okraja Celje za leto 1961.

125. Odlok o določitvi udeležbe občin v skupnih virih dohodkov.

122

Okrajni ljudski odbor Celje je po 4. členu zakona o pristojnosti občinskih in okrajnih ljudskih odborov in njihovih organov (Uradni list FLRJ, št. 52-644/57 in 27-492/59) in 64. členu zakona o okrajnih ljudskih odborih (Uradni list LRS, št. 19-89/52) na seji okrajnega zbora in na seji zbora proizvajalcev dne 31. marca 1961 sprejel

PROGRAM

PERSPEKTIVNEGA RAZVOJA OKRAJA CELJE ZA RAZDOBJE OD 1961. DO 1965. LETA

Prvi del

SPLOŠNE ZNAČILNOSTI PERSPEKTIVNEGA RAZVOJA GOSPODARSTVA V OBDOBJU OD 1961. DO 1965. LETA

I. SPLOŠNI PREGLED RAZVOJA

Da se bo gospodarstvo na območju celjskega okraja razvijalo skladno s splošnim gospodarskim razvojem, je treba v prihodnjem obdobju upoštevati zlasti naslednje:

1. Prvenstveno je treba skrbeti za to, da se bo proizvodnja še nadalje razvijala z visoko stopnjo porasta. Stopnja porasta naj bo še nadalje visoka zlasti v tistih dejavnostih, ki imajo v okraju posebno ugodne pogoje.

2. Industrijska proizvodnja naj se razvija na podlagi še boljšega izkoriščanja kapacitet, rekonstrukcij, mehanizacije in avtomatizacije.

Energetske viire bo treba smotrnejše izkoriščati. Posebno velja to za lignit, ki naj bi se v bodoče izkoriščal v oplemenitenem stanju.

Industrija naj v bodoče posveti več pozornosti kooperaciji, boljši izrabi surovin in odpadkov, specializaciji in kvalitetni izdelavi.

Za boljše izkoriščanje surovin je začeti z novogradnjo takšnih objektov, ki bodo zagotovili čim smotrnejši izkoristek in bodo locirani v skladu s splošnim ekonomskimi pogoji.

3. Kmetijska proizvodnja naj se razvija še naprej ter se usmerja posebno v dejavnosti, ki najbolj ustrezajo pogojem na območju okraja, obenem pa naj bo pospešeno usmerjena v čim večje pridelovanje za tržišče, tako notranje kot zunanje.

Razvoj kmetijstva naj temelji na velikih socialističnih posestvih in pospešenem proizvodnem sodelovanju, kajti le tako je mogoče izkoristiti vse moderne agrotehnične in tehnične pridobitve ter intenzivirati kmetijsko proizvodnjo.

4. Na področju gozdarstva je treba za izboljšanje preskrbe z lesom in tudi za smotrnejše izkoriščanje lesne gmote preiti na sodobne načine gospodarjenja z gozdovi.

Preiti bo treba na krčenje relativnih gozdnih zem-

ljišč in prehajati na intenzivno plantažno gojitev hitro rastočih drevesnih vrst.

5. V gradbeništvu bo treba hitreje uvajati mehanizacijo ter zagotoviti izvajanje gradbenih del z uporabo sodobnejšega gradbenega materiala.

6. Promet mora zagotoviti kulturnejši prevoz potnikov in hitrejši prevoz blaga.

7. V trgovini, gostinstvu in obrti je treba modernizirati in povečati kapacitete.

V trgovini je treba pospeševati specializacijo in sistem samopostrežbe oziroma samoizbire.

V gostinstvu bo treba poskrbeti za kulturnejšo postrežbo, za večje možnosti razvedrila gostov, obenem pa posvetiti hotelskim in turističnim kapacitetam večjo pozornost.

V obrti bo treba pospeševati zlasti uslužnostno obrt in stremeti za čim večjo mehanizacijo in sodobno organizacijo dela.

Povsod, kjer je to ekonomsko upravičeno, naj se ustanavljajo obrtni centri.

Obrtna in trgovinska podjetja naj posvečajo vso pozornost razširitvi in ustanavljanju servisnih delavnic.

8. Bodoči gospodarski razvoj bo zahteval nadaljnje povečanje investicijskih vlaganj. Pri investicijskem vlaganju bo treba skrbeti za skladnost vlaganja v gospodarske investicije in investicije družbenega standarda.

Pri investiranju v gospodarske organizacije naj bo glavno vodilo ekonomičnost in rentabilnost ter vsklajenost s splošno gospodarsko politiko.

9. Povečanje produktivnosti dela je pogoj za povečanje osebne potrošnje, zvišanje družbenega standarda in stabilnost osebnih dohodkov. Zato je treba posvečati vso pozornost sodobni organizaciji dela in uvajanju modernih tehnoloških postopkov. Vzporedno s tem pa je skrbeti za vzgojo strokovnih kadrov.

Povečana proizvodnja bo zahtevala povečanje števila zaposlenih. To povečanje naj bo v okviru porasta proizvodnje.

10. Šolstvu, zdravstvu in telesni vzgoji bo treba v prihodnje dati trdnjšo materialno osnovo za razvoj.

11. Nadaljnja decentralizacija upravljanja z doseženimi sredstvi bo krepila vlogo komune pri konkretnem odločanju o razdeljevanju teh sredstev na vse oblike potrošnje. Vloga okrajnega družbenega plana se zato omejuje na splošno usmerjanje gospodarskega razvoja.

II. DRUŽBENI PROIZVOD IN NARODNI DOHODEK

1. Na podlagi doseženih uspehov v zadnjih štirih letih, doseženih materialnih pogojev, pričakovanega porasta proizvodnje in v skladu z razvojem, ki ga predvideva ta program ter programi višjih politično-teritorialnih enot, predvidevamo, da bo povečanje družbenega proizvoda in narodnega dohodka naslednje:

— v cenah iz leta 1959
— v tisočih din

	1960	1965	Indeks	Povprečno letno
Družbeni proizvod	49,563.289	91,798.480	185,2	13,3
Narodni dohodek	46,075.432	85,219.872	185,0	13,3

Predvideno povečanje proizvodnje, računano v družbenem proizvodu in narodnem dohodku, bo možno doseči z racionalnim izkoriščanjem vseh proizvodnih zmogljivosti, z večjo storilnostjo dela, z vključitvijo povečanih oziroma novih kapacitet, z vzpodbudnejšim na-
grajevanjem in s splošnim dvigom življenjske ravni. Podlaga za doseganje predvidenega družbenega proiz-
voda in narodnega dohodka bo tudi pravilno investi-
cijsko vlaganje v posamezne gospodarske panoge kakor
tudi v negospodarske dejavnosti.

2. Računamo z naslednjim gibanjem družbenega
proizvoda in narodnega dohodka po posameznih gospo-
darskih panogah:

a) Družbeni proizvod		(v tisočih din)		
Gospodarske panoge	1960	1965	1965/1960 Indeks	
Industrija	31,541.795	60,316.200	191,2	
Kmetijstvo	8,941.938	16,400.000	183,4	
Gozdarstvo	713.000	912.640	128,0	
Gradbeništvo	1,461.552	2,350.000	160,7	
Promet	360.796	610.782	169,2	
Trgovina	2,623.095	4,574.509	174,3	
Gostinstvo in turizem	552.297	1,046.877	189,5	
Obrt	2,493.032	4,311.472	172,9	
Komunalna dejavnost	875.784	1,276.000	145,6	
Skupno	49,563.289	91,798.480	185,2	

b) Narodni dohodek		(v 000 din)		
Gospodarske panoge	1960	1965	1965/1960 Indeks	
Industrija	29,121.204	55,625.000	191,0	
Kmetijstvo	8,510.025	15,518.000	182,3	
Gozdarstvo	680.060	863.660	127,0	
Gradbeništvo	1,404.282	2,255.715	160,6	
Promet	255.519	442.684	173,2	
Trgovina	2,529.438	4,412.051	174,3	
Gostinstvo in turizem	521.278	984.484	188,9	
Obrt	2,419.890	4,187.278	173,0	
Komunalna dejavnost	633.736	931.000	146,9	
Skupaj:	46,075.432	85,219.872	185,0	

3. Struktura družbenega proizvoda in narodnega
dohodka po posameznih gospodarskih vejah bo na-
slednja:

	Družbeni proizvod		Narodni dohodek %	
	1960	1965	1960	1965
Gospodarstvo skupaj	100,0	100	100,0	100
Industrija	63,8	68,0	63,2	65,2
Kmetijstvo	18,0	15,5	18,5	18,2
Gozdarstvo	1,4	0,6	1,5	1,0
Gradbeništvo	2,9	2,9	3,0	2,6
Promet	0,7	0,5	0,6	0,5
Trgovina	5,3	3,0	5,5	5,3

Gostinstvo in turizem	1,1	1,8	1,1	1,1
Obrt	5,0	6,1	5,2	4,9
Komunalna dejavnost	1,8	1,6	1,4	1,2

III. INVESTICIJE

1. Osnovna načela za vlaganje investicijskih sredstev.

Investicijsko vlaganje naj bo v prihodnje načelno
takšno, da bo zagotavljalo nemoten razvoj osebne po-
trošnje. Delovni kolektivi in komune naj usmerjajo
sredstva v investicije tako, da bo zagotovljena rast go-
spodarstva in vzporedno z njim tudi družbenega stan-
darda.

V bodoče bo dan glaven poudarek investiranju iz
lastnih sredstev gospodarskih organizacij in iz lokalnih
investicijskih skladov. Zato je koordinacija pri potroš-
nji teh sredstev med gospodarskimi organizacijami in
komunami nujna. Pri investiranju naj se upoštevajo
naslednji pogoji:

— ali je nameravana investicija v skladu s smer-
nicami družbenih planov vseh politično teritorialnih
enot;

— ali pomeni investiranje povečanje proizvodnje
ob istočasnem zmanjševanju ali vsaj obstoječem številu
delovne sile;

— ali gre za mehanizacijo in avtomatizacijo ozi-
roma za izboljšanje tehnološkega postopka;

— ali bo investicija pomenila zagotovitev pogojev
za uspešno kooperacijo z drugimi podjetji;

— ali bo investicijsko vlaganje zagotovilo speciali-
zacijo proizvodnje;

— ali bodo vložena sredstva omogočila boljše iz-
koriščanje odpadkov in surovin na sploh;

— ali je z investicijo zagotovljeno izboljšanje kva-
litete proizvodov in uvajanje za trg zanimivih ter kon-
kurenčnih izdelkov;

— ali gre za dograditev že začetega objekta.

Investicijske programe, posebno njih ekonomski
del, je podvreči zelo kritični presoji glede na obravna-
vanje rentabilnosti in ekonomičnosti bodoče investicije.
Še nadalje je treba krepiti samostojnost delovnih ko-
lektivov pri odločanju o uporabi sredstev. Skladno s
tem je krepiti vlogo komun pri razširjeni reprodukciji
ter ustrezno temu razvijati primerne oblike združev-
vanja. Pri združevanju, ki naj temelji na neposrednem
ekonomskem interesu gospodarskih organizacij, je treba
zagotoviti popolnoma samostojno odločanje.

Uspešno nalaganje družbenih investicijskih sred-
stev bo možno, če bodo pri investiranju merodajni le
ekonomski činitelji in bodo odpravljeni vsi administra-
tivni posegi.

Skrb za skrajšanje gradbenih rokov bodi skrb
gradbenih podjetij, kakor tudi projektantskih organi-
zacij ter investorjev samih, ki naj pri sklepanju po-
godb upoštevajo tudi ta činitelj.

Izdelava investicijskih programov in načrtov naj
se poverja le za to pooblaščenim institucijam, ki naj
skrbe za še večji razvoj in mobilizacijo strokovnih
kadrov.

2. Obseg in struktura investicij v osnovna sredstva.

Za nameravani obseg gospodarskih investicij in in-
vesticij družbenega standarda bi potrebovali približno
naslednja sredstva:

— cene iz leta 1959

— v milijonih din

	Skupno 1961-65	Povprečno 1961-65	Letno 1961-65	Indeks 1961-65
Skupne investicije	69.496	9.427	13.899	147,4
— gospodarstvo	49.998	6.808	10.000	146,9
— družbeni standard	18.946	2.497	3.789	151,7
— državna uprava in ostalo	552	122	110	90,5

Skupne investicije v osnovna sredstva se bodo v bodoče letno povečale za 8,25 %.

Struktura investicij na podlagi gornjih podatkov bo torej naslednja:

	1957-60	1961-65
Skupne investicije %	100,0	100,0
-- gospodarstvo	72,2	71,9
-- družbeni standard	26,5	27,3
-- državna uprava in ostalo	1,3	0,8

Po posameznih panogah so predvidene naslednje investicije:

	cene iz leta 1959 v milijonih din		
	Povprečno letno 1957-60	1961-65	Indeks
Industrija	4,253	6,558	154,2
Kmetijstvo	1,379	1,850	134,2
Gozdarstvo	157	200	127,2
Gradbeništvo	125	190	151,6
Promet	173	311	180,0
Trgovina	438	430	98,2
Gostinstvo	125	210	167,6
Obrt	158	251	158,9
Gospodarske panoge			
skupaj	6,808	10,500	146,9

Struktura investicij bo naslednja:

	1957-60	1961-65
Industrija	62,5	65,6
Kmetijstvo	20,3	18,5
Gozdarstvo	2,3	2,0
Gradbeništvo	1,8	1,9
Promet	2,6	3,1
Trgovina	6,4	4,3
Gostinstvo	1,8	2,1
Obrt	2,3	2,5
Gospodarske panoge skupaj	100,0	100,0 %

V industriji bo dan poudarek zlasti rekonstrukcijam z namenom, da se proizvodnja mehanizira, avtomatizira in specializira.

V tem obdobju je zagotoviti postavitev daljnovoda Šoštanj—Velenje in Dravograd—Velenje.

Ker proizvodnja rjavega premoga v kasnejšem obdobju ne bo mogla več kriti naraščajočih potreb, bo potrebno nadomeščati potrošnjo rjavega premoga z lignitom v oplemenitem stanju, to je sušenim in vplinjavanim. Zato je treba začeti z odpiranjem dnevnega kopa v Velenju tako, da bo že mogoče pričeti z eksploatacijo tega kopa pred koncem tega petletnega obdobja. Energo-kemijski kombinat v Velenju bo najpomembnejši objekt bodoče industrijske izgradnje v Sloveniji. Sušil in vplinjeval bo lignit ter dobavljal plin po cevovodu industrijskim središčem Slovenije. Plin se bo uporabljal za sintezo dušičnih gnojil, pa tudi za izdelavo umetnih smol in lepil na podlagi »uree« (sečnine). V obdobju do leta 1965 so predvidena dela na izgradnji sušilnice lignita, plinarne in plinovodov.

Kakor za vse ostale metalurške obrate v Sloveniji, je značilno tudi za Železarno v Štoreh, da je močno zastarela. Zato jo je treba do leta 1965 rekonstruirati vsaj delno. Njen rekonstrukcijski program se namreč razteza še v dobo po letu 1965. Zlasti pa bo morala Železarna Štore posvetiti že v dobi tega perspektivnega plana vso pozornost rekonstrukciji elektroplavža in obdelovalnice valjev.

V Cinkarni v Celju se bo dovršila rekonstrukcija pražarne in obrata za žvepleno kislino, predvidena pa je tudi postopna rekonstrukcija topilniških peči s pre-

graditvijo in povečanjem števila etaž. Nadalje naj bi Cinkarna dokončala novo kontaktno napravo za proizvodnjo 19.500 ton žveplene kisline, ki bo predelovala neizkoriščene pražilne pline svojih metalurških obratov. Predvidena je tudi izgradnja naprav za lito pon s proizvodnjo 5.000 ton, ki predstavlja podvojitvev in modernizacijo obstoječih kapacitet.

Nov obrat titanovega dioksida bo izpopolnil sortiment belih pigmentov te tovarne z izdelkom, ki se zaradi kvalitete vedno bolj uveljavlja v industriji premaznih sredstev in plastičnih mas.

Tovarna emajlirane posode v Celju bo v obdobju tega plana dokončala rekonstrukcijo tovarne. »Alpos« Šentjur se bo približal dovršitvi novih objektov in nabavil opremo. »Kostroj« Slovenske Konjice bo povečal svoje delovne prostore, prav tako Tovarna tehtnic v Celju, ki bo pričela z izdelovanjem elektronskih tehtnic. Tudi rekonstrukcije v »Gorenju«, Kovinskem podjetju v Žalcu in »Žični« naj bi bile končane v petih letih.

Keramična industrija v Libojah bo vlagala sredstva v potrebne naprave za dokončno osvojitve izdelovanja grafitnih loncev in »vitreous« izdelkov. Obnovljena bo v večji meri tudi Steklarna »Boris Kidrič« v Rogaški Slatini. Po predvidevanjih perspektivnega plana za LRS je predvidena tretja tovarna iverastih plošč na območju celjskega okraja. Veliko število lesnih odpadkov nakazuje možnost gradnje takšne tovarne v Celju in Nazarju.

Dokončati bo treba vse rekonstrukcije v tekstilni industriji, zlasti pa predilnice za jutino prejo v Žalcu. Dokončana bosta obrat za umetno usnje v »Konusu« v Slovenskih Konjicah in obrat kromovega usnja v usnjarni v Šoštanju.

Investicijska vlaganja v rudarsko-geološke raziskave se bodo usmerjala v raziskovanje železne rude, premoga in bentonitov ter okrasnega kamna, za katere je v tem obdobju dokončno določiti smer predelave, lokacijo objekta za predelavo in ga dograditi.

V kmetijstvu so investicije predvidene zlasti za tiste namene in objekte, ki naj bi izboljšali oskrbo potrošniških središč s kmetijskimi izdelki, zagotovili na predek v doseganju socialistične preobrazbe kmetijstva in povečali izvoz. Napori kmetijstva bodo usmerjeni v družbeni sektor kmetijstva in združno kooperacijo. Največ sredstev bo vloženi v živinorejske gradbene objekte in nabavo živine ter gradnjo intenzivnih vrtnarskih objektov v bližini močnejših središč.

V gozdarstvu se bodo v tem obdobju povečale naložbe za osnivanje plantaž hitrorastočega drevja, krčičev relativno gozdnih površin ter razširitev gozdarškega cestnega omrežja.

V gradbeništvo naj bi se zlasti povečale investicije za mehanizacijo gradbenih podjetij in za izdelavo polmontažnih ter montažnih gradbenih elementov.

V prometu se bodo investicije usmerile zlasti na rekonstrukcije ceste Celje—Rogaška Slatina, Vojnik—Dobrna, Nazarje—Logarska dolina, Arja vas—Velenje, omrežje cest v Savinjski dolini in Obsotelju ter v gradnjo ceste v Matkov kot.

V zvezi z naraščajočim cestnim prometom bo treba intenzivnejske poskrbeti za izboljšanje servisnih uslug. Večje naložbe so namenjene za povečanje avtomatske centrale v Celju in položitev koksalnega kabla na črti Maribor—Celje—Ljubljana in Celje—Velenje. Predvidena je ureditev avtobusne postaje v Celju in ureditev garaž za tovarna vozila in avtobuse.

Z investicijskim vlaganjem v trgovini bo treba poskrbeti za modernizacijo obstoječe trgovske mreže, prehod na sistem samopostrežbe in samoizbire, gradnjo skladišč za veletrgovino in gradnjo paviljonov v krajih, kjer je modernizacija obstoječih lokalov nerentabilna in nesmotna.

V gostinstvu bo treba nadaljevati z modernizacijo obstoječe gostinske mreže, pričeti z gradnjo motelov v

krajih, kjer se za to kaže potreba, dokončati celjski hotel in dograditi žičnico na Okrešelj. Vso skrb je glede gradnje gostinskih kapacitet posvetiti Logarski dolini, obenem pa urediti Dobrno in Rogaško Slatino.

V obrti bo treba graditi sodobne obrtne centre, kjer se bo z združevanjem storitvenih dejavnosti in z boljšo mehanizacijo lahko uveljavil industrijski način opravljanja storitev.

Povečati je treba mehanizacijo in razviti mrežo specializiranih storitvenih obratov ter povečati kapacitete proizvodnih obrti, ki delajo v kooperaciji z industrijo. Treba bo zgraditi obrtni obrat za predelavo kovinskih odpadkov.

Vzporedno z investicijami za razvoj gospodarstva se mora pospešeno vlagati sredstva za gradnjo stanovanj, šol in zdravstvenih objektov. Pričeti je z gradnjo osnovne šole (alternativno z učiteljskim, ki je sedaj v istih prostorih), gradnjo posebne šole, dograditi internat za dijakke tehniške šole, dograditi vrtnarsko šolo, povečati kapacitete ekonomske šole v Celju in pripraviti prostore za medicinsko šolo. Vzporedno s tem je pripraviti vse potrebno za ureditev višjih šol, kot komercialne, pravne itd. Polno skrb je posvetiti objektom za telesno vzgojo.

Za osnovne dejavnosti družbenega standarda so predvidena naslednja vlaganja:

— Cene iz leta 1959
— v milijonih din

	Skupno 1961-1965	Povprečno 1957-1960	Letno 1961-1965	Indeks
Stanovanjsko-komunalna dejavnost	14.550	2.030	2.910	143,3
Kulturno-socialna dejavnost	4.395	467	879	188,4
Družbeni standard				
skupaj	18,945	2,497	3,789	151,7

3. Investicije po virih sredstev.

Spremembe v gospodarskem sistemu narekujejo močnejše vlaganje lastnih investicijskih sredstev gospodarskih organizacij in lokalnih skladov. Glede na sproščeno amortizacijo bodo podjetja razpolagala z večjimi investicijskimi sredstvi. Struktura investicijskih vlaganj bo predvidoma naslednja:

	1957-1960	1961-1965
Skupaj investicije	100,0	100,0
— sredstva gospodarskih organizacij	38,3	46,2
— investicijski skladi in ostala sredstva	61,7	53,8
Gospodarske organizacije	100,0	100,0
— sredstva gospodarskih organizacij	45,4	56,0
— investicijski skladi in ostala sredstva	54,6	44,0

4. Investicije v obratna sredstva

Povečanje proizvodnje bo terjalo ustrezen porast obratnih sredstev.

Zaradi potrebe po skrbnem gospodarjenju z obratnimi sredstvi bodo morale gospodarske organizacije povečati koeficient obračanja teh sredstev ter skrbeti za boljši in primernejši asortiment izdelkov oziroma blaga.

Povečanje obratnih sredstev bo izhajalo predvsem iz sredstev gospodarskih organizacij.

IV. OSEBNA POTROŠNJA IN DRUŽBENI STANDARD

a) Osebna potrošnja

1. V skladu s predvidenim razvojem družbenega produkta in narodnega dohodka bi se osebna potrošnja povečala skupno za 51 %, na prebivalca pa za 44,0 %. Povprečno letno bi se torej osebna potrošnja povečala skupno za 8,5 %, na prebivalca pa za 7,6 %.

Tendenca hitrega naraščanja osebne potrošnje mora postati trajna značilnost našega družbenega razvoja.

2. Realni osebni dohodki v gospodarstvu zaposlenih naj se dvigujejo v skladu s porastom produktivnosti. Zato naj gospodarske organizacije in zavodi uvedejo tak način delitve osebnega dohodka, ki bo temeljil na delovnem in gospodarskem uspehu posameznika in celote.

3. V zasebnem sektorju kmetijstva bi se osebna potrošnja na podlagi predvidenega porasta proizvodnje dvigala povprečno za 2,5 % letno. Povečanje osebne potrošnje v zasebnem sektorju kmetijstva bo temeljilo predvsem na kooperacijski proizvodnji in uporabi modernih agrotehničnih dosežkov.

4. Pričakujemo, da se bo občutno spremenila tudi struktura potrošnega fonda v korist industrijskih izdelkov ter kulturnih dobrin in bo delež prehrane v potrošnem skladu sorazmerno nižji.

5. Pri uresničevanju predvidenega razvoja osebne potrošnje in dvigu življenjske ravni bodo morali zlasti sodelovati organi delavskega samoupravljanja, sindikati, komune in gospodarske zbornice, ki bodo morali voditi konkretno skupno politiko pri razporejanju sredstev za dvig standarda. Razvijati se bodo morale zlasti tiste dejavnosti, ki na standard delovnega človeka najneposredneje vplivajo, kakor trgovina, gostinstvo, komunalne in podobne dejavnosti.

Stanovanjske skupnosti naj skupno z obrtno zbornico poskrbe za čimprejšnjo ustanovitev obrtnih centrov ter gospodinjstev servisov.

b) Družbeni standard

Družbeni standard se bo razvijal skladno s splošnim gospodarskim razvojem v okraju.

Nadaljnji proces decentralizacije sredstev bo močno pripomogel k materialni krepitvi komun in s tem k dviganju družbenega standarda.

Pri dvigovanju družbenega standarda je posvečati največ pozornosti onim problemom, ki so zaradi zaostajanja v preteklih letih postali najbolj pereči. Le-ti so šolstvo, zdravstvo ter stanovanjska in komunalna dejavnost.

Investicije v družbeni standard naj bi se povečale povprečno za 8,75 % v primerjavi z letom 1960.

S sredstvi za družbeni standard bodo razpolagale predvsem gospodarske organizacije in komune. Zato je koordinirano delo le-teh in pomoč političnih ter sindikalnih organizacij pri razporejanju sredstev in določanju vrstnega reda bistvene važnosti in pogoj za uspešno izvedbo programa.

Družbene službe

1. Šolstvo

V skladu z naravnim porastom prebivalstva v okraju za 5 % in potrebami po povečanju strokovnih kadrov bo treba povečati prostorske kapacitete šol, tako, da bo preprečena uvedba tretje izmene pouka.

Razen tega je treba zagotoviti nemoten pouk in postopno dvigovati kvaliteto raven v skladu z reformo šolstva.

Za dosego teh ciljev je treba zgraditi 546 novih učnih prostorov s 32.768 m², in sicer:

a) v obveznem šolstvu 302 učilnic z 18.135 m²
b) v višjem, srednjem in nižjem šolstvu 244 učilnic s 14.633 m².

Prvenstvo pri gradnji oziroma adaptacijah imajo osnovne šole, učiteljske, medicinska šola, vrtnarska šola, posebna šola, ekonomska šola in srednješolski

centri. Vzporedno s tem je poskrbeti, da se bo v Celju in Velenju v tem petletnem obdobju moglo pričeti razvijati tudi višje šolstvo (n. pr. višja komercialna šola, višja pravna šola itd.)

Ustanavljati je šolske centre povsod tam, kjer so za to dane potrebe in objektivne možnosti.

S primernim štipendiranjem bo treba postopno kriti sorazmerno zelo visoke potrebe po strokovnem kadru zlasti v zdravstvu, prosvetni in tehnični stroki. Komune naj v sodelovanju z gospodarskimi organizacijami na svojem območju poskrbe za pravilno smer in način štipendiranja.

Struktura vložnih investicij po posameznih vrstah šol bi bila naslednja:

	struktura v %
1. osnovne šole	40,4
2. srednje šole	34,8
3. višje šole	9,2
4. ostale šole	15,6

2. Kultura in prosveta

Da bi se v razdobju 1961 do 1965 uresničilo načelo širjenja obzorja najširših ljudskih množic, bo osnovna smer razvoja kulturno-prosvetne dejavnosti v tem obdobju v

- razširjanju baz ljudske prosvete
- razvijanju kulturnih in znanstvenih zavodov.

Za doseg te ciljev:

— bodo prosvetna društva nadaljevala s širokim izobraževalnim delom in s široko podporo delavskih univerz;

— obnova in adaptacija Grofije bo pomenila močno pridobitev celjske kulture. Prav tako bo treba izvršiti notranjo ureditev študijske knjižnice ter novogradnjo Glasbene šole v Celju;

— spomeniškiemu varstvu je treba posvetiti vso pozornost. Usmeri naj se predvsem v izdelavo ureditvenih načrtov turistično pomembnih krajev.

Izobraževanje odraslih in mladine

Spiro izredno intenzivnega razvoja našega gospodarstva in vedno odločilnejše vloge, ki jo imajo delavci sami in ostali državljani pri uresničevanju naših poglavitnih skupnih nalog so porasle potrebe širokih krogov po izobrazbi. S tem so dobile nov pomen vse izobraževalne institucije, predvsem pa delavske univerze. Zato je treba delavskim univerzam omogočiti, da bodo hitro in učinkovito zadovoljevale te potrebe.

3. Telesna vzgoja

Izboljšanje sedanjega stanja telesne kulture zahteva, da se v okraju zagotovijo osnovni pogoji za njen hitrejši in bogatejši razvoj. Treba bo:

- urediti svete za telesno vzgojo v komunah;
- zagotoviti izdatnejša proračunska sredstva;
- v večji meri mora skrbeti za razvoj šolske telesne vzgoje v stanovanjskih skupnostih in gospodarskih organizacijah;

— utrditi in okrepiti v komunah z izdatno moralno in materialno podporo osnovne organizacije za telesno kulturo kot nosilce te dejavnosti in

— utrjevati občinske zveze za telesno vzgojo kot najpomembnejše samoupravne družbene vodstvene organe v novem komunalnem sistemu.

4. Zdravstvo

V letu 1961 do 1965 bo potrebno še nadalje posvečati pozornost preventivni zdravstveni zaščiti prebivalstva celjskega okraja.

Glavne naloge so:

— vsi zdravstveni domovi in zdravstvene postaje v okraju morajo v celoti izvajati program preventiv-

nega dela, določen z zakonom o zdravstvenih domovih in zdravstvenih postajah ter navodilom Sveta za zdravstvo LRS;

— pri vseh zdravstvenih domovih na sedežih občin se mora ustanoviti higienska postaja z zdravstveno statistično službo, dispanzer za žene, dispanzer za otroke in šolska ambulanta;

— za to službo je potrebno pridobiti zadostno število zdravstvenih delavcev in zagotoviti potrebna finančna sredstva;

— razširiti je dejavnost Okrajnega higienskega zavoda in kadrovske in materialno usposobiti za aktivno vodstvo vse preventivne zdravstvene dejavnosti v okraju in mu dati za to potrebno pooblastilo;

— k preventivnemu zdravstvenemu delu čim bolj pritegniti množične organizacije, predvsem odbore Rdečega križa.

Da bodo zdravstveni zavodi s programom predvidene naloge mogli zadovoljivo reševati, računamo s povečanjem njihovih kapacitet in sicer:

Splošna bolnica Celje predvideva dokončno dograditev do sedaj nedograjenih objektov, v katerih se predvideva nov okulistični oddelek, razširitev internega oddelka v nedograjeni stavbi, preureditev hospitalnih prostorov za operiranje z ustrezno preureditvijo funkcionalnih kirurških prostorov, dograditev in razširitev infekcijskega oddelka, adaptacijo obstoječega ginekološko-porodniškega oddelka in adaptacijo bolniškega objekta — ženski oddelek v Novem Celju. Nadalje je potrebno opremiti in dograditi prostore za rehabilitacijo duševnih bolnikov in alkoholikov na zdravljenju v nevropsihiatričnem oddelku v Vojniku. Potrebe narekujejo, naj se sprostijo prostori za Zdravstveni dom Celje za razširitev preventivne ter kurativne službe.

Zobozdravniška služba

Predvidevamo v naslednjih petih letih ustanovitev oziroma opremo še 6 ambulant. Za nemoteno delo se predvideva povečanje strokovnega kadra od 6 na 17 stomatologov.

Zdraviliška služba

Potrebne so še nadalje gradnje in adaptacije, predvsem pa ureditev centralne zdraviliške stavbe, v katerih bi se uredile primerne zdravniške ambulante.

5. Socialno varstvo

V tem obdobju je potrebno še nadalje organizirati socialne službe v večjih mestih in industrijskih centrih. Število vrtcev in zavetišč se bo povečalo glede na vedno večje potrebe, predvsem v Celju in Šoštanju, na 25 vrtcev in zavetišč v letu 1965.

V programu je ustanovitev Doma počitka upokojencev v samem Celju s kapaciteto 60 postelj.

V letu 1961 se predvideva dograditev poslopja Zavoda za rehabilitacijo invalidov.

Nadalje je posvetiti vso pozornost šolskim in mlečnim kuhinjam.

6. Socialno zavarovanje

Osnovne naloge socialnega zavarovanja bodo v letih 1961-1965 naslednje:

1. Razširiti je treba krog socialnih zavarovancev s splošnim zavarovanjem. Predvideva se, da se bo skladno z zveznimi predpisi že leta 1961 uvedlo zavarovanje obrtnikov in njih družinskih članov.

2. Z izboljšanjem preventivne zdravstvene službe in s povečano preventivno dejavnostjo se bo znižal odstotek bolnih.

Resno pa se bo moralo stremeti za tem, da se bo do leta 1965 uvedlo tudi v našem okraju razširjeno zavarovanje, ki ga predvideva zakon.

7. Komunalna in stanovanjska izgradnja

1. Močno vlaganje sredstev v elektrifikacijo podeželja v preteklih letih je omogočilo, da je ta elektrifikacija s izjemo odročnih zaselkov v glavnem zaključena.

Vsa razpoložljiva sredstva za elektrifikacijo v razdobju 1961/1965 se bodo vložila v izpopolnitev daljnovodnih omrežij, gradnjo trafopostaj in kablovodov ter izpopolnitev omrežij večjih naselij. Med večjimi objekti v razdobju 1961/1965 je predvidena gradnja RTP Mozirje, Laško, Lava pri Celju, Selce, Podlog ter Podplat.

2. Preteklih pet let je bilo v znamenju močne gradnje vodovodov. Tudi v planiranem razdobju 1961-1965 se bo ta gradnja nadaljevala. Med glavnimi objekti so naslednji:

Vodovod Vitanje—Celje, Šmartno ob Paki, Paka—Velenje, Loke—Tabor, Rudnik—Keramična Liboje, Rogatec—Mestinje, Dolič—Slovenske Konjice, Žiče in Zreče, vodovodi Laško in Vrh nad Laškim in vodovod za Logarsko dolino.

3. Kanalizacija naših naselij je zastarela in skoraj neuporabna. Največja tovrstna investicija v razdobju 1961-1965 je kanalizacija mesta Celja. Paralelno s kanalizacijo se bo izvršila po planu industrije gradnja čistilnih naprav, ki je predpisana z zakonom o varstvu voda.

4. Občine naj še nadalje skrbijo za ureditev parkov, rekreacijskih in športnih objektov.

5. V planiranem razdobju 1961-1965 se bo nadaljevala ustanovitev, gradnja in rekonstrukcija komunalnih obrti in servisov.

Računamo, da bi se moralo zgraditi v našem bazenu v obdobju perspektivnega programa povprečno letno 753 stanovanj.

V cilju racionalizacije stanovanjske gradnje naj občinski ljudski odbori skrbijo predvsem za:

- jačanje službe za investicijske predpriprave;
- občinski ljudski odbori morajo gledati na to, da se pred izvajanjem stanovanjske gradnje izvršijo vsa nujna komunalno-ureditvena dela;

- treba je dati prednost strnjeni blokovni gradnji, ki omogoča znatno boljšo izrabo zemljiških površin ter racionalno komunalno vzdrževanje;

- občinski ljudski odbori naj pri zasnovi zazidalnih projektov posvetijo vso potrebno pozornost tudi izgradnji vseh gospodarskih in družbenih objektov;

- v pogojih poslovanja občinskih skladov po ekonomskih načelih se zelo zaostrojuje vprašanje izgradnje stanovanj za uslužbence v ustanovah in javnih službah.

V. PRODUKTIVNOST IN KADRI

Produktivnost

Porast produktivnosti dela ni bil v preteklem obdobju v skladu s porastom proizvodnje. Število zaposlenih je hitreje naraščalo kot proizvodnja.

V prihodnje naj bi produktivnost naraščala hitreje. Pri tem računamo na porast osebne produktivnosti kakor tudi na povečanje storilnosti zaradi uvedbe mehanizacije in avtomatizacije, kar bo posledica predvidenih rekonstrukcij. V razdobju 1961-1965 je mogoče računati s porastom produktivnosti v družbenem sektorju povprečno za približno 8,75 % letno, od tega v industriji za 9 %. Zaposlenost bo porasla za 22,7 %. Na podlagi tega bo letni porast produktivnosti 9 %.

K porastu produktivnosti bodo pripomogli novi strokovni kadri, dosledno razdeljevanje osebnih dohodkov po učinku oziroma enoti proizvoda, izboljševanje proizvodnih procesov in boljša organizacija dela.

Razen tega bo pripomoglo k dvigu produktivnosti še naslednje:

- izboljšanje planiranja pri delu;
- ureditev in skrajšanje notranjega transporta v proizvodnji;
- ureditev delovnih mest;

- sistematično znanstveno proučevanje delovnih metod;

- izboljšanje delovne kontrole na delovnih mestih;
- redna oskrba s surovinami in materialom;
- večji učinek administrativnega osebja;
- uvedba ukrepov za zmanjšanje nesreč pri delu;
- strokovno in splošno izobraževanje odraslih;

Veliko vlogo pri dvigovanju produktivnosti glede znanstvenega proučevanja in strokovne ter splošne izobrazbe odraslih bo imel Zavod za napredek gospodarstva, Delavska univerza, strokovna društva, večerne šole in gospodarske zbornice. Število aktivnega prebivalstva se bo dvignilo za 26 % to je za 25.717 oseb v primerjavi z letom 1960.

Glede na povečanje storilnosti se računa, da bo porast brutoproizvoda, družbenega proizvoda in narodnega dohodka v celotnem gospodarstvu naslednji:

	V dinarjih na aktivnega prebivalca		Indeks 1965/60	Povprečno letno pove- čanje %
	1960	1965		
Družbeni bruto proizvod na enega aktivnega prebivalca	528.587	937.864	177,4	12,2
Družbeni proizvod na enega aktivnega prebivalca	247.650	436.844	176,4	12,0
Narodni dohodek na enega aktivnega prebivalca	230.223	405.538	176,1	12,0

VI. BLAGOVNA IZMENJAVA Z INOZEMSTVOM

V bodočem perspektivnem obdobju mora biti izvoz v skladu s splošnimi smernicami, ki jih narekuje zvezni perspektivni program. Posvetiti bo treba vso skrb temu, da se bo z izvozom dosegel ugodni devizni učinek.

Po splošnem porastu celotnega gospodarstva se računa, da se bo povečal izvoz tako industrijskih kot kmetijskih izdelkov.

Računati je, da se bo izvoz industrijskih izdelkov povečal od 6,313 milijonov din v letu 1960 na 12,036 milijonov din v letu 1965 to je za 70 % ali povprečno letno za 11,25 %. Glavni izvozniki bodo tudi v bodoče podjetja barvne metalurgije, proizvodnje nekovinskih rud, kovinske, lesne in usnjarske ter tekstilne industrije. Izvoz kmetijskih pridelkov bo znašal v letu 1965 okoli 3,296 milijonov din, kar pomeni v primerjavi z letom 1960 za 1,679 milijonov din več ali povprečno letno za 15,25 %.

V naslednjih letih se bo zaradi modernizacije cest, ureditve zdravilišč in Logarske doline dvignil tudi inozemski turizem. Na ta način se bo lahko povečal neblagovni devizni dotok. Naloga turistične zveze in gostinske zbornice pa tudi gostinskih podjetij je, da poskrbe za kulturno nudenje gostinskih uslug in poskrbe za učinkovito inozemsko propagando. Z izboljšano propagando bi bilo mogoče inozemski turizem v našem okraju podvojiti. Devizni priliv bo mogoče pospešiti tudi z investicijskimi storitvami. »Kostroj« Slovenske Konjice naj bi še nadalje prevzemal izvršitev tovrstnih uslug.

Manjše naraščanje uvoza bo mogoče doseči z zelo smotno potrošnjo uvoznega materiala in surovin, prav tako pa tudi s širšim nadomeščanjem uvoženih materialov z domačimi. V bodoče je razvijati zlasti proizvodnjo, ki omogoča plasman proizvodov z visoko stopnjo predelave (Tovarna emailirane posode, Steklarna »Boris Kidrič«), kakor tudi proizvodnjo, ki temelji na predelavi domačih surovin (»Savinja« Celje). Siriti je treba sortiment proizvodnje za izvoz (vsa tekstilna industrija), razvijati je možnost za povečanje staleža ži-

vine za izvoz, razvijati lovstvo in ribolov ter zainteresirati za ti dve dejavnosti inozemske turiste, izpopolniti in razširiti zunanjetrgovinska podjetja, izboljšati usposobljenost in število strokovnega kadra s tečaji, specializacijami, študijem na višjih in visokih šolah ter podiplomskim študijem.

Drugi del

RAZVOJ PO GOSPODARSKIH PANOGAH

VII. INDUSTRIJA

1. Osnovne smeri in cilji bodočega razvoja

Značilnost industrije v celjskem okraju je njena za starelost in izrabljenost naprav, ki jih je treba nujno obnavljati. Zato mora biti vsa skrb posvečena obnovi. Obenem pa je treba stremeti za čim hitrejšo izpopolnitev mehanizacije in uvedbo avtomatizacije.

Polno pozornost je posvečati dejstvu, da bodo ob spremenjenih pogojih morale gospodarske organizacije za izvršitev večine investicijskih del uporabiti lastna sredstva. Prav tako pa bodo morali delovni kolektivi smotno razdeljevati dosežena sredstva v pravilnem razmerju na obratna in osnovna sredstva.

Celotno proizvodnjo je usmerjati na višjo stopnjo predelave, čemur se mora prilagoditi tudi proizvodnja surovin in polproizvodov ter smotrna uporaba in predelava odpadkov.

Industrijska podjetja se bodo morala bolj kot doslej usmerjati v proizvodno sodelovanje z drugimi podjetji v industriji, pa tudi v drugih gospodarskih vejah.

Glede na splošna načela gospodarske politike se morajo pri razdeljevanju lokalnih investicijskih sredstev upoštevati načela maksimalne rentabilnosti. Pri investiranju je dati prednost dograditvi že začelih objektov, nadalje pa pri določanju prioritete presojati, ali je podana soglasnost s smernicami zveznega in republiškega programa, upoštevati pa je še odraz investicije na število delovne sile, mehanizacijo, avtomatizacijo, pogoje kooperacije z drugimi podjetji, pogoje specializacije, izrabo odpadkov oziroma čim racionalnejšo izrabo surovin ter uvajanje za trg zanimivih proizvodov. Presoditi je še konkurenčnost novih izdelkov glede na domači in inozemski trg. Poseben poudarek je

v tem petletnem obdobju dajati razvoju kemične industrije in prilagajati obnavljanje obstoječih objektov bodočemu kemokombinatu v Velenju. Pospešeno se mora razvijati industrijska dejavnost, ki temelji na predelavi odpadkov.

Skladno s potrebami nadaljnjega razvoja gospodarstva bo treba povečati proizvodnjo premoga, rekonstruirati zmogljivost železarne ter poskrbeti za preskrbo s sodobnejšim gradbenim materialom.

Hiter in uspešen razvoj industrije bo v znatni meri odvisen od nadaljnjega razvijanja delavskega samoupravljanja in izpopolnjevanja ukrepov gospodarskega sistema, zlasti pa od sistema delitve dohodka gospodarskih organizacij.

2. Obseg in struktura proizvodnje

Fizični obseg industrijske proizvodnje naj bi se povečal v razdobju 1961 do 1965 skupno za 83,6%. Povprečno letno naj bi se povečal za 13%.

Industrijska proizvodnja se bo še nadalje razvijala po visoki stopnji.

Gibanje proizvodnje po strokah bo naslednje:

	Indeks 1965/60	Povprečni porast 1957/60	1961/65 %
Proizvodnja električne energije	245,4	9,75	19,75
Proizvodnja in predelava premoga	139,5	9,—	7,—
Črna metalurgija	222,7	5,—	17,5
Barvna metalurgija	200,9	7,—	15,—
Proizvodnja nekovin	139,5	7,75	7,—
Kovinska industrija	160,7	24,—	10,—
Kemična industrija	217,1	18,50	16,75
Industrija gradb. materiala	254,4	5,75	20,5
Lesna industrija	137,8	14,25	6,75
Tekstilna industrija	206,3	10,25	15,75
Usnjarska industrija	137,2	8,75	6,50
Živilska industrija	109,2	11,75	1,75
Grafična industrija	284,4	21,80	23,25
Industrija skupaj	183,6	11,25	13,—

V letih 1960 in 1965 naj bi se proizvodnja najvažnejših industrijskih proizvodov povečala takole:

Grupa proizvodov	Enota mere	1960	1965	Indeks 1965/1960
Energetski proizvodi				
Električna energija	MWh	275.950	765.000	277,2
Rjavi premog	t	262.000	257.000	98,1
Lignit	t	2.200.000	3.300.000	150,0
Reprodukcijski material				
Belo in sivo surovo železo	t	33.800	42.000	124,3
Valjani proizvodi — težki profili	t	24.817	41.000	165,2
Rafinirani cink	t	6.500	8.560	131,7
Cinkova pločevina	t	4.750	7.000	147,4
Siva in temper litina	t	10.777	17.910	166,2
Odlitki barvastih kovin	t	16	20	125,0
Odkovki prostokotni in v modelu	t	733	4.040	551,2
Kovinska embalaža	t	610	575	94,3
Zveplena kislina	t	23.600	62.600	265,3
Solna kislina	t	100	115	115,0
Natrijev sulfid	t	718	1.000	139,3
Barijev sulfid	t	2.800	5.000	178,6
Volno predivo	t. ef.	404	11.108	274,9
Usnje	m ²	786.000	1.218.000	154,9
Furnir	m ³	2.930	4.090	139,4
Proizvodi namenjeni kmetijstvu				
Poljedelski stroji in orodje	t	725	1.360	187,6
Umetna gnojila — superfosfat	t	25.000	40.000	160,0

Grupa proizvodov	Enota mere	1960	1965	Indeks 1965 1960
Proizvodi namenjeni pretežno gradbeništvu				
Lomljen in tolčen kamen	m ³	17.000	11.500	67,6
Zidaki	000 enot	22.934	46.122	201,1
Strešniki	000 enot	2.381	3.560	149,5
Apno	t	19.000	16.000	84,2
Proizvodi namenjeni pretežno osebnim potrošnji				
Votlo in brušeno steklo	t	825	1.100	133,3
Gospodinjska keramika	t	1.680	2.300	136,9
Emajlirana, aluminijasta in ostala posoda	t	7.301	10.700	146,6
Tehnice za tovor	t	1.705	2.200	129,0
Bombažne tkanine	000 m ²	15.230	27.153	178,3
Volnene tkanine	000 m ²	883	2.168	245,5
Pohištvo	grt	3.824	10.359	270,9
Nogavice	t	179	170	94,9
Konfekcija perila	000 m ²	1.870	3.028	161,9

Proizvodnja električne energije

Tudi v bodoče ostaneta v tej stroki le dve proizvodni podjetji in sicer Termoelektrarna Velenje in Termoelektrarna Šoštanj.

Skupna instalirana moč Termoelektrarne Šoštanj znaša 135.000 KW.

Potrebe po električni energiji ne obstajajo samo v ožjem lokalnem smislu, temveč je elektroenergetski sistem vezan in oskrbuje z vsemi drugimi tovrstnimi podjetji celotno republiko. Premog je pri Rudniku lignita v Velenju za obe termoelektrarne zagotovljen.

Termoelektrarna v Velenju je zastarela in je njena proizvodnja danes že neekonomična.

Podvojiti je treba daljnovod Šoštanj, Ljubljana, Dravograd in Velenje.

Poleg dosedanjih transformatorskih postaj bo treba zgraditi še dodatne in sicer v Laškem, Mozirju in na Lavi v Celju. Dograditi pa je treba tudi transformatorsko postajo v Podplatu s pripadajočimi daljnovodi.

Zaradi predvidenega povečanja obrtnih dejavnosti in predvidenega povečanja porabe električne energije v industriji bo treba zgraditi 72 napajalnih transformatorskih postaj 20 oziroma 10/04 KW in priključne 20 oziroma 10 KW daljnovode.

Večja vlaganja so predvidena v obnovo dotrajanih in prešibkih omrežij nizke napetosti v večjih centrih, kot Celju, Rogaški Slatini, Šentjurju, Laškem, Dobrni, Zalcu, Nazarju, Ljubnem, Solčavi, Vojniku ter okolici industrijskih naselij.

Predvideva se, da bo potrebno vložiti v izgradnjo naštetih objektov in izvršitev del okoli 1,060 milijonov din, kar bi se vse finansiralo iz amortizacijskih sredstev distributivnega podjetja, razlik v ceni električne energije v gospodinjstvu ter odstopljenega prispevka iz dohodka. Povečana bo tudi transformacija od 110/35 KV v Selcah, za kar bo podjetje Elektroprenos preskrbelo sredstva.

Proizvodnja in predelava premoga

Najbolj uporaben vir energije in toplote je v Sloveniji premog, katerega v bližnji bodočnosti ne bo mogoče nadoknaditi z drugim virom.

Na premogovnih zalogah LR Slovenije je zgrajena močna industrija.

Promet in široka potrošnja v Sloveniji se oskrbuje že od davna iz domačih premogovnikov. Glede na oddaljenost ostalih premogovnih virov v državi uporabljajo slovenski premog potrošniki vseh vrst tudi v drugih republikah.

V našem kraju je najpomembnejši Rudnik lignita Velenje. Proizvodnja lignita v LRS je nanj bistveno vezana. Znašala je leta 1946 321.790 ton, leta 1955 1.116.500 ton in je dosegla v letu 1960 že 2.200.000 ton. Konec petletnega obdobja je predvidena proizvodnja

3.300.000 ton. Lignit se v rastoči meri uporablja povsod, zlasti pa v termocentralah in v široki potrošnji.

Znano je, da je rudnik Zabukovca, prav tako pa tudi Laško že prekoračil svojo najvišjo proizvodnjo, ki se zaradi izčrpanosti zaloga premoga ne bo mogla dvigniti.

Prav zaradi tega mora Rudnik lignita Velenje, ki razpolaga z večjimi zalogami premoga, izvršiti vse potrebno, da bo nadomestil izpad premoga v Pečovniku ter nadomestil stagnacijo v Zabukovci in Laškem; kajti normalen potek proizvodnje je v veliki meri odvisen prav od proizvodnje premoga v Velenju. Dovažanje letnega iz Bosne ne bi bilo ekonomično, ker znašajo prevozní stroški za industrijske vrste (oreh, grah, prah) 35 do 70 % nabavne cene ne glede na težave, ki bi jih povzročil prevoz velikih količin.

Zato je treba v tem petletnem obdobju posvetiti posebno skrb tudi intenzivnim raziskovanjem t. j. ugotavljanjem verjetnih in domnevnih zalog v okolici Laškega in Zabukovce, njihovim pospešenim odpiranjem in izkoriščanjem. Ker uporabljajo moderne kotlovske naprave premog do kurilne vrednosti nad 1400 kal. in se tak premog nahaja v »talninskem« delu velenjskega lignitnega sloja, je ustrezno, da se predvidi v bodoče tudi odkopavanje tega premoga. S tem bo dosežena koristna uporaba doslej brezpredmetnega premoga, izboljšan bo izkoristek sloja premoga in s tem podaljšana življenjska doba rudnika.

Prvi korak za uresničenje odkopavanja nižjekaloričnega premoga je v odpiranju površinskega kopa s predvideno proizvodnjo 500.000 ton letno, ki bo dosegljiva v letu 1966. Prva proizvodnja v količini 200.000 ton pa bo dosežena v letu 1965.

V proizvodnji vsega premoga v LRS znaša delež proizvodnje velenjskega lignita v letu 1960 36 %. Ta stopnja bo znašala v letu 1965 45 %. Letna stopnja porasta proizvodnje lignita naj bi znašala v času od 1960 do 1965 8,50 %, dočim je znašala v preteklem petletnem obdobju 14,5 %. Naraščanje potrošnje premoga je v glavnem kril velenjski lignit.

Ako naj premog, proizveden v LRS, še nadalje oskrbuje napredujočo industrijo, promet in široko potrošnjo vključno v drugih ljudskih republikah v dosedanjí meri, je treba, da zlasti rudnik lignita Velenje, ki ima za to najboljše pogoje, razvija v največji meri svoje proizvodne kapacitete in oplemenitenje lignita, da bo tako nadomeščena zaostajajoča proizvodnja rjava premoga. Proizvodnja rjava premoga bo namreč v desetih letih zaradi izčrpanosti nekaterih premogovnikov pričela upadati. Ne glede na to je ugotovljeno, da ne more proizvodnja rjava premoga niti do leta 1970 slediti razvoju svojih potrošnikov. Iz tega sledi, da bo nastal primanjkljaj premoga te kakovosti. Omiliti ga bo mogoče le z oplemenitenjem lignita, t. j. z vplinjavanjem, razvodom plina potrošnikom in sušenjem.

Velenjski lignit se bo torej kot energetske in toplotni vir uporabljal v vseh panogah potrošnje, bodisi v surovem ali sušenem stanju.

Daljski plin iz bodočega kemokombinata, katerega del bo dograjen v letu 1965, bo imel višjo kurilno vrednost in bo brez škodljivega žvepla. Dovajal se bo potrošnikom po cevovodih. Obstoječi plinski generatorji v podjetjih, ki obratujejo večinoma z manjšim gospodarskim učinkom, bodo po priključitvi daljinskega plina odveč.

Predvideno je, da se proizvodnja premoga, zlasti v oplemenitenem stanju (sušeni lignit) znatno poveča v Srbiji in Kosmetu. Vendar to povečanje na tržišče slovenskega premoga zaradi oddaljenosti ne bo imelo bistvenega vpliva. Črpanje večjih količin lignita iz rudnika Velenje je torej utemeljeno ne samo zaradi velikosti njegovih zalog in vsestranske uporabnosti temveč tudi zaradi ugodnih ekonomskih pogojev.

Skladno s temi ugotovitvami bi bil prespektivni program kapacitete in možnosti potrošnje naslednji:

Časovno obdobje po letih v 000 t:

	1963	1960	1965
Potrebe po premogu oziroma predvidena potrošnja	1.900	3.000	3.200
Predvidena proizvodnja	2.200	3.000	3.300

Glede na navedene ugotovitve in predvideno proizvodnjo 6.000.000 ton v letu 1975 je treba že v tem petletnem obdobju pričeti z vlaganjem v to usmerjenih investicij.

Predloženo povečanje zahteva izgradnjo nove jame v Šoštanju in površinski kop v Velenju.

Produktivnost dela bo v premogovnikih še nadalje naraščala, ker bo povečan delež velenjskega lignita, kjer se dosega visoka produktivnost dela in zaradi reorganizacije proizvodnega procesa.

Velikega pomena za nadaljnji razvoj produktivnosti bo uvajanje mehanizacije pri pridobivanju premoga in delne avtomatizacije tehnološkega procesa. V tej smeri se že vršijo poskusi v Velenju, kjer so najugodnejši naravni pogoji. Pri uvajanju mehanizacije bo treba prilagajati stroje danim slojnim razmeram oziroma spremeniti delovne pogoje strojev tako, da bo njihovo obratovanje ekonomično in varno.

Zaradi kritičnosti pri preskrbi z jamskim lesom, bo potrebno nadaljevati nadomeščanje lesa z jeklenim jamskim podporjem, tako da bi se znižala poraba jamskega lesa.

Družbeni proizvod se bo na koncu petletnega obdobja zvišal za 22,0 % ali povprečno letno za 4 %. Narodni dohodek se bo zvišal za 21,2 % t. j. povprečno letno za 4 %.

Črna metalurgija

Za sedanje stanje Železarne Štore kot edine zastopnice te stroke v celjskem okraju, je značilno, da so proizvodne naprave z izjemo elektroplavža in aglomeracije zastarele.

Kot glavno osnovno sredstvo se smatra zastarela SM peč sistema Moll, ki je edina tovrstna peč v Jugoslaviji. Peč je v izredno slabem stanju in je rekonstrukcija nujna. Razen tega je treba upoštevati, da adaptacija peči ni vsklajena s kapaciteto valjarne in je zato treba nabavljati tuje surovo železo.

Valjarske proge v valjarni so nezadostno mehanizirane. Posluževanje vseh ogrevalnih peči in valjarskih prog je ročno ter zahteva visok stalež delovne sile. V livarni je nujno dopolniti metalurške peči z električno indukcijsko pečjo.

Tudi šamotarna je potrebna obnove. Pri tej je treba zamenjati sedanji suhi postopek s plastičnim postopkom. Pripojeni obrat nemetalov, ki obsega v glavnem

proizvodnjo livarskega peska in surovih bentonitov, je praktično v fazi razvoja.

Zato je v tem petletnem obdobju dokončno proučiti zaloge, kvaliteto in možnosti predelave bentonitov.

Prav tako je treba nadaljevati in zaključiti s temeljitimi raziskovanji ležišč železne rude in s tehnološkim postopkom zaradi vsebovanja arzena dokončno ugotoviti količino in tehnološko uporabnost rude za železarno.

Energetske naprave v sedanjem stanju sicer zadovoljajo, pri splošni rekonstrukciji tovarne pa bi bilo misliti na bodočo opustitev domače proizvodnje generatorskega plina in priključitev na centralni plinovod kemokombinata v Velenju ob istočasnem uporabljanju domačega plina in mazutne kurjave. Sedanji parni kotli bi se opustili in bi s pomočjo novo instaliranih kotlov, ki bi izkoriščali odpadno toploto, zlasti v jeklarni in livarni, proizvajali potrebno paro za tehnološki proces in ogrev.

Nadaljnji razvoj Železarne Štore je torej vezan na izvršitev rekonstrukcij in deloma novogradenj tako, da bi lahko po dovrstitvi le-teh podjetje predstavljalo zaključeno gospodarsko celoto.

Razvoj proizvodnje v podjetju je usmerjen v tri stroke (panoge) in sicer 114, 117 in 116, v sklopu katerih bo izvedena tudi ožja specializacija proizvodnje.

Pri proizvodnji jekla se predvideva skrčitev asortimenta univerzalnih jekel v korist specialnih, kot jekla zaboljšanje, nizko legirana jekla in elektrojeklo.

V livarski dejavnosti (stroka 117) bo v obstoječi livarni izvedena ožja specializacija pri proizvodnji vseh vrst livarskih izdelkov. V novozgrajeni livarni pa bodo v serijski polavtomatizirani proizvodnji izdelovali odlitke za strojegradnjo, avtomobilsko in cementno industrijo v novo osvojenih kvalitetah modularnega in modifiziranega liva.

V nadaljnjem razvoju je prav tako predvidena kooperacija s podjetji avtomobilske industrije.

Ožja specializacija v livarni bo pomenila povečanje proizvodnje od sedanjih 2.500 ton na skupno 10.000 ton različnih valjev. V okviru tega programa se bodo izdelovali valji za debelo pločevino, kalandar valji za papirno industrijo ter nove vrste po doslej še ne popolnoma osvojenem načinu proizvodnje. Tako bo železarna postala trenutno edini dobavitelj vseh vrst valjev za potrebe jugoslovanske industrije.

O bogatena bo izbira posebnih zobatih koles, tekalnih koles in kolenčastih gredic iz poboljšane kvalitete modularne litine. Predvideva se, da bo izdelanih okoli 5.000 ton teh izdelkov.

Uvajanje novih tehnoloških postopkov, kot uporaba kisika, intenzivnejše izkoriščanje plavžnega plina, tekočega vložka v jeklarni, povečanje preseka ingotov, skrb za osvajanje novih kvalitativnih litin v livarni, vse to predstavlja racionalizacijsko osnovo v ureditvi kvalitete štorske železarne.

V šamotarni je predvidena nova proizvodnja visoko ognjeodpornih opek na bazi korunda, taljenega magnezita, silimanita in molita.

Pri elektroplavžu, SM peči, elektroobložni peči in energetskih napravah je predvidena uvedba avtomatske regulacije.

V livarni je predvidena uvedba polavtomatskega vlivanja specialnih odlitkov serijske proizvodnje.

Prva faza rekonstrukcije železarne zajema zamenjavo obstoječega pečnega transformatorja z direktnim priključkom na 110 KV omrežje. Pri tej zamenjavi je treba zgraditi daljnovod 110 KV Selce — Štore v dolžini 3 km. Po izvršitvi te faze rekonstrukcije se bo dvignila kapaciteta obstoječega elektroplavža od dosedanjih 28.000 ton na 42.000 ton surovega železa letno.

V naslednji fazi je predvidena izgradnja drugega elektroplavža s priključno močjo 24 MVA do leta 1965. Aglomeracija bi se v tem obdobju povečala za 2 ponvi.

Drugi elektroplovč bi obratoval zaradi pomanjkanja elektroenergije 9 mesecev letno in v tem času proizvedel 45.000 ton surovega železa.

Celotna proizvodnja obeh peči bo do konca leta 1965 znašala 92.000 ton surovega železa.

S takšno proizvodnjo bo prvenstveno zadoščeno potrebam železarni, višek pa bo na razpolago železarni v Ravnah in manjšim livarnam v Sloveniji. Za rekonstrukcijo oziroma gradnjo naštetih objektov bi bilo predvidoma potrebno 1 milijardo in pol dinarjev.

Splošno pomanjkanje jekla narekuje rekonstrukcijo jeklarne. Zgraditi bo treba novo 35 tonsko elektro-obločno peč, ki bo priključena na obstoječi daljnovod in novo 40 tonsko SM peč tipa Maerz-Boelens. Razen tega bo treba povečati obstoječo halo jeklarne.

Elektro-obločna peč bo proizvajala letno okoli 5.000 ton litine za proizvodnjo valjev.

Predvidoma potrebna sredstva za jeklaro znašajo 1.605 milijonov dinarjev.

Rekonstrukcija valjarne bo omogočila proizvodnjo 70.000 ton valjanih izdelkov letno.

Za rekonstrukcijo tega obrata bo treba vložiti okoli 1.925 milijonov din.

Rekonstrukcija livarne, za katero bo potrebno vložiti okoli 355 milijonov dinarjev, bo omogočila v letu 1965 proizvodnjo 750 ton navadne strojne litine, 1.750 ton specialne strojne litine, 3.100 ton kokil in 5.000 ton obdelanih valjev.

V skladu s povečano proizvodnjo livarskih izdelkov zlasti valjev, je nujno potrebno povečati tudi kapacitete v obdelovalnici valjev. V ta namen je predvidena nabava novih obdelovalnih strojev in zgraditev ustreznih delovnih prostorov. Ta investicija bo zahtevala okoli 390 milijonov do leta 1965.

Glede na obnovo in novogradnje ter v skladu s tem povečano proizvodnjo bo nujno zgraditi nove energetske objekte, kot kisilarno, kompresorsko postajo, rezervno električno centralo v manjšem obsegu, urediti plinske in vodne naprave. Za navedeno bo treba vložiti nadaljnjih 335 milijonov dinarjev.

Po rekonstrukciji šamotarne bo proizvedeno letno 10.000 ton šamotne opeke in 3.000 ton šamotne malte. Za izvršitev obnove tega obrata bo potrebno investirati okoli 525 milijonov dinarjev.

Skupna vrednost vseh potrebnih investicij znaša okoli 6.395 milijonov dinarjev. V tem znesku bo lahko podjetje sodelovalo z lastnimi sredstvi le z okoli 1/6. Za realizacijo bo moralo najeti kredit.

Investiranja bodo potekala takole:

Elektroplovč	od 1961 do 1965 leta
Jeklarne	od 1961 do 1965 leta
Valjarne	od 1961 do 1965 leta
Livarne	od 1963 do 1965 leta
Obdelovalnica valjev	od 1963 do 1965 leta
Transport in skladišča	od 1962 do 1965 leta
Energetika	od 1962 do 1965 leta

Z navedenimi ukrepi se bo bruto produkt povečal do leta 1965 za 71,0 %, narodni dohodek pa za 70,9 %.

Barvna metalurgija

Glede na predvideno povečanje rudarske proizvodnje cinka, je neobhodno potrebno misliti tudi na povečanje metalurške proizvodnje, ki že pri sedanji količini cinkovih koncentratov ne zmore predelati vse rudarske proizvodnje. Zaradi navedenega je razširjeni proizvodnji v Cinkarni kot edinemu podjetju v tej stroki posvetiti polno pozornost.

Perspektivni razvojni program predvideva do leta 1965 nadaljnje povečanje proizvodnje surovega cinka in s tem v zvezi povečanje proizvodnje žveplene kisline in s tem zagotovitev osnovne surovine za razvoj kemičnih obratov.

Pražilne naprave predstavljajo še danes ozko grlo v proizvodnji surovega cinka. So zastarele in dotrajane. Zaradi premajhne kapacitete obstoječe naprave za pro-

izvodnjo žveplene kisline ni mogoče zajeti in koristno izrabiti kakšnih 50 % plina. Ta plin uhaja v ozračje in povzroča škodo na vegetaciji v neposredni celjski okolici. Z obnovo pražilnih naprav in postavitvijo novega obrata za proizvodnjo žveplene kisline bodo doseženi osnovni pogoji za nadaljnji razvoj tako metalurških kot kemičnih obratov. Z nadzidavo obstoječih destilacijskih peči, postavitvijo peči za predelavo rajmovke, mehanizacijo šaržiranja in dešaržiranja, uvedbo večjih retort in postavitvijo še dveh destilacijskih peči bo mogoče doseči letno proizvodnjo 35.000 ton cinka in prahu.

Vzporedno s povečanjem proizvodnje surovega cinka je predvideno povečanje proizvodnje valjanih proizvodov od dosedanjih 5000 ton letno na 7.000 ton. Povečanje proizvodnje cinkove pločevine in cinkografskih plošč se bo doseglo z:

- izboljšanjem tehnološkega postopka in
- z manjšo rekonstrukcijo obstoječe peči za rafinacijo in naprave za vlivanje.

Razvoj kemičnega dela je predviden v treh smereh in sicer:

- a) razširitev proizvodnje belih pigmentov (litopona, cinkovega belila) in proizvodnja titanovega dioksida, ki se v državi še ne proizvaja;
- b) povečanje proizvodnje umetnih gnojil;
- c) izpopolnitev izbire sredstev za zaščito rastlin.

Predvidene so še:

a) dokončna ureditev internega transporta, ki bo mehaniziran;

b) ureditev rudnega dvora in skladišča.

Glede na navedeno je treba:

1. rekonstruirati pražarno in postaviti kontaktno peč za proizvodnjo žveplene kisline;

Sedanje pražilne naprave so zastarele in izrabljene ter predstavljajo oviro pri nadaljnjem povečanju proizvodnje surovega cinka. Na starih pečeh je mogoče pražiti koncentrate tako, da ostane v pražencu še 10 % totalnega žvepla, dočim bo mogoče na novih napravah izpražiti koncentrate tako, da bo praženec vseboval le 2,5 % totalnega žvepla. S tem bo doseženo:

- a) povečanje proizvodnje v pražarni
- b) izboljšanje kvalitete aglomerata
- c) povečana količina razpoložljivih žvepljenih plinov za nadaljnjo predelavo v žvepleno kislino
- č) povečanje proizvodnje žveplene kisline

Proizvodnja žveplene kisline bo povečana za 19.500 ton v vrednosti 291.000.000 din. Istočasno bo Cinkarna prenehala s povzročanjem škode na vegetaciji v okolici. Pričetek obratovanja nove naprave za praženje je predviden že v letu 1961.

Z dodatno investicijo bo mogoče povečati proizvodnjo žveplene kisline na novi napravi za 15.400 ton. Ta dodatna količina se bo uporabila za proizvodnjo titanovega belila, katerega pričetek proizvodnje je predviden za leto 1964.

2. rekonstruirati topilnico surovega cinka.

Razpoložljive količine cinkovih koncentratov v Jugoslaviji narekujejo povečanje kapacitet že obstoječih cinkarn ali zgraditev novih. Varianta, da se poveča Cinkarna v Celju je najcenejša.

Z nadzidavo še ene etaže na že obstoječe destilacijske peči in s postavitvijo še dveh dodatnih destilacijskih peči za predelavo cinkove rajmovke je mogoče doseči letno proizvodnjo 35.000 ton cinka. Razen že opisanih investicij bo potrebno postaviti še New Jersey peč za rafiniranje cinka, s čimer bo mogoče preiti v valjarne na valjanje cinkovih legur.

3. rekonstruirati obrat za proizvodnjo litopona.

Obstoječa naprava za proizvodnjo litopona je docela izrabljena in zastarela. Litopon je v Jugoslaviji močno deficitaren. S postavitvijo nove naprave bo proizvodnja povečana od dosedanjih 2.500 ton na 5000 ton letno.

4. rekonstruirati obrat za proizvodnjo superfosfata.

S predvideno rekonstrukcijo tega obrata bo proizvodnja povečana letno za 9.000 ton.

5. zgraditi je novo tovarno titanovega dioksida.

6. za izkoriščanje cinka, ki ostane v rajmovki, bo postavljena kotalna peč.

V letu 1961 bo Cinkarna pričela s proizvodnjo novega sredstva za zaščito rastlin »cuprablau«, ki se bo posebno koristno uporabilo pri pridelovanju hmelja. Povečana pa bo tudi proizvodnja pokrivnega belila, s katero se je pričelo v letu 1960.

Upoštevaajoč navedena investicijska vlaganja, se bo družbeni bruto proizvod povečal za 91,9 %, narodni dohodek pa za 145,1 %.

Industrija nekovin

V to industrijsko stroko spadajo v našem okraju podjetja Keramična industrija Liboje, Steklarna »Boris Kidrič« Rogaska Slatina in »Comet« Zreče.

Ta industrija se oskrbuje s surovinami deloma iz domačih, deloma pa iz uvoženih virov. Geološki sestav celjskega okraja pa kaže, da bo v bodoče z načrtnim raziskovanjem mogoče uporabljati še surovine, katere so pomembne za industrijsko predelavo in katere bo lahko uspešno predelovala že obstoječa ali novo osnovana industrija za predelavo nekovin.

Analiza doseženih rezultatov v zadnjih štirih letih kaže, da so obstoječa podjetja za predelavo nekovin v okraju dosegla pomembne rezultate in da je porast proizvodnje v teh podjetjih na splošnem jugoslovanskem povprečju.

Izboljšanje kvalitete izdelkov, obogatitev izbire in povečanje storilnosti so omogočili tem podjetjem konkurenčno sposobnost. Steklarna »Boris Kidrič« je postala najpomembnejši izvoznik jugoslovanskega brušenega stekla, dočim si je Keramična industrija Liboje utrdila položaj na domačem tržišču.

Ze kratek čas obratovanja podjetja za proizvodnjo umetnih brusov in magnezitnih izdelkov »Komet« Zreče pa kaže, da ima to podjetje solidno osnovo za razvoj proizvodnje in plasman izdelkov.

Na takšni osnovi ter z dodatnimi vlaganji v razširjeno reprodukcijo, uvajanjem sodobne tehnike v obstoječe delovne procese, študijem in uvajanjem novih delovnih procesov, uvajanjem novih izdelkov, sodobne organizacije dela, razvijanjem stimulativnega nagrajevanja in razvijanjem centrov za hitrejšo usposabljanje kadrov so dani vsi pogoji, da se v naslednjih petih letih fizični obseg proizvodnje in bruto produkt ter narodni dohodek še nadalje povečujejo.

Večji rast proizvodnje bo omogočilo zlasti povečanje visokovrednih izdelkov in osvojitve proizvodnje novih izdelkov.

V tem okviru bo Steklarna Rogaska Slatina v glavnem modernizirala celotne dodelavne obrate in zgradila eksperimentalno malo peč s tremi lonci. Ta peč bo služila za uvedbo novega asortimenta visokokvalitetnih in visokovrednih luksuznih rubinskih ter raznih drugih specialnih stekel.

Keramična industrija Liboje bo v naslednjih petih letih povečala proizvodnjo keramike in proizvodnjo grafitnih topilnih loncev.

Obnova zastarele in dotrajane strojne opreme, ki je že v teku, bo omogočila postopni prehod na boljšo kvaliteto keramike to je na takoimenovani polporcelan »Vitreous«. Proizvodnja večvrednih keramičnih izdelkov in večji obseg dekorativnih izdelkov bo omogočila znatno povečanje vrednosti proizvodnje in rentabilnosti podjetja.

Proizvodnja grafitnih topilnih loncev je v naši državi nova in še ne docela osvojena. Izkušnje, dosežene v dosednji poskusni proizvodnji, so tolikšne, da bo podjetje z manjšim investicijskim vlaganjem lahko osvojilo to proizvodnjo ter jo povečalo do takšnega obsega, da bodo pokrite potrebe v državi do približno 80 %. Na uvoz grafitnih topilnih loncev bo ostala navezana še tista kovinska predelovalna industrija, ki uporablja v svoji proizvodnji specialne oblike loncev. V sodelovanju s steklarnami bo Keramična industrija

Liboje osvojila proizvodnjo grafitnih modelov za proizvodnjo votlega stekla, kar bo znatno vplivalo na kvaliteto stekla in znižanje stroškov.

Pri osvajanju proizvodnje grafitnih loncev naj tovarna poglobi sodelovanje z znanstvenimi institucijami ter si zagotovi potreben strokovni kader.

Kljub prehodu na proizvodnjo »Vitreausa« je treba nadaljevati z izdelki nizkoporozne kamnine in dekorativne keramike ter oblikovno, barvno in splošno dekorativno razširiti izbiro.

Podjetje za proizvodnjo umetnih brusov in magnezitnih izdelkov »Comet« Zreče naj osvoji v prihodnjih letih proizvodnjo umetnih brusov, ki so potrebni papirni in celulozni industriji ter poveča izbiro magnezitnih izdelkov.

Družbeni bruto produkt bo narasel za 82,8 %, narodni dohodek pa za 84,2 %.

Kovinska industrija

Kovinska industrija bo morala v prihodnje posvetiti posebno pozornost širši izbiri, ki jo tržišče zahteva. Zato bo treba v bodoče iskati možnosti za novo zvrst v tej stroki, pospeševati sodelovanje med kovinskimi podjetji in veletrgovino ter podvzeti ukrepe za boljše izkoriščanje odpadkov.

Obstoječi strojni park v podjetjih kovinske predelovalne industrije je zaradi samega tehnološkega procesa in drugih objektivnih razlogov nujno nezaseden. Zaradi tega morajo podjetja v bodočem obdobju nezasedene kapacitete teh strojev izkoristiti ali za opravljanje uslug ali za kooperacijo z drugimi podjetji. To sodelovanje naj bi se razvilo zlasti med podjetji izven okraja.

Predvidevamo, da bodo podjetja sodelovala z naslednjimi industrijskimi podjetji izven okraja:

S Tovarno avtomobilov v Mariboru, tovarno »Rade Končar« Zagreb, Industrijo motornih vozil v Novem mestu, tovarno »Titan« Kamnik, »Iskro« v Kranju, Strojnice tovarnami v Trbovljah, TOMOS-om v Kopru, ostalimi proizvajalci motornih vozil v državi ter podjetji kovinsko predelovalne industrije in strojogradnje.

Sodelovanje med navedenimi podjetji naj bi se razvijalo zlasti pri izdelavi izdelkov, ki jih primanjkuje na tržišču.

Vsa podjetja kovinske industrije naj prouče skupno z trgovinsko in obrtno zbornico možnost, kako s posredovanjem veletrgovine v okraju pospeševati izdelavo za trg zanimivih predmetov.

Pri proizvodnji v kovinsko predelovalni industriji nastajajo v samem tehnološkem procesu odpadki raznih velikosti. Le-ti so bili doslej slabo izkoriščeni.

Odpadkov obstoječa industrija in obrtna podjetja ne morejo predelati. Zato bi bilo treba ustanoviti novo obrtno podjetje, ki bi izdelovalo kovinsko galanterijo. Obrtna zbornica naj prouči možnost porabe odpadkov in s pristojnimi organi reši vprašanje lokacije in ustanovitve takšnega podjetja.

V svetu se pojavljajo razni novi izdelki kovinske predelovalne industrije, za katerih izdelavo smatramo, da jo morajo osvojiti tudi podjetja tovrstne industrije v okraju.

Dosedanje fasade z ometom se zamenjujejo v vse večji meri s fasadami z emajliranimi ploščicami. To proizvodnjo bi mogla osvojiti Tovarna emajlirane posode, ki naj prouči vse možnosti te proizvodnje.

Tovarna tehnic Celje bo pričela s proizvodnim sodelovanjem z inozemskimi podjetji. Proizvajala bo moderne tehtalne naprave. Vzporedno z uvajanjem proizvodnje novih modernih tehtalnih naprav naj izloča iz svojega asortimenta primitivne izdelke z obrtnim načinom proizvodnje.

Tovarna žičnih izdelkov Celje bo v 5-letnem obdobju povečala in modernizirala svoje kapacitete z nabavo polavtomatov, s čimer bo modernizirala svoje tehnološke postopke.

Prav tako bi zaradi specifičnih lastnosti strojev v tem podjetju bila možna proizvodnja vseh vrst vzmeti.

Povečale so se potrebe tržišča, zato se bo morala razširjati tudi proizvodnja izdelkov za široko potrošnjo kot so aluminijasto in železno pohištvo in kovinska posoda. Tovarna »Alpos« v Sentyurju naj pospešeno uvaja nove zvrsti aluminijastih izdelkov. Tovarna emajlirane posode Celje pa naj v teku sedanjih rekonstrukcije proučuje razširitev asortimenta.

Za uspešen izvoz opreme se bo moralo podjetje »Kostroj« v Slovenskih Konjicah posluževati kooperacije z domačimi in tujimi podjetji ter v večji meri prevzemati dobave strojev in naprav za kompletne usnjarske objekte.

Kovinsko podjetje Žalec bo rekonstruiralo livarno ter povečalo sedanje kapacitete na 1.500 ton sive litine. Polovica kapacitet livarne bo namenjenih za kritje vedno večjih potreb po vodovodnih amaturah, ki jih bo podjetje izdelovalo v rekonstruirani lastni obdelovalnici. Ostali livarski izdelki pa bodo namenjeni potrebam celjske industrije.

Vsa podjetja kovinske industrije naj poskrbe, da bodo izdelki konkurenčni v pogledu funkcionalnosti, zunanje izgleda in proizvodnih stroškov. V ta namen bo potrebno povečati projektantsko-konstruktorske skupine, ki naj bi jih financirala podjetja sama, razvijati raziskovalno-prototipsko dejavnost, okrepiti nadzor in kontrolo v proizvodnji in v večji meri sodelovati z znanstveno-raziskovalnimi zavodi.

Da bo mogoče izpolniti navedene naloge, bo treba dokončati že začeto obnovo Tovarne emajlirane posode, rekonstruirati Tovarno kovanega orodja v Zrečah, zgraditi novo proizvodno halo v »Kostroju« v Slovenskih Konjicah, povečati delovne prostore in nabaviti dodatno strojno opremo v »Alposu«, oskrbeti tovarno žičnih izdelkov v Celju ter dokončno urediti tovarno »Gorenje« v Velenju.

Družbeni bruto produkt v kovinski industriji se bo predvidoma povečal za 105 % ali povprečno letno za 15,5 %. Narodni dohodek pa bo v letu 1965 za 11,3 % večji. Povprečno letno se bo dvigoval za 13,7 %.

Kemična industrija

S postavitvijo kapacitet za vplinjavanje velenjskega lignita bo Velenje postalo baza razvoja kemijske industrije v celjskem okraju, ki s tem dobiva široke možnosti osvajanja nove industrijske predelave proizvodov in stranskih produktov vplinjavanja.

Poleg amonijaka, katrana in tekočih goriv sta za nadaljnjo predelavo predvsem interesantna urea (sečnina), ki nastopa kot finalni proizvod kombinata in pa fenoli, dobljeni iz Fenosolvan naprave. Oba proizvoda sta surovini za proizvodnjo umetnih snovi, urea pa se uporablja še v proizvodnji krmilnih koncentratov.

Perspektivni program razvoja kemijske industrije Jugoslavije kaže nujnost povečanja industrijskih kapacitet za proizvodnjo umetnih snovi, zlasti zaradi hitrega naraščanja potrošnje in v državi in pa zaradi naraščajočega uvoza.

Na bazi omenjenih velenjskih proizvodov in rastočih potreb domačega trga je treba proučiti v Celju in Velenju možnosti naslednje proizvodnje:

- a) proizvodnja sintetičnih poliamidnih vlaken;
- b) umetne snovi na bazi urea-formaldehidnih smol;
- c) umetne snovi na bazi fenol-formaldehidnih smol.

Spričo izgradnje energokemijskega kombinata v Velenju ima Celje izredno ugodno lokacijo za postavitev industrije sintetičnih poliamidnih vlaken na bazi kaprolaktana. Osnovne surovine, ki so za proizvodnjo potrebne so:

— amoniak, fenol, žveplo, oleum.

Amoniak in fenol bosta na razpolago v proizvodnji velenjskega kemokombinata, oleum pa bo proizvajala Cinkarna.

Od osnovnih surovin bo treba še nadalje uvažati žveplo. Potrebno energijo bo lahko dajal kemokombinat po plinovodu. Sam okraj Celje nastopa obenem kot močan potrošnik sintetičnih vlaken, ker ima močno indu-

strijo, ki bo v prihodnje v vedno večji meri prehajala na uporabo sintetičnih vlaken v mešavinah.

Postavitev kapacitet za letno proizvodnjo 2.500 ton poliamidnih vlaken zahteva investiranje 14 milijard dinarjev, dočim bi vrednost te proizvodnje znašala prav tako 14 milijard dinarjev.

Za planirano proizvodnjo umetnih mas v državi do leta 1965 bo treba poleg obstoječih kapacitet v izgradnji zgraditi nove proizvodne kapacitete za umetne mase v višini 49.000 ton letne proizvodnje, od tega 6.400 ton aminoplastov. To proizvodnjo je možno osvojiti na bazi velenjske uree. Zato je nujno proučiti postavitev teh kapacitet v Celju.

Urea in formaldehid sta osnovni surovini te proizvodnje. Velenjski kombinat bo dajal letno preko 28.000 ton uree, dočim bi bilo treba formaldehid nabavljati iz predvidene predelave lendavskega metanola.

Proizvodnja urea-formaldehidnih umetnih mas obsega proizvodnjo sintetičnih lepil, mas za prešanje, smol za lake in tekstilnih apretur.

Sintetična lepila se bodo uporabljala v veliki meri pri proizvodnji iverastih plošč, za kar bodo kapacitete zgrajene v Nazarju in Celju. Pa tudi že sedanja lesna industrija v okraju uporablja lepila za šper, panel in lesonitne plošče.

Poleg sintetičnih lepil je predvsem še treba omeniti proizvodnjo mas za stiskanje na bazi urea-formaldehidnih smol »polopas«, za katero predvideva kemijski plan FLRJ izgradnjo kapacitete v višini 1.400 ton letne proizvodnje. Za to proizvodnjo je potrebna dodatna osnovna surovina - celulozno polnilo, ki bi ga v obliki lesne moke lahko dajala celjska lesna industrija. Glavni potrošnik mas za stiskanje je elektroindustrija in pa podjetja za predelavo plastičnih mas, ki izdelujejo predmete za široko potrošnjo. Zato je stremeti za izgradnjo novih obratov s surovinsko bazo v nakazani proizvodnji.

Na bazi uree je možno izdelovati tudi močna krmila. Ker je v našem okraju dan v kmetijstvu predvsem požadarek živinoreji, je treba poskrbeti, da se tovrsten obrat postavi tudi v celjskem okraju poleg že obstoječih mešalnic močnih krmil v Vrbju in Sentyurju. Za stalež živine v letu 1965 je projektirana v Celju nova tovarna močnih krmil s letno kapaciteto 30.000 ton, ki bi skupno z obratom v Vrbju lahko krila tedanje potrebe. Večina surovin za proizvodnjo močnih krmil je na razpolago v okraju. Deficitarne so samo oljne pogače, ki pa se dajo močno nadomestiti z ureo oziroma z dušikom, ki ga le-ta vsebuje.

Upoštevalo je navedeno je primerno in nujno zgraditi v Celju industrijo za mešanje močnih krmil z uporabo uree in biureta, kar bi pomagalo premestiti pomanjkanje oljnih pogač in vplivalo na znižanje stroškov krmiljenja govedi.

Dosedanje raziskave celjskih bentonitov so dognale, da jih je možno s kislinsko aktivizacijo uporabiti kot belilne zemlje in da so med njimi tudi taki, ki se lahko že brez aktivizacije uporabljajo v dekolorantske svrhe. Alkalna aktivizacija usposablja večino od njih za kvalitetne livarske bentonite za sintetične peske in za izplake za vrtanje nafte. Te raziskave že dokazujejo kvaliteto celjskih bentonitov in opravičujejo nadaljnje kompleksno sistematično delo na problematiki eksploatacije in predelave bentonitov, predvsem v vidiku povečanja eksploatacije in izgradnje predelovalnice v celjskem bazenu.

Predelovalnica s kapaciteto 10.000 ton letnih predelanih alkalno aktiviranih, sušenih in mletih bentonitov ter 10.000 ton kislinsko aktiviranih bentonitov bi imela izredno ekonomsko ugodne pogoje poslovanja. Locirana bi bila v centru surovinske baze in bi imela ugodne komunikacijske zveze glede na plasiranje proizvodov in poleg gline, osnovne surovine žveplene kisline, ki bi jo dobavljala Cinkarna.

Za predelovalnico bentonitov je že izdelan investicijski program, po katerem znašajo stroški 795 milijonov dinarjev s potrebnim dodatkom 90 milijonov dinar-

jev za obratna sredstva. Vrednost proizvodnje bi znašala letno 1 milijardo 110 milijonov dinarjev.

Cement je še vedno deficitarni v gradbeništvu. Železarna Store je s svojo žlindro iz elektroplavža že delala poskuse za proizvodnjo cementa in je pri tem dosegla pozitivne rezultate.

Po izgradnji drugega elektroplavža v Štorah bi bila možna proizvodnja žlindrinega cementa in sicer 62.500 ton letno. Poleg žlindre bi ta proizvodnja zahtevala še 12.500 ton žganega apna, natronske vreče in električno energijo. Za proizvodnjo apna, predvsem hidriranega, bi bilo treba zgraditi nove kapacitete ob nahajališču kvalitetne, surovine, katero pa je potrebno šele poiskati v obstoječih zalogah apnenca v okraju.

Sedanje količine štorske žlindre dajejo možnost letne predelave 19.200 ton žlindrinega cementa, za kar je potrebno 3.200 ton apna. Ta količina je v proizvodnji nove apnenice zagotovljena.

Stroški investicije za postavitev cementarne za žlindrin cement letne kapacitete 19.200 ton so cenjeni na 81 milijonov dinarjev. Vrednost letne proizvodnje pa bi bila okoli 192 milijonov dinarjev.

Že obstoječe podjetje AERO bi uvedlo nove proizvode kot na primer: impregnirane in tiskane papirje, avtomatizirana bodo posamezna ročna dela v proizvodnji matric, tempera-plakatih in akvarelnih šolskih barvic.

V letu 1962-1963 je pričakovati tudi večji izvoz izdelkov te tovarne. V tem petletnem obdobju je predvidena tudi dokončna izgradnja gospodarskih objektov.

V tem petletnem obdobju je zagotoviti zlasti predpriprave za gradnjo navedenih objektov in posebno tej zvrsti industrijske proizvodnje dati prvenstven poudarek.

Industrija gradbenega materiala

Primerjava sedanjega stanja gradbene industrije ter ocena potreb našega bazena kaže na naslednje značilnosti:

- izredna zaostalost tako glede kapacitet kot tudi opremljenosti naših kamnolomov;

- pomanjkanje kapacitete apnenic posebno glede na potrebe tovarne EFE, izgradnjo velenjskega bazena ter posebno pomanjkanje apna v severovzhodnem predelu Slovenije;

- proizvodnja opečnih izdelkov glede na nove kapacitete tovarne EFE ter glede na rekonstrukcije naših opekarn, ki so že izvršene oziroma so v teku, zadošča za potrebe našega bazena.

Vse nadaljnje rekonstrukcije opekarn je zato potrebno usmeriti v proizvodnjo specialnih izdelkov in to predvsem v tesni povezavi z gradbeno operativno bazeno. Za našo gradbeno industrijo je v splošnem značilna nizka produktivnost dela, ki ima svoj vzrok v še vedno zelo zaostali opremljenosti.

Na osnovi takšnega stanja ter omenjenih značilnosti je potrebno našo gradbeno industrijo razvijati po naslednjih principih:

- pri določanju razvojnega programa je treba težiti za tem, da se v čim večji meri vskladijo kapacitete gradbene industrije za potrebe preskrbovalnega območja, torej predvsem našega gospodarskega bazena;

- zato je nujno potrebno zgraditi nove kapacitete za tisto proizvodnjo, ki je v merilu bazena občutno deficitarna (gramoznice, kamnolomi, apnenice);

- proučiti je potrebno najracionalnejšo možnost proizvodnje lahkega materiala za proizvodnjo gradbenih plošč panojev, ki so osnova montažne in polmontažne gradnje;

- vse rekonstrukcije opekarniške industrije je presojati predvsem z vidika akumulativnosti in pocenitev in ne z vidika povečanja kapacitet, ker le-te za določeno razdobje zadoščajo.

Predlog investicij

Izgradnja kamnoloma v Črnem grabnu pri Celju

V kamnolomu se predvideva naslednja proizvodnja:

agregata za makadam	17.900 m ³
agregata za asfalt	5.100 m ³
lomljenega kamna	6.800 m ³

Zaradi opustitve sedanjih kamnolomov je ureditev tega kamnoloma nujna. Finansiranje te investicije bi morali prevzeti vsi interesenti, kot uprave cest, vodna skupnost in gradbena podjetja.

Investicija je ekonomsko zelo utemeljena, ker predstavlja letni prihranek okoli 22 milijonov dinarjev, predvsem na zmanjšanju prevoznih stroškov.

Rekonstrukcija gramoznice v Levcu ter postavitev stabilne betonarne za potrebe gradenj v Celju in okolici. Za rekonstrukcijo gramoznice se morajo odpraviti ozka grla, zamenjati nekateri stroji ter tako povečati njene kapacitete.

Stabilna betonarna bo proizvajala beton za potrebe cementnih in betonskih delavnic Ingradra obenem pa tudi za potrebe vseh gradbišč v Celju in v bližnji okolici, predvsem v Štorah, Vojniku in Zalcu. S stabilno betonarno bo zagamčena kvaliteta betona, kar pomeni važno postavko pri znižanju cen gradenj.

Gradnja apnenice — hidrarne

Glede na sugestije republiškega plana ter na lociranje največjih potrošnikov (EFE, gradnja Velenja, itd.) je najustreznejša lokacija vsekakor v bližini Velenja. Tu naj bi se zgradila apnenica z 2 pečmi kapacitete 60 do 70 ton na dan ali okoli 40.000 ton apna na leto.

Poleg apnenice bi se zgradila tudi hidrarna, ki bi proizvedla okoli 25.000 ton hidriranega apna predvsem za potrebe tovarne EFE in ostalih gradbenih izvajalcev. Skupna končna proizvodnja bi torej znašala letno: 15.000 ton negašenega apna in 25.000 ton hidriranega apna.

Rekonstrukcija opekarn

Z ozirom na zadovoljitev potreb po tradicionalnih izdelkih zahtevajo rekonstrukcije opekarn še posebno proučitev.

Rekonstrukcije bodo družbeno interesantne samo v primeru, če bodo imele res pomemben vpliv na razširjenje asortimenta oziroma na stabilizacijo cen. Glede na dosedanje izkušnje, kvaliteto surovin ter potrebe se priporoča, da se:

Opekarna Ljubecna

rekonstruirati predvsem za izdelavo nosilnih zidakov velikega formata ter za izdelavo specialnih opečnih izdelkov.

Celjske opekarnice

Zaradi neposredne bližine mesta ter glede na okolnost, da podjetje še ni pristopilo k rekonstrukciji, je potrebno razvojnemu programu tega podjetja posvetiti še posebno pozornost.

V kolikor bi poskusi pokazali možnost uporabe ekspandirane gline, bi bila za to opekarno takšna orientacija najprimernejša. V nasprotnem primeru naj bi opekarna preusmerila proizvodnjo na izdelavo večjih opečnih enot ter rekonstrukcijo usmerila samo na odpravo ozkih grl brez tendence absolutnega povečanja.

Opekarna Ložnica — Zalec

Razvojni program te opekarnice je orientiran predvsem na notranje izboljšave, ki bodo omogočile povprečno 5 % letno povečanje proizvodnje.

Investicije se nanašajo predvsem na izpopolnitev in modernizacijo notranjega transporta ter ureditev sanitarij.

Opekarna Loče

Iz istih vidikov kot Celjske opekarne je treba obravnavati tudi razvojni program te opekarne. Podjetje naj bi ga revidiralo ter se orientiralo predvsem na odpravo ozkih grl (gradnja sušilnice), da bi lahko v celoti koristilo obstoječe kapacitete.

Tovarna zidakov elektrofilterskega pepela

Tovarna predlaga, da bi prešla z novimi kapacitetami na izdelavo panojev. Pred dokončno odločitvijo je potrebno vprašanje radiusa transporta takih panojev temeljito proučiti.

Prav tako je treba proučiti vprašanje cen. Odločitev glede tega problema bo možno podati na osnovi proučitve vseh možnosti za pridobivanje lahkega gradbenega materiala.

V prvi fazi mora tovarna zlasti izboljšati sedanjo proizvodnjo ter predvsem kvaliteto izdelkov, ker bilanca potreb v okraju računa s polno zmogljivostjo te tovarne.

Na osnovi predštudij, ki so bile iznesene s strani Zavoda za napredek gospodarstva v Celju, je nujno intenzivno nadaljevati začeto delo ter temeljito, v sodelovanju z Zavodom za preiskavo gradbenih elementov in konstrukcij izdelati končne predloge glede naslednjih problemov:

1. Napraviti je potrebne preizkuse in izračune ter na osnovi primerjav rentabilnosti določiti za naše razmere najustreznejši način izdelave lahkih gradbenih materialov.

Pri tem je izbirati med naslednjimi surovinami:

- ekspandirano glino
- štorsko žlindro
- elektrofilterskim pepelom
- kremenčevimi peski.

Iz vidika gradbenih konstrukcij je dati prednost predvsem tistim postopkom, ki bodo dali najlažje materiale z najboljšimi lastnostmi.

Nujna je kooperacija med proizvajalci lahkih materialov.

2. Nadaljevati je študije o proizvodnji cementa iz štorske žlindre glede na bližino Celja kot velikega potrošnega središča.

3. Nujno je proučiti tudi možnost, da bi se nekateri mizarški obrati celjskega bazena preusmerili na izdelavo serijske stanovanjske opreme.

4. LIN Nazarje naj bi proizvodnjo oken prilagodil tudi potrebam in zahtevam stanovanjske gradnje v naši republikli in našem bazenu.

5. Opekarne morajo svoje opečne elemente prilagoditi modularnemu sistemu — modulu.

Lesna industrija

Lesna industrija se je zadnjih 12 let razvijala v našem okraju brez upoštevanja gozdno-gospodarskih in lesno-industrijskih območij, ki predstavljajo surovinško bazo posameznih lesno-industrijskih podjetij. Ta razvoj je pripeljal do sedanjih težav v razvoju industrije in njene oskrbe s surovinami.

Treba je torej upoštevati gozdno-gospodarska območja in doseči ravnovesje za vsako od njih, to je izravnati proizvodnjo lesa s potrošnjo. Pri tem ni misliti samo na količine, temveč tudi na kakovostne izravnave. Takšno ravnovesje je doseženo samo v gornjegrajskem območju. Gozdna proizvodnja je uravnovešena z industrijsko tudi v dravinjskem območju, dočim je v savinjskem, ki je največje, z industrijsko proizvodnjo neuravnovešena. Zato naj se v bodoče stremi za tem, da se hlodovina predeluje tam, kjer se proizvaja.

Treba je doseči realno koncentracijo surovin v vsakem posameznem območju, prihranek na transportnih stroških pa porabiti za modernizacijo in racionalizacijo lesnih obratov. To je tem bolj upravičljivo, ker je v okraju večina lesnih obratov mehanske predelave lesa zastarelih, slabo ali sploh ne mehaniziranih in zato

potrebnih temeljite rekonstrukcije. Rekonstrukcije pa bodo rentabilne in zato upravičljive samo tam, kjer so zagotovljene surovine pod najboljšimi pogoji.

Lokacija lesnih obratov naj se čimbolj prilagodi mestu gozdne proizvodnje.

V okraju lokacija industrijskih žag ni povsod v skladu s surovinским zaledjem. Zgrajene so po drugih vidikih, ki danes ekonomsko ne ustrezajo. Tako so kapacitete žagarske industrije večje od proizvodne zmogljivosti gozdov. Primanjkljaj surovin krije žagarska industrija iz ostalih območij Slovenije ter Hrvaške in Bosne. Ta uvoz ne more predstavljati trajen vir alimentacije, ker v Hrvatski in Bosni povečujejo žagarske kapacitete.

V okviru navedenih načel lahko skladno z republiškimi smernicami razvijamo in izgrajujemo le mehanično industrijo predelave lesa.

Skladno z navedenim naj žagarska in predelovalna industrija praviloma predelata glavnino hlodovine, napadle v njihovih območjih. Surovine za luščenje in furnir ter surovine redkejših vrst pa naj se predelajo v medobmočnih obratih.

Pri izvajanju rekonstrukcij naj se izločijo obrati, ki nimajo pogojev za razvoj. Za obrate pa, ki imajo take pogoje, naj se omogočijo takšne rekonstrukcije, ki bodo vskladile razvoj gozdnega in lesnega gospodarstva in zagotovile take tehnološke postopke, da bo proizvodnja čim cenejša, proizvodi pa potrebni notranjemu tržišču.

Zaradi navedenega je treba v prihodnje usmerjati razvoj lesne industrije takole:

— Treba je koncentrirati in popolnoma rekonstruirati žagarsko industrijo tako, da se bodo formirale velike bazenske žage z veliko koncentracijo surovin v Nazarju in Celju.

— Razen teh bazenskih žag naj se rekonstruira in s tem zagotovi obstoj teh še vedno modernih žag, vendar pa manjših po kapacitetah, v Ljubnem, Slovenskih Konjicah, Sentjurju in Šoštanju. Vse ostale polnojar-meniške žage naj se postopoma ukinejo, ali spremenijo v krajevne žage za razrez za lastno porabo kmečkih gospodarstev namesto dosedanjih veneciank.

— Žaga v Sentjurju naj se preuredi v specializiran obrat za predelavo listavcev.

— Ker je lesno predelovalna industrija v splošnem zastarela, naj se pri večini opuščenih žag opusti tudi lesno predelovanje, razen na Polzeli, Sempetru in Mestinju.

— Lesna predelovalna industrija naj se rekonstruira in istočasno v določeni smeri koncentrira.

— Poskrbeti je za smotno in ekonomsko razporeditev asortimenta proizvodnje.

— Zgraditi je tovarno stavbnega pohištva in modernizirati proizvodnjo embalaže v Nazarju ter poskrbeti za sodobno obrtno proizvodnjo stavbnega mi-zarstva v Šoštanju.

— Popolnoma rekonstruirati je obrat lesne volne v Šoštanju in lesne galanterije v Rimskih Toplicah ter Mestinju.

Na obeh industrijskih žagah v Celju in Nazarju je racionalno izkoriščajo. Zato je v tem petletnem obdobju nujno zgraditi eno tovarno iverastih plošč. V poštev prihaja gradnja v Nazarju. Tudi v Celju bo treba najti možnosti za predelavo lesnih odpadkov.

Predvidevamo, da se bo na podlagi realizacije navedenih smernic povečal družbeni brutoprodukt v lesni industriji v petih letih za 120,9 % ali povprečno letno za 17,25 %, narodni dohodek za 115,8 % ali povprečno letno za 16,5 %.

Tekstilna industrija

V tej stroki obravnavamo naslednja podjetja:

Tekstilna tovarna Prebold
Tekstilna tovarna Sempeter
Tovarna nogavic Polzela
»Juteks« Zalec

»Vrvica« Celje
 »Metka« Celje
 »Volna« Laško
 Tovarna volnenih odev Škofja vas in
 »Toper« Celje

Kakor za vse ostale industrijske stroke v okraju je tudi za tekstilno industrijo značilno, da so osnovna sredstva zelo izrabljena in zastarela; njihova fizična iztrošenost znaša v letu 1960 71 %.

Poleg omenjene zastarelosti osnovnih sredstev v tej stroki ovira nemoteno poslovanje podjetij še pomanjkanje bombažne preje, ker na našem območju manjka lastna predilnica za predenje bombažne kakor tudi volnene in jutine preje. Zato bo treba že začetno gradnjo predilnice v Preboldu nadaljevati in povečati število vreten od 5.000 na 25 do 30.000 zaradi kritja potreb tekstilne industrije v okraju.

Za predvideno povečanje proizvodnje volnenih tkanin v Laškem in za povečano proizvodnjo volnenih odev v Škofji vasi bo nujno povečati predilne kapacitete na 1.100 ton volnene preje.

Zaradi kritja potreb po izdelkih iz jute in zaradi montiranih tkalskih strojev v tovarni za tkanje jutinih tkanin je treba tudi v »Juteksu« čimprej pričeti z obratovanjem lastne predilnice.

V okraju bo v petih letih izdelano za 34 % več bombažnih tkanin kot v letu 1960, to je 19.461/m², jutine tkanine za 79 % več, to je 4.634/m². Občutno se bo povečala proizvodnja volnenih tkanin, ki bo znašala v letu 1965 2.186/m², kar je za 194 % več kot v letu 1960.

Nogavic bo proizvedenih v letu 1965 5.600/m parov, kar pomeni 40 % povečanje. Pri proizvodnji nogavic je treba računati z bistveno spremembo asortimana v prid proizvodnje sintetičnih izdelkov, ki so za tržišče dosti zanimivejši od bombažnih.

Proizvodnja lahke konfekcije v »Topru« Celje se je v zadnjih letih uveljavila na domačem in tujem tržišču. Do leta 1965 se bo povečala proizvodnja za 1.368/m², kar pomeni 65 % povečanje.

Tekstilno dejavnost v okraju dopolnjuje obrat po zamenitvi »Vrvica« Celje, ki bo povečal svojo proizvodnjo na 24 ton ali za eno polovico.

Ker je v tekstilni industriji treba dati poseben poudarek vsakokratnemu asortimanu, ki ga tržišče zahteva, je le-temu prilagajati sproti tudi tehnološki postopek in v zvezi s tem tudi kapaciteto. Glede na prilike v okraju bo treba:

— urediti tehnološki postopek, ki je sedaj zastarel zaradi neurejenih proizvodnih prostorov, ki ne dopuščajo modernizacije postopka pri obstoječih osnovnih sredstvih in tistih, ki se sukcesivno nabavljajo;

— v čim krajšem obdobju bo treba rekonstruirati oziroma zamenjati dotrajani strojni park, ki je ekonomsko, predvsem pa komercialno zastarel;

— vse urejevanje kapacitet je prilagoditi prehodu na povečano uporabo predelave umetnih vlaken, ki se v svetu vse bolj uveljavljajo in polno nadomeščajo prirodna vlakna zaradi trpežnosti, cenenosti in vsestranske uporabnosti.

Dosedanji delovni prostori v večini podjetij se morajo prilagoditi industrijskemu načinu tehnološkega postopka in proizvodnje. Zato je potrebno dokončno adaptirati in razširiti obstoječe gradbene objekte. Tovarne nogavic Polzela in zamenjati istočasno strojno opremo, ki bo prilagojena rentabilnejši proizvodnji in omogočala še večjo in kvalitetnejšo izbiro predvsem ženskih sintetičnih nogavic in gladke preje. S tem bo omogočen večji izvoz in močnejši dotok deviznih sredstev.

Tekstilna tovarna Prebold naj v svoji predilnici proizvaja prejo ne samo za svojo lastno potrebo, temveč tudi za ostale proizvajalce bombažnih tkanin v okraju. Svojo dosedanje proizvodnjo za domače in tuje tržišče pa naj usmeri v še finejše tkanine z ustreznim plemenitenjem in vzorčenjem.

Tekstilna tovarna »Metka« Celje naj usmeri proizvodnjo na tkanine za osebno perilo, ki pa morajo biti obdelane proti krčenju (sanforiziranje). Stremeti pa je tudi za povečanjem proizvodnje tkanin za ženske obleke in posteljnega perila (inleta).

Tekstilna tovarna Šempeter naj v svojem razširjenem obsegu proizvodnje upošteva montaže širokih tkalskih strojev za proizvodnjo deficitarnih tovrstnih tkanin na tržišču.

Tekstilna tovarna »Juteks« Žalec naj s preusmeritvijo na jutine izdelke razširi asortiman in skrbí za zadostno založenost domačega tržišča.

Tekstilna tovarna »Volna« Laško naj poleg kritja potreb po volneni preji poskrbi za uporabo umetnih vlaken v mešavinah za tkanine za obleke.

Tovarna volnenih odev Škofja vas naj predvsem razširi svojo proizvodnjo.

Tovarna perila »Toper« Celje naj zlasti vskladi proizvodne prostore s sedanjim in razširjenim obsegom proizvodnje za domače in inozemske tržišče s poudarkom na proizvodnji najboljših srajc.

Tekstilna tovarna »Vrvica« Celje naj s prehodom na industrijski obseg proizvodnje uredi čimprej pogoje za tako proizvodnjo.

Glede na to, da so izdelki tekstilne industrije pomembni za naš izvoz in glede na to, da bo proizvodnja na novih kapacitetah zahtevala močnejši izvoz, naj podjetja tekstilne industrije poskrbe za čim kvalitetnejšo in rentabilnejšo proizvodnjo izdelkov, ki bodo na zunanjem tržišču konkurenčni. Ob upoštevanju teh momentov bo tekstilna industrija pripomogla k hitrejši izravnavi plačilne bilance, obenem pa lahko krila lastne potrebe po reprodukcijskem materialu in utenziljah iz uvoza.

Da bo tekstilna industrija kos navedenim nalogam, je nujno poskrbeti za čimbolj strokovno usposobljene kadre, ki se naj vzgajajo potom centrov za praktično izobraževanje na delovnem mestu za industrijski način proizvodnje. Prav tako pa je dati poseben poudarek štipendiranju še večjega števila tekstilnih strokovnjakov na srednjih in višjih šolah.

Predvideno povečanje produktivnosti bo znašalo v 5 letih 45 %. To povečanje naj ne bo samo rezultat individualne sposobnosti in spretnosti, temveč tudi izkoriščenja novih in obstoječih kapacitet ter stimulativnejšega nagrajevanja, mehanizacije in avtomatizacije, racionalnejšega izkoriščanja surovin ter kooperacije. Organi delavskega samoupravljanja pa naj pri tem svojo vlogo v upravljanju intenzivirajo.

Kljub temu, da bo povečanje storilnosti v glavnem rezultat navedenih činiteljev, bo vendarle treba povečati število delovne sile za 885 novih delavcev.

Družbeni bruto produkt se bo na podlagi vseh navedenih ukrepov predvidoma povečal za 124,5 %, naradni dohodek pa za 124,8 %.

Usnjarska industrija

Slovenska usnjarska industrija predstavlja 51 % jugoslovanske usnjarske industrije, usnjarska industrija v okraju Celje pa je zastopana v usnjarski industriji FLRJ z 22 %, v usnjarski industriji LRS pa s 55 %. Značilnost te stroke in ostalih je, da ima močno izrabljena osnovna sredstva. Praktično obratujejo še vedno stroji iz predvojnih let, ki so bili nadomeščeni le z zastarelimi stroji iz reparacij in redkimi kasnejšimi nabavami modernejših strojev.

Stopnja fizične uporabnosti osnovnih sredstev v usnjarski industriji v okraju je le še 36,4 %.

Stanje se je sicer v letu 1960 nekoliko izboljšalo zaradi možnosti nabav osnovnih sredstev za usnjarsko industrijo preko banke za zunanjo trgovino. V okraju sta dve usnjarni in sicer »Konus« v Slovenskih Konjicah ter Tovarna usnja Šoštanj. Obe tovarni sta v rekonstrukciji. Tovarna »Konus« bo predvidoma v letu 1961 v glavnem svoje naprave rekonstruirala in konča-

la z ureditvijo obrata za izdelovanje umetnega usnja. Po končani investiciji bo izdelanega letno 1.800 ton umetnega usnja za čevljarске potrebe in okoli 600 ton galanterijskega umetnega usnja. Ta izdelek bo v znatni meri nadoknadil deficitarno svinjsko galanterijsko usnje in omogočil znatnejši izvoz. V tovarni usnja v Soštanju bodo z rekonstrukcijo, ki je v teku, povečane kapacitete za 202.000 m² gornjega usnja. To povečanje bo omogočilo doseganje večjih sredstev, ki naj bi se v celoti uporabila za nadaljnjo obnovo.

V rekonstrukciji je tudi oddelek za izdelavo kromovega usnja. Po končani rekonstrukciji tega obrata bo podjetje v petletnem obdobju uredilo še skladišče za surove kože in čistilne naprave za čiščenje odpadnih vod. Čistilne naprave bodo urejene tudi v »Konusu«.

Močno uveljavljanje plastičnih pikerjev v tekstilni industriji narekuje »Konusu« prehod od izdelave usnjenih na pikerje iz plastične mase. Razen tega je rentabilnost izdelave plastičnih pikerjev v primerjavi z usnjenimi dokaj rentabilnejša.

»Konus« naj prouči možnost preustavitve obrata v Rečici ob Savinji podjetju za izdelovanje galanterije »Koko« v Slovenskih Konjicah. Obseg proizvodnje v tem obratu je namreč primeren za optimalno alimentiranje obrata »Koko«. Ta obrat naj se usmeri v izdelavo usnjene konfekcije iz naravnega in umetnega usnja. V Šentjurju je bilo ustanovljeno obrtno podjetje za izdelavo čevljev po naročilu. To podjetje naj se usmerja v izdelavo modnih moških in ženskih čevljev ter ostane v mejah obrtnega podjetja. Z navedenimi rekonstrukcijami se bo povečal namok v obeh usnjarnah za 51 %, in sicer v »Konusu« za 60 %, v Tovarni usnja Soštanj pa za 42 %.

Nadaljnji razvoj usnjarske industrije bo prvenstveno temeljil na visoko specializirani proizvodnji kvalitetnih izdelkov s širokim sortimentom in z možnostjo hitrega prilagajanja tržišču. Zato naj obe tovarni proučita ustanovitev samostojnega ali pa skupnega analitskega laboratorija, ki bo kontroliral organski sestav gotovega usnja.

Družbeni bruto produkt se bo povečal za 45 % ali povprečno letno za 7,75 %, narodni dohodek pa za 42,6 % ali letno za 7,25 %.

Živilska industrija

Živilsko industrijo v celjskem okraju predstavljata podjetji Pivovarna Laško in Veležitar Celje. V okviru veletrgovskega podjetja Merx deluje še obrat za izdelovanje bonbonov.

Pivovarna Laško proizvaja sedaj letno okoli 61.000 hl piva. Normalna zmogljivost pivovarne je 50.000 hl, kar pomeni, da je sedanja proizvodnja predimenzionirana glede na obstoječe tehnične naprave.

Potrošnja piva v državi stalno narašča, vzporedno s tem pa se širi tržišče laške pivovarne.

Po perspektivnem programu potrošnje naj bi znašala potrošnja piva v FLRJ v 5 letih 25 litrov na osebo letno, kar pomeni, da bi se od sedanjega povprečja, ki znaša v LRS 9,32 l na osebo, povečala potrošnja na osebo za 170 %. Zato je vlaganje v to stroko nujno in s stališča rentabilnosti opravičljivo.

Za razširitev proizvodnje je potrebno pivovarno rekonstruirati in zgraditi novo sladarno. Cilj bodočega investiranja je tehnična izpopolnitev in zagotovitev zadostne količine slada, ki ga je sedaj treba uvažati.

Podjetje »Veležitar« sestavlja poleg trgovskega obrata 5 proizvodnih mlinskih obratov in 1 obrat za proizvodnjo krmil. Razen mlina v Medlogu so vsi obrati iztrošeni, tako da je vlaganje v nje nerentabilno. Iz tega izhaja nujnost, da se kapacitete nadomestijo s sodobnim novim obratom z zmogljivostjo 50 ton dnevne proizvodnje. Obstoječi mlinski obrati naj se delno preusmerijo v proizvodnjo močnih krmil.

Glede na predvideni razvoj osebne potrošnje naj se prouči možnost nadaljnjega razvoja živilske industrije v okraju.

Grafična industrija

V dosedanjem obdobju je grafična industrija, kamor prištevamo edino tovrstno podjetje »Celjski tisk« v znatni meri izvršila rekonstrukcijo, nabavo novih tiskarskih strojev ter uredila klišarno ter delno tudi kartonažo.

Potrebe naglega razvoja gospodarstva in življenjske ravni narekujejo, da se bo morala grafična industrija tudi v bodočem obdobju še naprej hitro razvijati. V okraju se vedno bolj občuti potreba po kartonažnih izdelkih. Embalažo potrebujejo največ Tovarna perila, Tovarna emajlirane posode in Etol. Vsa ta podjetja so doslej naročala zaobalo v Ljubljani, Mariboru in Murski Soboti ter Zagrebu. Ta ugotovitev narekuje povečanje kapacitet. Smotrnejše je namreč dovažati lepenco kot pa izdelano embalažo, ki je voluminozno blago.

Z razvojem kartonažnega oddelka v »Celjskem tisku« bo tudi mogoče reševati vprašanje zaposlitve ženske delovne sile.

Podjetje bo moralo zaradi predvidene povečane dejavnosti razširiti tudi svoje delovne prostore in skladišča. Razen tega pa bo moralo nabaviti še stavni material in dodatno strojno opremo. Družbeni bruto produkt se bo povečal za 117,1 %, ali letno za 16,75 %. Narodni dohodek bo v primerjavi z letom 1960 večji za 99,8 %, povprečno letno pa se bo povečal za 14,75 %.

VIII. KMETIJSTVO

Pospešen razvoj industrije in ostalih panog gospodarstva v celjskem okraju ter nadaljnja vsesplošna krepitev družbenega razvoja in dviga življenjske ravni kreteva tudi skladen razvoj kmetijstva. Glede na dosedanje zaostajanje se mora kmetijstvu zagotoviti z ustreznimi ukrepi stabilnejši in hitrejši dvig. S povečanimi vlaganji za razvoj kmetijskih posestev in z družnih ekonomij, z razširitvijo socialistične kooperacije in z nadaljnjimi izboljšavami kmetijskih zemljišč in ostalih agrotehničnih ukrepov se bo nenehno povečavala kmetijska proizvodnja. To bo pripomoglo k nadaljnjemu razvijanju socialističnih odnosov na vasi. Predvideva se porast proizvodnje za okoli 8 % na leto, kar bo omogočilo izboljšanje preskrbe prebivalstva v industrijskih naseljih. V živinoreji, zlasti pa pri povečani proizvodnji hmelja se bo povečal tudi izvoz. Na povečanje proizvodnje kmetijskih pridelkov, zlasti pa tržnih viškov, bodo vplivale tudi načrtnejše investicije v industriji, ki proizvaja reprodukcijski material za kmetijstvo, mehanizacija, umetna gnojila, zaščitna sredstva, kakor tudi razne izboljšave transporta in transportnih sredstev, prav tako pa izpopolnitev trgovske mreže in izgradnja ustreznih skladišč. Vse to bo vplivalo na hitrejšo realizacijo in poenostavilo proces prodaje od proizvajalca do potrošnika.

Za doseg osnovnih ciljev perspektivnega programa v kmetijstvu je potrebno zagotoviti določene ukrepe, ki omogočajo povečano proizvodnjo in izboljšujejo socialistične odnose na vasi sami.

Zaradi razvoja socialističnih odnosov na vasi bo potrebno povečati kmetijska posestva, občutno dvigniti hektarske pridelke in povečati število živine na hektar obdelovalne zemlje. Potrebno je stalno izpopolnjevanje raznih oblik sodelovanja zadruga — kmet, ki naj temelji na obojestranskih materialnih interesih in moderni agrotehniki.

Upoštevač dosedanje izkušnje pri izpolnjevanju preteklega petletnega plana in njegovi izvršitvi v štirih letih zahteva novi petletni program kmetijstva novih naporov za njegovo izpopolnitev.

Celokupne investicije bodo znašale preko 9 milijard din. Taka močna investicijska vlaganja bodo omogočila porast in okrepitev specializiranih obratov, najhitreje pa vplivala na povečanje tržnosti v kmetijstvu. Računa se, da se bo proizvodnja v petih letih povečala za okoli 48,3 %. Poleg finančnih sredstev pa so potrebni še drugi ukrepi za zagotovitev takšne dina-

mike povečanja proizvodnje v kmetijstvu in sicer:

— Smotrnejše in intenzivnejše izkoriščanje obstoječih proizvodnih kapacitet. Neizkoriščene rezerve niso majhne, so pa pogosto vzrok nizke akumulativnosti in male rentabilnosti zlasti na kmetijskih posestvih.

— Močnejše zainteresirati kmete — proizvajalce za tržno proizvodnjo in jih čvrsteje vezati na pogodbeno proizvodnjo. Pri tem morata biti stimulirani obe pogodbeni stranki. Kmetijske zadruge nastopajo vedno bolj kot veliki blagovni proizvajalci, z združitvijo več kmetijskih zadrug v eno večjo pa se odpirajo še večje možnosti kooperacijske proizvodnje.

— Izvajati tako proizvodno politiko, ki omogoča specializacijo proizvodnje po proizvodnih območjih. Pospešiti prehod iz ekstenzivnega načina gospodarjenja v intenzivnega. Pri tem se je treba dosledneje posluževati znanstvenih dosežkov kmetijske znanosti. Poleg kmetijskega strokovnega kadra je treba vključevati tudi veterinarje v direktno proizvodnjo pri živinoreji. Kmetijska proizvodnja mora v tem obdobju še bolj temeljiti na načelu, da sta tehnična in socialistična preobrazba kmetijstva enoten in neločljiv proces.

— Urediti kmetijska posestva in organizacijo dela. Dosledneje izvajati nagrajevanje po učinku. Posestva je potrebno močno povečati. Iskanje raznih virov povečevanja površin na posestvih mora biti konstantna naloga. Utrditi je potrebno delavsko samoupravljanje; pri tem naj se še posebej potrudijo sindikalne podružnice in ostale politične organizacije. Posebno važna je še izgradnja stanovanj za kmetijske delavce, kar bo omogočilo zmanjšanje bega delovne sile iz kmetijstva v ostale panoge gospodarstva.

— Komune se morajo bolj poglobiti in bolje poznati probleme kmetijstva na svojem območju. Ekonomika bo še naprej pogojevala dinamiko razvoja. Komune lahko s svojimi družbenimi programi znatno pripomorejo k reguliranju proizvodnje, posebno še tam, kjer je industrija razvitejša in nastaja primanjkljaj tržnih viškov. Pri tem mora postati na novo ustanovljena kmetijsko-gozdarska zbornica komunam močna opora in svetovalec pri izvajanju politike na vasi.

— Skrb za kadre in smotrno kadrovanje naj bo še naprej naša poglobljena naloga pri reševanju procesov razvoja vasi. Posebno bo primanjkovalo specializiranih kadrov, z organizacijo seminarjev in tečajev pa se naj usposabljanje kadrov pospešeno nadaljuje.

Činitelji, ki bodo vplivali na dvig kmetijske proizvodnje:

1. Povečanje družbenega sektorja.
 2. Proizvodno sodelovanje med zadrujo in kmetom.
 3. Investicijske naložbe v kmetijstvo.
 4. Ostali ukrepi, ki jih bomo podvzeli za dvig proizvodnje:
- a) dvig kmetijskega strokovnega kadra;
 - b) izpopolnitev mehanizacije;
 - c) povečanje porabe umetnih gnojil;
 - č) pridobitev novih površin z regulacijami in melioracijami;
 - d) izpopolnitev zaščitne službe;
 - e) uporaba selekcioniranih semen;
 - f) selekcija živine.

1. Povečanje družbenega sektorja kmetijstva

Kakor doslej bodo tudi v prihodnjem petletnem obdobju nosilci dviga in napredka v kmetijstvu družbeni obrati, ki so v celoti proizvajalci tržnih pridelkov in ki nanje lahko z gotovostjo računamo pri preskrbi prebivalstva. V tem petletnem obdobju se bodo osnovali tudi v našem kraju prvi kmetijsko-industrijski obrati, kjer bo visoko intenzivirano pridelovanje povezano direktno s predelavo, prometom in trgovino. Specializacija družbenih obratov bo še nadalje naš cilj.

Družbenim obratom moramo omogočiti hitrejšo povečanje površin v vključitvijo doslej slabo ali po pri-

vatnikih koriščenih zemljišč SLP, z melioracijami, z dolgoročnim zakupom in z nakupom. Največ površin se bo pridobilo z dolgoročnim zakupom, dočim bi se nakupila le taka zemljišča, s katerimi bi se arondirala družbena posestva ali pa tista, ki bi tvorila osnovo za pričetek družbene proizvodnje. Nadaljnji vir pridobivanja zemljišč bo krčenje gozdov na relativno gozdnih tleh v primeru, kjer je to ekonomsko utemeljeno. Tem obratom bomo s pravilno investicijsko politiko zagotovili tak razvoj, da bodo lahko racionalno izkoriščali vse rezerve in povečali proizvodnjo. Združevanje zemljišč bo prioriteta naloga, kajti organizirana proizvodnja je možna le na velikih kompleksih.

Iz naštetih virov se bodo povečale površine družbenega sektorja takole (v ha):

	1960	1965	Indeks povečanja
njive in vrtovi	1.289	4.360	338,2
sadovnjaki	327	786	240,4
vinogradi	56	106	189,3
travniki	2.100	4.848	230,9
obdelovalna zemlja	3.772	10.100	267,8

S takim povečanjem bi se površine obdelovalne zemlje v družbeni obdelavi povečale na skoro 14 % od skupne obdelovalne zemlje v okraju.

Napram letu 1960 se bo povečala proizvodnja družbenih obratov (1960 = 100, sadjarstvo 1956-1960 = 100):

žita	309,2
industrijske rastline	340,5
vrtnine	599,2
krmske rastline	345,6
skupaj poljedelstvo	358,5
sadjarstvo	270
vinogradništvo	367,3
živinoreja	343,1
predelava	296,0
skupaj kmetijska proizvodnja	360,2

2. Proizvodno sodelovanje med zadrujo in kmetom bo tudi v petletju doprineslo velik delež k dvigu proizvodnje.

Vzporedno z modernizacijo proizvodnje pri privatnih proizvajalcih se bo ob podpori politično-teritorialnih enot razvijala socialistična preobrazba kmetijstva sploh.

V kooperacijsko proizvodnjo naj se vključujejo predvsem tisti kmetovalci, ki so se v proizvodnji že specializirali v določeno smer (pitanje prašičev, pitanje bikov, setev semenskega krompirja ali slično), kajti le-ti lahko postanejo tržni proizvajalci. Vključujejo naj se z vso obdelovalno zemljo.

Kmetijske zadruge morajo skrbeti, da bodo vsi tehnološki procesi (oranje, preskrba semena in gnojil, strojna setev, strojno obdelovanje) pod strokovnim nadzorom zadružnega strokovnjaka pravočasno izvedeni, pa tudi ostala dela, ki jih bodo opravljali kmetovalci — kooperanti, naj bodo pod strokovnim vodstvom zadrug.

Predvidene so razne oblike in stopnje kooperacije. Uvaja naj se predvsem višja oblika na osnovi delitve dohodka. Povračilo vlagan kapital kmetijskih zadrug naj se realizira s pridelki večje tržne vrednosti — pri hmelju, lanu, ribezu — s temi proizvodi, pri žitu in drugih pridelkih pa predvsem z živino.

Predvidevamo, da bo do leta 1965 vključeno v proizvodno sodelovanje 18.580 ha obdelovalnih površin. Skupno z zemljišči družbenih posestev bo torej vključeno v družbeno organizirano proizvodnjo 28.680 ha obdelovalne zemlje, ali 39,1 % (napram 14,9 % v letu 1959, 35,1 % v letu 1960 in planom 38 % za leto 1961).

Nižje oblike kooperacije se naj uvedejo za strojno obdelavo v manj primernih legah. Na ta način bi pri-

dobili v kooperacijo še nadaljnjih cca 10 % obdelovalne zemlje.

Vrednost kmetijske proizvodnje v kooperaciji v dosedanjih letih in po programu za leto 1965 se giblje takole:

	1959	1960	1961	1965
Žita	100,0	247,1	373,0	391,8
Industrijske rastline	100,0	80,6	87,3	82,6
Vrtnine	100,0	335,4	343,9	458,4
Krmne rastline	—	100,0	331,0	508,3
Poljedelstvo skupaj	100,0	124,6	141,6	150,0
Živinoreja	100,0	111,6	153,4	272,7
Kmetijstvo skupaj	100,0	121,9	142,7	168,5

Delež zemljišč v družbeno organizirani proizvodnji napram skupnim površinam okraja:

Orna zemlja		1959	1960	1961	1965
družbena posestva		3,1	4,1	6,5	13,3
kooperacija		12,3	22,9	35,5	28,9
privatni sektor		84,6	73,0	58,0	57,8
skupaj		100,0	100,0	100,0	100,0
Obdelovalna zemlja		1959	1960	1961	1965
družbena posestva		4,9	5,2	7,4	13,8
kooperacija		10,0	29,9	30,6	25,3
privatni sektor		85,1	64,9	62,0	60,9
skupaj		100,0	100,0	100,0	100,0

S perspektivnim programom 1965 bi bila dosežena naša osnovna smernica, to je povečanje tržne proizvodnje, saj bi v letu 1965 proizvedli v družbeno organizirani proizvodnji (družbena posestva in kooperacijska proizvodnja) 77 % vseh tržnih viškov okraja.

3. Investicije

Za izvedbo nalog, ki smo si jih zadali za obdobje perspektivnega programa, so potrebna investicijska sredstva za sledeče namene:

Nasadi:

ureditev 1400 ha novih hmeljišč;

ureditev 500 ha sadovnjakov;

ureditev 150 ha črnega ribeza;

ureditev 50 ha vinogradov.

Nakup živine:

3000 kom. krav;

200.000 kom. brojlerjev;

20.000 kom. nesnic;

5000 kom. bekonov;

350 kom. plemenskih svinj.

Gradnje:

200 stanovanj za delavce na kmetijskih gospodarstvih;

10 skladišč pri kmetijskih zadrugah in kmetijskih gospodarstvih;

10 gospodarskih poslopij pri kmetijskih gospodarstvih;

3800 stojišč za krave;

5000 stojišč v pitališčih;

3 ha rastlinjakov.

Mehanizacija: nakup kombajnov, težjih traktorjev, enosnih kosilnic, silo-kombajnov ter manjših strojev (trosilcev umetnih gnojil, valjarjev).

Ostalo:

ureditev 500 ha melioracij;

nakup 500 ha zemlje;

dokončanje mešalnic za močna krmila v Vrbju in Šentjurju;

gradnja silosov na družbenih posestvih; začetna dela za predelovalnico za sadje.

Potrebna sredstva za omenjene svrhe znašajo 9250 milijonov.

4. a) Kmetijski strokovni kadri

Specializacija v kmetijski proizvodnji zahteva številne strokovno usposobljene in specializirane delavce.

Naša skrb bo, da vzporedno z rastjo družbenega sektorja, povečujemo kmetijski strokovni kader. Pomanjkanje vodilnega kadra bo z došolanjem 190 kmetijskih tehnikov v šoli za odrasle v Vrbju za enkrat rešeno. Težji bo problem za specializacijo delavcev za rastlinskih proizvodnjo, živinorejske farne in visoko-intenzivne nasade. V ta namen bodo organizirani izobraževalni centri za vzgojo teh delavcev.

Po programu perspektivnega razvoja posameznih kmetijskih strokovnikov do leta 1965 potrebovali naslednje število kvalificiranih delavcev:

v poljedelstvu	260
v živinoreji	280
v sadjarstvu	180
v vinogradništvu	20

b) Izpopolnitev mehanizacije

V našem okraju je cca 18.000 ha orne zemlje primerne za traktorsko obdelovanje, dočim lahko s traktorji pokosimo do 22.000 ha travnikov. Zato potrebujemo za strojno obdelavo teh zemljišč 700 traktorjev (od tega eno četrtino težjih s 35 in več KS). Do leta 1965 moramo torej nabaviti še 200 traktorjev s potrebnimi priključki. Za dosedanje število traktorjev je stanje priključkov zadovoljivo (6 na 1 traktor, nabaviti je treba le še trosilce umetnih gnojil in valjarje), za nadaljnjo povečanje števila traktorjev pa se morajo nabaviti tudi priključki.

Število kombajnov naj bi v letu 1965 doseglo 30. Nabaviti jih moramo v petletnem obdobju torej še 20. Nujna bo nabava potrebnega števila silokombajnov in priključkov za spravilo krme.

Ker se predvideva zajetje travnikov v manj primernih legah v kooperacijsko proizvodnjo, bo najbolj občutno pomanjkanje enosnih kosilnic. Stanje teh naj bi v letu 1965 doseglo 100.

c) Povečanje porabe umetnih gnojil

Za doseg planiranih pridelkov bomo povečali porabo umetnih gnojil. V letu 1965 se bo porabilo za 1 ha obdelovalne zemlje na družbenih posestvih 1200 kg na površinah v kooperaciji 800 kg, na ostalih površinah, ki jih bo še obdeloval privatnik, pa 200 kg. Skupno se torej mora v okraju v letu 1965 uporabiti 36.000 ton umetnih gnojil.

č) Pridobitev novih površin z regulacijami in melioracijami.

Površine obdelovalne zemlje v okraju se bodo napram letu 1960 povečale za 1500 ha največ s krčenjem gozdov v ravninskih predelih, delno pa kot uspeh regulacij in melioracij. Z melioracijami se bo nadalje usposobilo 800 ha dosedaj slabih travnikov za njive (predvsem ob regulirani Ložnici).

d) Izpopolnitev zaščitne službe

Brezhično izvedena zaščitna služba izredno vpliva na porast proizvodnje. Opustitev ali površna izvedba zatiralnih ukrepov kot n. pr. zatiranje koloradskega hrošča, peronospore, škrlupa in slično ima za kmetijsko proizvodnjo lahko katastrofalne posledice.

Zato bomo do leta 1965 dosledno izvedli naslednje ukrepe:

1. Vsa semena, ki se letno posejejo, morajo biti očiščena in razkužena;

2. Zatiranje koloradskega hrošča in plesni na krompirju mora biti temeljito izvedeno na vseh posevkih v

kooperaciji (in seveda družbenih posestvih) in 90 % na ostalih površinah krompirja;

3. V vseh hmeljiščih je obvezno zatiranje peronospore z zadostnimi špropljenji (po potrebi — običajno 2 do 5 kratno) in rdečega pajka;

4. Na vseh žitnih površinah (brez koruze) v družbeno organizirani proizvodnji se mora zatirati plevel s herbicidi, na površinah privatnega sektorja pa na 60 % površinah. V družbenem sektorju pa se naj zatira s herbicidi plevel obvezno tudi na posevkih koruze;

5. V sadjarstvu se morajo izvršiti potrebna zimska in poletna škropljenja sadnega drevja na vseh družbenih obratih, v privatnem sektorju pa v 75 % sadovnjakov.

Kot potrebno se smatra toliko škropljenj, kot jih je v dotičnem letu potrebnih za zdrav pridelek.

6. Izvršiti se morajo potrebni zaščitni ukrepi za zatiranje peronospore in oidija v vinogradih.

e) Uporaba kvalitetnih semen.

Povečanje proizvodnje je v veliki meri odvisno od kakovosti semen. Podvzeti moramo potrebne ukrepe, da bodo na razpolago zadostne množine semen. Organizira naj se zamenjava semen pšenice in krompirja na 4 leta, ječmena in ovsu petletno, a hibridne kornje vsako leto.

Vzgoja semen bo v prvi vrsti naloga družbenih posestev, le semena krmnih rastlin naj bi se proizvajala v kooperaciji. Seme hibridne kornje bomo še nadalje dobivali iz drugih okrajev oziroma republik.

f) Z uvozom plemenskih krav in bikov nam je uspelo dvigniti produktivnost živine. Tudi nadalje je še skrbeti, da bo za osemenjevanje na razpolago dovolj kvalitetnih bikov, vzgojenih od testiranih bikov in krav na družbenih posestvih. Pasemska struktura bo usmerjena v večanje produktivnih domačih pasem (sivorjave), na družbenih obratih v bližini potrošniških središč bi se naj širile visokoproduktivne mlečne pasme (jersey).

V svinjereji se preusmerjamo na bekon pasme (švedsko, holandsko). Naloga kmetijskih zadrug je, da nabavijo merjasce teh pasem.

Poljedelstvo

V obdobju perspektivnega programa bo kmetijska proizvodnja orientirana v intenzivno živinorejo, zato je tudi v poljedelstvu poudarjeno osnovno načelo, da se pridelava čim več krme.

To načelo je poudarjeno že v strukturi glavnih posevkov. V družbenem sektorju se bodo površine krmnih rastlin povečale za 235 %.

Program predvideva znatno povečanje površin industrijskih rastlin, in sicer od skupno 2225 ha v letu 1960 na 3500 ha v letu 1965.

Zaradi povečanja površin industrijskih in krmnih rastlin se morajo zmanjšati površine žit in v malem obsegu vrtnin, in sicer le krompirja.

Struktura površin 1965 je naslednja:

1960 = 100,0)

	družbeni sektor	kooperacija	privatni sektor	vsi sektorji
žita	319,1	148,4	71,0	90,5
industrijske rastline	322,3	96,0	583,1	157,3
vrtnine	375,3	95,2	87,1	98,6
krmne rastline	334,6	185,6	97,7	129,7

Zita

Zmanjšali bomo površine rži (od 829 na 300 ha) in kornje (od 4149 na 3380); ajde in prosa pa bi v letu 1965 sploh več ne sejali. Delno bo zmanjšana tudi površina pšenice in ovsu, površina ječmena kot krmnega žita pa se bo povečala.

Industrijske rastline se bodo v glavnem povečale le v družbenem sektorju. Načelno se bodo hmeljišča, ki so z 80 % udeležena v industrijskih rastlinah, obnavljala le v družbenih obratih. Povečanje indeksa industrijskih rastlin v privatnem sektorju povzročajo le površine oljne repice (600 ha). Novosnovani mešalnici močnih krmil v Vrbju je namreč treba zagotoviti surovine v mejah okraja.

Vrtnina kot skupina se bodo minimalno zmanjšale; kot posamezna kultura pa se bo zmanjšala le površina krompirja (za 242 ha), dočim se bodo površine ostalih vrtnin povečale za 162 hektarjev v celotnem okraju. Postavljeno je načelo, da se v obdobju perspektivnega programa osredotoči vrtnarska proizvodnja na specializirane socialistične obrate (Lava, Velenje) in da se postopoma uvaja proizvodnja v rastlinjakih. V ta namen se zagotovijo tudi potrebna investicijska sredstva.

Krmne rastline se prav tako povečujejo le v družbeno organizirani proizvodnji. Povečanje bo pri kornji za silažo (od 494 na 2.000 ha), znatno se bodo povečale tudi površine detelje in lucerne, manj pa krmne okopavine, ker tu uporaba mehanizacije ni možna v takem obsegu kot pri drugih krmnih rastlinah.

Za vmesne posevke je značilno, da bodo še tudi v razdobju leta 1965 dale 90 % pridelka fižola ter znatne množine oljaric (sončnice in buče). Površine vmesnih posevkov se v letu 1965 ne bodo bistveno izpremenile.

Tudi pri podsevkih in strniščnih posevkih kot celoti ne bo večjega površinskega nihanja. Povečal se bo podsevek detelj in pitnika (torej krmnih rastlin), zmanjšale pa površine krmnih okopavin (korenja in krmne pese, predvsem pa repe).

Pri površinskih izpremembah po sektorjih bi bilo omeniti, da se v družbenem sektorju večajo površine posameznih skupin posevkov po njih važnosti za ta sektor (zvišanje znaša 219 do 275 %). V kooperacijski proizvodnji bodo povečane površine le pri žitih in krmnih rastlinah, dočim prehaja pridelovanje industrijskih rastlin in vrtnin v družbeni sektor. Posledica navedenih večanj je, da se zmanjšujejo površine v privatnem sektorju, razen industrijskih rastlin, ki jih v tem primeru predstavlja oljna repica s 600 ha (napram 158 ha ostalih industrijskih rastlin), ki se bo za enkrat še sejala v privatnem sektorju.

Pšenica bo še nadalje najvažnejša žitarica v okraju. Od 5240 ha v letu 1965 bo v kooperacijski proizvodnji 2140 ha. Vsa ta in še nadalje 315 ha na družbenih posestvih, 1500 ha v privatnem sektorju bo posejana z visokorodnimi italijanskimi sortami (torej nad 75 %) in je torej važno upoštevati pri pridelovanju te pšenice poleg običajnih agrotehničnih ukrepov, ki so potrebni, še njene specialne zahteve, to je globoko obdelovanje in načrtno, večkratno in izdatno dodajanje rudninskih hranil. Nje setev naj seže le do 500 m nadmorske višine.

Ječmen se bo sejal na površini 3400 ha (napram 2010 v letu 1960). Povečanje je utemeljeno, ker je to naša najvažnejša krmna žitarica.

Koruzi se bo po površinah zmanjševala predvsem zato, ker ni tako primerna za mehanizirano proizvodnjo kot ostala žita. Njeni hektarski pridelki ne presega znatno onih pri ostalih žitih.

Hmelj je za naš okraj izrednega gospodarskega pomena. Zaradi zastoja na svetovnem hmeljskem tržišču so se v zadnjih letih površine hmelja skrajšale. Sprito izboljšanja razmer nadaljnje krčenje ni več umestno in moramo v letu 1965 doseči površino 2500 ha in produkcijo 4467 ton, za kar je potrebna letna obnova do 350 ha, ki jo bo vršil pretežno družbeni sektor.

Pridelovanje krompirja v zahodnem delu (predvsem v občini Mozirje) bo usmerjeno na semenski in jedilni krompir, v ostalem delu pa le za potrebe gospodarstev. V kooperaciji se bo v letu 1965 sejalo 948 hektarjev v vseh občinah (male površine tudi v občinah Sentjur in Šmarje).

Pri važnejših kmetijskih pridelkih moramo v letu 1965 doseči znaten porast napram letu 1959 in sicer:

	družbeni sektor		koope- racija		privatni sektor		vsi sektorji	
	1959	1965	1959	1965	1959	1965	1959	1965
pšenica	34,0	43,0	33,0	38,7	14,0	16,8	17,0	27,1
ječmen	34,0	35,0	—	28,3	12,4	19,4	14,7	23,6
koruza	34,3	56,0	—	38,0	23,2	38,0	24,2	30,0
hmelj stari nasadi	16,0	18,5	16,0	17,5	—	—	16,0	17,8
krompir	171,1	260,0	—	230,0	120,8	159,0	121,3	204,4
črna								
detelja	69,7	95,0	—	84,5	54,1	66,2	55,4	76,4
lucerna	74,8	98,4	—	88,0	57,9	66,2	58,7	78,5
travniško seno	45,4	70,0	40,0	59,7	32,9	41,6	34,8	49,0

Ker se predvideva sprememba strukture v prehrani (predvsem zmanjšanje porabe krušnih žit z vzporednim povečanjem kakovostne hrane), ni v programu dan podarek na povečanju rastlinskih proizvodov, ki so namenjeni prehrani prebivalstva, temveč, kot je že rečeno, pridelovanju krmskih rastlin.

Po posameznih sektorjih pa je prirast:

		1959	1965	1965
				1959
Krmna žita (ječmen)	3.029	8.029	265,0	
Koruza — zrnje	11.131	13.743	123,5	
Detelje, lucerna	18.533	40.493	218,5	
Silažna koruza	4.976	108.928	2189,1	
Pitnik	2.549	43.044	1688,7	
Seno	166.708	230.784	138,4	
Krmne okopavine	50.384	59.443	118,0	

Živinoreja

Živinoreja ustvarja v našem okraju okrog 46 % celotne proizvodnje. Gibanje te proizvodnje je naslednje:

	Proizvodnja v tonah			Indeks porasta	
	1959	1960	1965	1959	1965
Živina skupaj	12.010	13.167	22.057	183,7	167,5
Od tega:					
govedo	5.514	6.394	10.738	194,7	167,9
prašiči	6.044	6.355	10.542	174,4	165,9
perutnina	241	259	315	130,7	121,6
mleko (v 000 l)	54.639	58.059	79.000	144,6	136,1
jajca (v 000 kom.)	20.377	18.192	32.400	159,0	178,1

Po posameznih sektorjih pa je prirast:

	1960 = 100 %	
	Družbeni sektor	Privatni sektor s kooperacijo
	1960	1965
Živina skupaj	422,4	154,6
Od tega:		
govedo	356,0	151,1
prašiči	618,1	163,2
perutnina	961,5	109,1
mleko (v 000 l)	310,9	118,5
jajca (v 000 kom.)	742,9	144,7

Število govedi bo znašalo v letu 1965 76.500 kom. napram 67.500 v letu 1960, kar pomeni povečanje za 13,3 %. Od tega bi bil številčni porast govedi v družbenem sektorju 165 %, v privatnem pa le 1,1 %.

Za zakol v privatnem sektorju (s kooperacijo) bi se oddalo v letu 1965:

8800 kom. sesnih telet,
4000 kom. odstavljenih telet,
3700 kom. krav,
10.200 kom. ostalega goveda.

Družbeni sektor bo imel v letu 1965 skupno 13.300 glav govedi, od tega 5000 krav. Na družbenih obratih bo v letu 1965 znašal prirast govedi 1862 ton.

Proizvodnja mleka na kravo v družbenem sektorju bo znašala 3500 litrov, v privatnem pa 1953 litrov, tako da bo skupna proizvodnja mleka v letu 1965 79 milijonov litrov.

Stalež svinj se bo povečal napram letu 1960 v družbenem sektorju od 650 na 3000 kom.; v privatnem sektorju pa od 60.400 kom. na 72.000 kom., torej skupno od 61.050 kom. na 75.000 kom.

Prirast na živi teži svinj bi znašal v letu 1965 10.542 ton, od tega v privatnem sektorju 7592. Kot tržna proizvodnja bi bilo 1700 ton (ostalo domač zakol in povečanje teže osnovnega staleža svinj). V kooperacijski proizvodnji se bo zredilo 20.000 kom. v teži 2500 ton.

V okolici Celja se bo uredilo vzrejališče za okoli 5000 kom. bekonov, ker bo tu na razpolago posneto mleko iz celjske mlekarne.

Družbena posestva in kmetijske zadruge naj poskrbe za zadostno število plemenskih merjascev dobrih pasem, uvoženih iz Švedske in Holandije, ker bo le tako odpadlo zakotno pripuščanje.

V govedoreji in prašičereji temeljni planirana proizvodnja na v poljedelski proizvodnji nakazanem povečanju krmnih rastlin.

V perutninarstvu moramo pripraviti v letu 1965 na trg 200.000 brojlerjev (piščancev za cvrtje). V družbenih obratih bo osnovni stalež perutnine 50.000, od tega 20.000 kolkoši nesnic. Stalež perutnine v privatnem sektorju bi ostal stabilen na 200.000 komadih.

Za uspešen razvoj sadjarstva in oplodnjo rastlin in za vzgojo semen (sončnice, oljne repice, detelje) bi bilo v našem okraju potrebnih 15.000 čebelnih družin. Ker privatno čebelarstvo stalno nazaduje, je povečanje družbenega čebelarstva na 3000 družin v letu 1965 še s posebnim ozirom na do takrat urejene sadne plantaže (500 ha) nujna potreba.

Družbena posestva bi se s čebelarstvom ne bavila, razen centralnega čebelarskega obrata s sedežem na »Mirošanu«, ki bo imel stojišča v raznih krajih okraja in bi čebele po potrebi razmeščal na določena mesta.

Organizacija veterinarske službe

Bodoči razvoj kmetijstva nujno zahteva tudi novo organizacijo veterinarske službe. Prilagajati se bo morala potrebam vedno večje rasti družbenih kmetijskih posestev, ki bodo sorazmerno tej rasti tudi nosilci kmetijskih družbenih planov. Bistveno v tem procesu bo podružabljanje dela z industrijskim načinom proizvodnje in novo tehnologijo.

Tak razvoj potrebuje kmetijske strokovne službe, oziroma njene strokovnjake, neposredno v proizvodnji.

Že sedanja stopnja razvoja pogojuje prenašanje veterinarske operative (preventive in kurative) na različne organizacije, vključujoč dosedanje osnovne enote t. j. veterinarske postaje ali ambulate oziroma, kjer nastajajo pogoji, tudi neposredno vključevanje veterinarskih strokovnjakov v živinorejska posestva.

sadje nekvalitetno, kar zavira sadno trgovino.

Novi nasadi bodo zasnovani na visoki proizvodnosti. Računajoč, da je v našem okraju cca 2000 ha površin za intenzivno sadjarstvo, bomo do leta 1965 uredili 500 ha sadnih plantaž in sicer v občinah:

Šmarje	193
Zalec	177
Slov. Konjice	100
Sentjur	30

V družbenem sektorju je po stanju leta 1960 327 ha sadovnjakov, od katerih se jih bo do leta 1965 skrčilo 41 ha, ostali pa se bodo rekonstruirali.

Sadjarstvo je v zadnjih letih v svetu izredno napredovalo. Uvedeni so povsem novi postopki in delovne metode, izbor ustrežnejših sort, način vzgoje in nove podlage — vse služeč cilju: povečanje hektarskih pridelkov in zmanjšanje proizvodnih stroškov.

Rekonstrukcija nasadov bo torej v tem:

1. da se zaradi dosedanjih prevelikih razdalj dosadijo nova drevesa ali cele nove vrste;

2. da se reformirajo vzgojne oblike, uvede upogibanje in zastiranje.

V letu 1965 bi torej bilo v družbenem sektorju 786 hektarjev sadovnjakov.

Obnove sadovnjakov v privatnem sektorju ne predvidevamo. Dosedanje površine se bodo skrčile do leta 1965 na 2580 ha (od 2904 v letu 1960). Za to prihajajo v poštev predvsem nasadi, ki niso primerni za intenzivno proizvodnjo in ni v njih mogoče mehanizirano delo. Do leta 1965 bi se rekonstruiralo 400 ha sadovnjakov v kooperaciji ali v obnovitvenih skupnostih.

Proizvodnja vsega sadja bo znašala v letu 1965 34.360 ton ali skoro 170 kg na prebivalca. Priderek je visok glede na splošno slabe pridelke v zadnjih letih, vendar še ne dosega rekordnega pridelka leta 1958, ki je znašal 37.000 ton.

Vinogradništvo

Za obdobje perspektivnega programa predvidevamo obnovo 50 ha vinogradov in sicer le v družbenem sektorju — v občini Slov. Konjice 30 in Šmarju 20 ha. V družbenem sektorju bi se torej površine povečale od 56 na 106 ha, dočim bi se v privatnem zmanjšale od 2040 na 1826.

Krčili se bodo nasadi, ki klimatsko niso primerni za vinogradništvo in so v tako starih legah, da sta mehanizacija in intenzivna oskrba nemogoča.

Ker je v okraju potrošnja grozdja izredno nizka, je pri obnovi upoštevati sorte namiznega grozdja.

Proizvodnja vsega sadja bo znašala v letu 1965 ton žlahtnega grozdja in 3500 ton samorodnic.

Potrebne cepljenke za obnovo bomo uvozili iz drugih okrajev.

Jagodičevje

Nasade črnega ribeza bomo širili pri ekonomijah kmetijskih zadrug in v najem vzetih zemljišč. V okraju je približno 400 hektarjev leg, primernih za ribezove nasade, od katerih bi 150 hektarjev obnovili do leta 1965 in sicer v občinah:

Laško	10 ha
Sentjur	40 ha
Šmarje	100 ha

Tržna proizvodnja

Po predvidevanjih perspektivnega programa bodo v našem okraju precejšnji tržni presežki, pri čemer ima socialistični sektor veliko udeležbo.

Pregled tržnih presežkov v družbeno organizirani proizvodnji za važnejše kmetijske pridelke v letu 1965 je naslednji:

Skupni tržni višek

od tega

		v družbeni proizvodnji	pri privatnikih
pšenica	1.600	1.600	
lan	100		100
sončnice	200		200
hmelj	4.537	4.537	
krompir	17.050	17.050	
čebula	140	132	8
fižol zrnje	343	60	283
zelje	2.162	1.432	730
paradižnik	450	401	49
jabolka	4.900	1.500	3.400
maline	30	4	26
ribez	1.400	1.038	362
govedo	8.590	3.486	5.104
svinje	4.650	2.950	1.700
perutnina	405	375	30
mleko v 000 l	16.000	8.000	8.000
jajca v 000 kom.	9.560	3.000	6.560
grozdje	170	85	85
vino hl	2.000	1.000	1.000

Po vrednosti bi bila udeležena družbeno organizirana proizvodnja s 77 %, privatni sektor pa z 23 %.

IX. GOZDARSTVO

1. Gozdni fond in sečnja lesa v osnovnih gozdovih
Površina gozdov v okraju znaša:

družbeni gozdovi (SLP) 29.528 ha
zasebni gozdovi 84.173 ha

S k u p a j 113.701 ha

Lesne zaloge v teh gozdovih znašajo 18,46 milijonov m³ lesa ali 162 m³ po ha, od tega v gozdovih SLP 194 m³, v zasebnih gozdovih pa 150 m³ po ha in dosega 65 % normalne zaloge.

V gozdovih so zastopani iglavci z 62 % in listavci z 38 %.

Letni prirastek gozdov znaša 392.600 m³ (3,4 m³/ha).

V obdobju 1961-1965 se bo gibala v gozdovih okraja Celje letna sečnja stoječega drevja (v bruto m³):

sektor lastništva	iglavci	listavci	skupaj
SLP-gozdna gospodarstva	52.600	46.500	99.100
SLP-družbena posestva	1.700	1.600	3.300
skupaj družbeni gozdovi	54.300	48.100	102.400
zasebni gozdovi	143.000	100.000	243.100
Skupaj vsi gozdovi	197.300	148.200	345.500

Za bodočih pet let se torej predvideva skupna sečnja v višini 345.500 m³; od tega v gozdovih SLP 102.400 m³, v zasebnih gozdovih pa 243.100 m³, kar znaša 82 % prirastka pri iglavcih in 99 % pri listavcih, povprečno 88 %. Pri SLP gozdovih znaša to razmerje 95 %, pri zasebnih pa 86 %. Dvanajst odstotkov prirastka je predvideno za izboljšanje gozdnega fonda in povečanje njegovega proizvodnega potenciala. V predvideni sečnji od 345.500 m³ letno so zastopani iglavci s 57 %, listavci pa s 43 %.

Razmerje med sečnjo in prirastkom (88 %) zagotavlja torej tudi nadalje izboljšanje vseh gozdov v okraju.

Letna proizvodnja glavnih gozdnih sortimentov bo naslednja:

hlodovina iglavcev	79.290 m ³
hlodovina listavcev	23.570 m ³
skupaj hlodovine	102.860 m ³

jamski in celulozni les iglavcev 57.300 m³

Po vskladitvi industrijskih žagarskih kapacitet v okraju s proizvodno zmogljivostjo gozdov, kot to predvideva dolgoročni načrt za razvoj lesnega gospodarstva v okraju Celje, zagotavlja proizvodnja hlodovine v količini od 102.860 m³ polno in ekonomsko alimentacijo industrijskih žag.

2. Na podlagi sklepa Okrajnega ljudskega odbora Celje z dne 20. 12. 1960 se bo v obdobju 1961 — 1965 predvidoma izkrčilo in spremenilo v kmetijske površine in intenzivne nasade gozdnega drevja okoli 1.600

	1961	1962	1963	1964	1965	skupaj 1961-1965
skupna sečnja	30.000	62.400	73.000	60.100	59.600	285.100
od tega iglavcev	24.000	47.600	55.000	45.300	45.200	217.100
od tega listavcev	6.000	14.800	18.000	14.800	14.400	68.000

S krčitvijo gozdov se bo povečala povprečna letna proizvodnja glavnih sortimentov industrijskega lesa za te-le količine:

hlodovina iglavcev za	9.020 m ³
hlodovina listavcev za	620 m ³
jamski in celulozni les iglavcev za	18.000 m ³

Krčitev gozdov in njihovo premeno v poljedelske površine je treba izvršiti na način, ki ga je določil okrajni ljudski odbor na seji dne 20. 12. 1960.

V letu 1961 je potrebno sestaviti program za krčenje gozdov in za način bodočega izkoriščanja skrčenih gozdnih površin. Program mora zagotoviti, da bodo skrčene površine v čimkrajšem času spremenjene v ustrezne poljedelske ali plantažne nasade.

Sredstva, potrebna za krčitev in premeno, naj zagotovijo pristojne gospodarske organizacije in ljudski odbori.

3. Reprodukcijska gozdov v okraju

Ima za osnovno nalogo povečati donos gozdov po količini in vrednosti, kar se predvideva doseči z naslednjimi ukrepi:

a) Pri odkazovanju je dvigniti njegovo strokovno raven in uvesti odkazovanje po načelih pozitivne selekcije v vseh gozdovih.

b) v obdobju naslednjih petih let bo potrebno meliorirati in prevesti v ekonomske gozdove cca 1000 ha grmišč (novin). Grmišča ne služijo sedaj niti poljedelski niti gozdni proizvodnji, poraščajo pa tla, ki so izredno plodna za proizvodnjo lesa iglavcev. S.pogozditvijo grmišč in novin se bo znatno povečala proizvodnja lesa in iglavcev.

Pred premeno grmišč v ekonomske gozdove je potrebno izvršiti začete kulturne spremembe v katastru.

c) Čim prej bo potrebno pristopiti k obnovi in melioraciji smrekovih monokultur v Savinjskih Alpah in na Pohorju po smernicah elaborata, ki ga je izdelal Inštitut za gozdno in lesno gospodarstvo LRS v Ljubljani.

d) Zaradi intenzivnega razvoja lovnega gospodarstva v okraju bo potrebno novo osnovane in obstoječe gozdne nasade in kulture zaščititi od divjadi. Zaščita od divjadi mora postati sestavni del celokupne dejavnosti na vzdrževanju in zaščiti gozdov.

e) Ekonomska struktura gozdov v okraju — predvsem v njegovem vzhodnem delu — ni ugodna. Delež bukke (cca 38 %) je previsok, ker dajejo bukovji gozdovi le okoli 45 % tehničnega lesa, dočim doseže ta delež pri iglavcih do 95 %. Zato bo potrebno ekonomsko

ha gozdov na relativnih gozdnih tleh. Ker v okraju Celje na izkrčenih površinah ekološki pogoji ne ustrezajo za plantažno gojene topole, bo potrebno proučiti vprašanje plantažne in intenzivne proizvodnje iglavcev. Prav tako se bo v obdobju 1961 — 1965 proučila možnost nadaljnje krčitve gozdov na relativnih gozdnih tleh in njihove premene v plantažne in intenzivne nasade iglavcev ter kmetijska zemljišča v naslednjih obdobjih.

V širokopotezni akciji, ki se vrši v LR Sloveniji za krčitev in premeno gozdov na relativnih gozdnih tleh v čiste poljedelske nasade ali topolove nasade s poljščinami, lahko sodeluje okraj Celje le v okviru razpoložljivih ustreznih zemljišč. Osnovanje topolovih plantaž ne pride v poštev, ker ni primernih zemljišč.

Na izkrčenih površinah bodo napadle tele količine bruto lesne mase (v m³):

	1961	1962	1963	1964	1965	skupaj 1961-1965
SLP gozdov	450 ha					
Zasebnih gozdov	54.200 ha					
Skupaj vseh gozdov	54.650 ha					

Razen tega bo potrebno izdelati revizijske operate za 18.100 ha.

g) Pri vseh gozdogojitvenih delih, predvsem pa pri odkazovanju, je treba upoštevati čim bolj strokovne in sodobne delovne procese. Povečati je strokovnost teh del in njihovo pocenitev.

Pri gozdogojitvenih delih je uvesti mehanizacijo teh del, predvsem pri proizvodnji sadik, katero je skoncentrirati v čim večjih gozdnih drevesnicah.

Da bi dosegli čimboljšo kvaliteto in pocenitev gozdogojitvenih del, je treba posvetiti največjo pozornost strokovnemu izobraževanju gozdnih delavcev in strokovnemu izpopolnjevanju gozdarskih kadrov.

h) Da bi dosegli zgoraj navedene cilje, bo potrebno v naslednjem obdobju letno gozdogojitvena dela izvršiti v naslednjem fizičnem obsegu:

Vrsta dejavnosti	ha
obnova gozdov	211
nega gozdov	1.969
melioracija	204
introdukcija	50
urejanje	15.420
odkazovanje	—
varstvo gozdov	—
vzdrževanje gozdnih poti 500 km	—

Za izvršitev predvidenih gozdogojitvenih del bo potrebno zagotoviti povprečno letno cca 242 milijonov dinarjev.

i) Gozdnogospodarske organizacije morajo izdelati petletni program za proizvodnjo saditvenega blaga. S takim programom je zagotoviti sadike, potrebne za obsežne melioracije gozdov in grmišč, za introdukcijo iglavcev in redno obnovo gozdov telkom naslednjih pet let.

j) Obvezno je uvesti kratko gojitveno planiranje v gozdarstvu.

4. Investicije v gozdarstvu

Gostota gozdnega cestnega omrežja v okraju Celje znaša 0,30 km na 100 ha. Za vodenje intenzivnega gospodarjenja z gozdovi pa je potrebna gostota cca 3 km na 100 ha. Gostota v okraju Celje dosega torej komaj 10 % potrebne gostote. Večina gozdov v okraju Celje leži v srednje in visoko gorskih predelih (Pohorje, Savinjske Alpe, Predalpsko gorovje, Bohor, Boč, Dobrovlje itd.). Ker so ti predeli zaradi ugodnih ekoloških razmer primerni za intenzivno proizvodnjo lesa, predvsem deficitnih iglavcev, je povečanje donosa gozdov v teh predelih odvisno od graditve gozdnih cest.

Da bi v naslednjih petih letih povečali gostoto cestnega omrežja, predvidevamo, da se bo letno:

zgradilo 16,63 km cest s stroški 140,4 milijonov dinarjev;

rekonstruiralo 4,58 km cest s stroškom 22,8 milijonov dinarjev;

Skupaj 21,2 km cest s stroški 163,2 milijonov dinarjev.

Zgraditi ali dograditi je potrebno predvsem tele gozdne ceste: Zreče — Boharina — Resnik — Lukanja; Logarska dolina — Matkov kot; Vitanje — Rakovec; Olimje — Vodole; Sedelce in Kanolščica. Začeti je v tem obdobju tudi z gradnjo gozdnih cest na Menini planini in gradnjo ceste Velunja — Plešivec — Graška vas.

Da bi se pocenila graditev gozdnih cest je treba to graditev čimbolj mehanizirati.

Zaradi nizke akumulativnosti gozdarstvo ni imelo sredstev za graditev stanovanjskih in upravnih stavb Stanovanjski standard gozdnih delavcev je zato izredno nizek. Gozdnogospodarska podjetja v okraju niso zgradila po osvoboditvi niti enega stanovanjskega objekta za gozdne delavce.

Da bi se dvignil stanovanjski standard gozdnih delavcev, se predvideva, da bodo gozdarska podjetja v bodoče letno zgradila cca 1200 m² stanovanjskih in upravnih površin v vrednosti 36 milijonov din.

Za mehanizacijo v gozdarstvu, katere namen je znižati proizvodne stroške, zboljšati izkoriščanje stoječega lesa, povečati produktivnost dela v gozdarstvu, zboljšati oskrbo potrošnikov z industrijskim lesom in nadoknaditi pomanjkanje delovne sile, se predvideva letno investiranje 32,8 milijonov din iz lastnih sredstev gozdnogospodarskih organizacij. Predvideva se, da bo mehanizacija koristila predvsem eksploataciji gozdov in gradnji gozdnih komunikacij.

Posebno važna je nabava mehanizacije za izkoriščanje gozdov pri kmetijskih zadrugah, ker se vrši izkoriščanje zasebnih gozdov še vedno neracionalno in brez mehanizacije. Pomanjkanje mehanizacije pri kmetijskih zadrugah lahko zadruga delno nadoknadijo tudi potom kooperacije z gozdnimi gospodarstvi.

5. Organizacija gozdarstva

V bodočem obdobju je stremeti za podružabljanjem proizvodnje v zasebnih gozdovih in za krepitev gozdnogospodarskih organizacij za gospodarjenje z družbenimi in zasebnimi gozdovi. Gozdnogospodarske organizacije, predvsem kmetijske zadruga, je okrepiti s strokovnimi kadri, izobraževanju gozdnih delavcev pa je posvetiti največjo pozornost.

Da bi se vskladili interesi gozdnih gospodarstev z vlogo in funkcijo komun, naj gozdna gospodarstva osnujejo pri svojih obratih obratne delavske svete. Tem svetom je prepustiti tudi pristojnosti, ki ustrezajo sedanjemu razvoju in stanju decentralizacije gozdnih gospodarstev.

X. GRADBENIŠTVO

Da bi se odpravile dosedanje pomanjkljivosti ter uresničili osnovni pogoji za racionalno gradnjo v našem bazenu, je potrebno:

— Okrepiti službe ljudskih odborov, ki so odgovorne za pravočasno in kvalitetno investicijsko pripravo. Zato je nujno doseči potrebno tesno povezavo med investitorji, urbanistično službo, projektanti komunalnih projektov in projektanti ter izvajalci gradbenih del.

— Zazidalni načrti se morajo prilagoditi stvarnim potrebam gospodarskega in urbanističnega razvoja. Zato mora biti urbanistična služba v tesnem kontaktu s planskimi in gospodarskimi službami, da se delo koordinira in medsebojno vsklajuje.

— Da se izboljša kvaliteta projektantskega dela, je treba pospeševati ustanavljanje specializiranih projektantskih organizacij. V naših razmerah se pri pomanjkanju projektantskega kadra priporoča:

a) organiziranje specializiranega projektivnega podjetja za projektiranje industrijskih in visokih gradenj, ki bi deloval predvsem v povezavi z Zavodom za napredek gospodarstva v Celju;

b) organiziranje projektantskih organizacij za komunalno in urbanistično projektiranje za potrebe večjih komun ali več komun skupaj. S tem bi se dosegla večja povezanost med urbanistično službo in izvrševanjem investicijskih predpripav;

c) industrijsko gradbeno podjetje »Ingrad« organizira lasten projektivni biro za projektiranje tipskih stanovanjskih objektov, kjer bo podjetje nastopalo kot izvajalec oziroma kot proizvajalec stanovanj za prodajo. Realno je pričakovati, da bo ta ukrep pomemben za racionalizacijo stanovanjske izgradnje ter za kvaliteten napredek Ingrada.

č) Projektiranje vodnih, regulacijskih in melioracijskih del ter čistilnih naprav bo vršil Projektantski biro Vodne skupnosti Celje.

— Projektantske organizacije v našem bazenu morajo pri projektantskih osnovah dosledno upoštevati osvojen modul, ki je osnova tipizacije in konstrukcijskih elementov v gradbeni industriji in gradbeni izvedbi

— Glede izvajalcev gradbenih del je potrebno sistematično nadaljevati z ukrepi, ki so se začeli izvajati ob reorganizaciji leta 1958, to je z nadaljnjo delitvijo dela, specializacijo, ustaljevanjem kadra itd.

Posebej je potrebno:

— Ingrad in Gradis morata izvršiti vse potrebne študijske, konstrukcijske in tehnološke predpriprave za polmontažno gradnjo, tako pri stanovanjski, kot pri industrijski gradnji.

— Da bi se podjetji usposobili za proizvodnjo stanovanj za prodajo, mora ta predvsem sinhronizirati lastne kapacitete vseh vrst dejavnosti, ki so pri tej proizvodnji potrebne.

— Da bosta podjetji konkurenčni glede cene in da bo gradnja stanovanj racionalna, morata posvetiti mnogo več pozornosti dvigu produktivnosti dela. Tozadavne možnosti so še zelo velike, posebno če bo podjetjema omogočeno kontinuirano delo skozi celo leto.

Kot glavne elemente racionalizacije mora podjetje uporabiti predvsem:

- prenos del iz gradbišča v delavnico
- izdelavo gradbenih elementov na zalogo
- organizacijo stabilne betonarne in maltarne
- uvedbo industrijske priprave dela
- uvrstitev proizvodnih elementov za zaključna dela.

Podjetje mora s prekvalifikacijo in priučevanjem delavcev pojačati obrate za zaključna dela, posebno pa:

- slikopleskarski obrat
- elektroinstalacijski obrat
- obrat za vodne instalacije
- steklarski obrat.

Na splošno so tudi znatno premajhne kapacitete za parketarska dela. Pogoje za razvoj ima predvsem parketarski obrat podjetja Lava.

— Podjetje mora pri organizaciji obratov in priučevanju kadra upoštevati vse novitete, ki se pojavljajo ter osvajati nove delovne metode tudi pri zaključnih delih, predvsem:

- razna oblaganja
- delo s tapetami
- polaganje podov iz umetnih mas itd.

— Sistem gradnje za prodajo obvezuje podjetje za znatno odgovornejšo skrb za jamstvo kvalitete izvršenih objektov. Podjetje si mora zato organizirati sposobno lastno kontrolo in laboratorijsko službo.

— Investicijski program podjetja mora stremeti predvsem za odpravo ozkih grl mehaniziranja obratov za zaključna dela ter nabavo lahkih strojev za visoke gradnje. Program se mora izdelati tako, da se maksimalno in enakomerno mehanizirajo vsi obrti in vse dejavnosti.

— Pogoje za industrijski način gradnje v našem bazenu ima tudi »Gradis«, kolikor bo stavil konkurenčne ponudbe.

— Regulacijska in melioracijska dela bodo v glavnem izvrševale vodne skupnosti za porečje Savinje in Sotle. Le-te morajo prevzeti tudi vsa vodno-vzdrževalna dela.

Zaradi povečanja sredstev hišnih svetov in nujnosti kvalitetnega vzdrževanja in popraviljanja stanovanjskih zgradb, naj občinski ljudski odbori posvetijo več skrbi remontnim podjetjem.

— Izvajanje cestnih rekonstrukcij in vzdrževanje cest bo poverjeno Podjetju za ceste. Pri napovedani reorganizaciji je potrebno voditi računa o povečanju obsega cestnih gradenj ter o ekonomskih vidikih, ki pogojujejo močna podjetja s solidno opremo in sposobnim strokovnim kadrom.

Nujno je, zaradi dosege postavljenih smotrov, da podjetje »Ingrad« kot najmočnejše v okraju, v roku 3 let dvigne stopnjo mehanske opremljenosti.

Pri nabavi opreme je potrebno dati poudarek predvsem:

- opremi delavnic za montažne elemente vseh vrst,
- opremi za delavnice in izvajanje zaključnih del
- gradbenih,
- lahki mehanizaciji za visoke zgradbe.

Ostale nujne investicije v podjetju »Ingrad«:

a) Podjetje bo prestavilo svoje obrate iz Lave v Levec.

b) Pri zasnovi zazidave novih obratov naj podjetje prouči najsmotnejši notranji transport, specializacijo in sistem serijske proizvodnje elementov.

Ostala manjša gradbena in remontna podjetja se morajo opremiti z lažjo gradbeno mehanizacijo za izvajanje manjših objektov, adaptacijo in vzdrževanje stanovanjskih zgradb.

— Podjetja za ceste ter ostala komunalna podjetja morajo v razdobju perspektivnega programa izboljšati in izpolniti svojo mehanizacijo predvsem za gradnjo in vzdrževanje modernih cestišč. »Projektant« — specializirano projektantsko podjetje Celje nujno potrebuje primerne poslovne prostore.

— Vsa gradbena podjetja in Vodna skupnost morajo v obdobju perspektivnega programa posvetiti mnogo večjo skrb reševanju stanovanjskih problemov svojih članov, kar je predpogoj za definitivno ustalitev kadrov.

Občinski ljudski odbori in skupnost komun naj bi z ekonomskimi merami podprli formiranje poslovnega združevanja za stanovanjsko izgradnjo, ker bi takšna organizacija jamčila za izredne možnosti racionalizacije.

V tem cilju se predlaga:

— Vezanje sredstev družbenih investicijskih skladov ter združenih sredstev izključno na investicijski program takega poslovnega združenja;

— Razpis posebnega investicijskega natečaja za investicijsko izgradnjo za racionalizacijo satnovanjske in družbene gradnje pod ugodnimi pogoji — predvsem dolgoročni rokovi odplačevanja;

— Občinski kreditni stanovanjski skladi naj bi sklepali dolgoročne pogodbe samo s poslovnim združenjem. V vseh drugih primerih je potrebno gradnje oddajati z licitacijo.

— Občinski kreditni stanovanjski skladi naj bi omogočili obratna sredstva za proizvodnjo stanovanj za prodajo samo preko poslovnega združenja.

Da bi poslovno združenje dejansko lahko doseglo rezultate, kakršne pričakujemo, mora ustvariti najtesnejše investicijsko, konstrukcijsko, proizvodno in poslovno skladno sodelovanje, predvsem:

- projektantov,
- industrije masovnih gradbenih materialov in stavbnega pohištva,
- izvajalcev grobih in zaključnih gradbenih del ter montažnih podjetij.

Poslovno združenje naj bi izdelalo svoj proizvodni program za gradnjo okoli 1000 stanovanj na leto.

Temu programu naj bi se v celoti podredile investicije v obdobju prvih treh let perspektivnega programa, tako glede gradbenih izvajalcev kot glede gradbene industrije.

Proizvodni program naj bi se izdelal ob uporabi maksimalno možne racionalne polmontaže. Temu smotru naj bi se podredile vse investicije.

Drug odločilni činitelj za racionalno gradnjo je proizvodnja lahkega gradbenega materiala. Na področju razvoja gradbene industrije bi morale investicije za te svrhe dobiti absolutno prioriteto.

Organizacije, ki jih bodo ljudski odbori pooblastili za izvrševanje investicijskih nalog, t. j. predvsem skladi, stanovanjske zadruge, biroji itd. morajo skupno proučiti problem racionalnega investiranja ter po svoji strani s svojimi ukrepi pospeševati racionalno gradnjo.

Glavni smotri tega sodelovanja so:

- izdelava perspektivnih programov graditve (predvsem programa gradnje stanovanj, družbenih in komunalnih objektov);
- izdelava racionalnih gradbenih programov, prilagojenih terenu in funkciji, vsklajenih s tehničnimi in ekonomskimi normativi;
- skrb za uveljavitev ekonomskih in družbenopolitičnih vidikov v konceptih zazidalnih načrtov in gradbenih programov;
- program stanovanjske izgradnje izdelati v skladu s stvarnimi težnjami, potrebami in finančnimi možnostmi interesentov in investitorjev;
- pomoč pri zasiguranju obratnih sredstev za proizvodnjo stanovanj za prodajo;
- skrb za pravočasno kompleksno investicijsko pripravo na osnovi dolgoročnih programov;
- skrb za najracionalnejšo izvedbo vseh komunalnih predel;
- investitorji naj skrbijo za tipizacijo stanovanjskih objektov.

XI. PROMET

Nagel razvoj gospodarstva, naraščanje prebivalstva in števila motornih vozil zahtevajo ustrezen razvoj prometa. Najslabša točka prometa v okraju je celjsko železniško vozlišče, ki je po regulaciji Savinje postalo še bolj kritično. V tem planskem obdobju bo nujno dokončati dela na novi tovorni postaji, urediti pa je treba tudi peron potniškega kolodvora in čakalnice za potnike.

Obnove so potrebne železniške proge od Rimskih Toplic do Poljčan, Celje—Gornji Dolič, Grobelno—Rogatec in Poljčane—Zreče, katerih fizična sposobnost znaša le še 40 %, dočim je dopustna skrajna meja 60 %. Potrebno bi bilo urediti kurilnico in daljnopisno postajo v Celju in postajo v Velenju.

V Celju bodo urejeni tiri pri strojni postaji in okretnica za lokomotive. Ker se železnica poslužuje za vzdrževanje prog v celjskem okraju kamnolomov v Verdu, Vrhpeči in Učki, bi bilo treba najti možnost eksploatacije kamenja v kamnolomu v bližini Celja.

Obnoviti je tudi mostova v Laškem in Tremerju.

Zaradi splošnega gospodarskega razvoja se pričakuje tudi velik porast uslug v PTT službi. Zato je nujno čimprej položiti koksialni kabel na črti Maribor—Celje—Ljubljana in Celje—Velenje, obenem pa razširiti avtomatsko telefonsko centralo v Celju in urediti centralo v Velenju. Zaradi močnega naraščanja števila motornih vozil, ki je v azdnjih štirih letih naraslo za preko 400 %, je treba urediti nepregledne odseke cest, steze za kolesarje in pločnike. Povsod, kjer se kažejo potrebe, je treba urediti parkirne prostore in servisne delavnice ter bencinske črpalke tako na Ljubljanski cesti v Celju, v Velenju, Slovenskih Konjicah, Rogaški Slatini in v Laškem. Ker je precejšen del krajev v okraju od železniškega prometa oddaljen, je nujno, da se že obstoječe avtobusne zveze okrepijo z dodatnimi avtobusi ter uvedejo nove proge. Posebno je okrepiti proge v Zgornjo Savinjsko dolino, na Kozjansko, Slov. Konjice in Dobrno. Avtobusno podjetje naj poskrbi, da bo v prihodnje razpolagalo z zadostnim številom avtobusov v turistične namene. Za uresničitev nalog bo treba do leta 1965 nabaviti 36 novih avtobusov.

Z razvojem avtobusnega prometa bo treba poskrbeti za razširitev garaž, kajti življenjska doba vozil, ki nočujejo na prostem, se skrajšuje tudi do 30 %.

Za ureditev avtobusnega prometa bo treba do leta 1965 nabaviti 38 novih tovornjakov s 24 prikolicami. Zgraditi bo treba tudi novo garažo.

Iz splošnogospodarskih in posebej turističnih ozirov je potrebno modernizirati in asfaltirati ceste Celje—Rogaška Slatina. Nadaljevati bo z rekonstrukcijo ceste v Logarsko dolino ter do Matkovega kota. Rekonstruirati je treba ceste Vojnik—Dobrna in Rimske Toplice—Hrastnik do okrajne meje. Ta cesta je v okraju najbolj obremenjena okrajna cesta; na njej se namreč odvija promet s povprečno težo preko 2000 ton v 24 urah.

Nadalje je urediti naslednje ceste:

Šoštanj—Topolšica

Žeče—Zreče

Šentrupert—Dolenja vas—Marija Reka

Dolenja vas—Griže—Petrovče

Pirešica—Zalec

Slovenske Konjice—Poljčane

Ločica—Kamnik (do Motnika)

Podsreda—Bistrica—Kumrovec

Arja vas—Velenje.

Obnoviti oziroma na novo zgraditi je treba naslednje mostove:

čez Savinjo v Grižah

čez Boljsko na Gomilskem

čez Dravinjo v Ločah

čez Ločico v Ločici

čez Hudinjo v Socki in razširiti most čez Savinjo v Rimskih Toplicah.

XII. TRGOVINA

Dejstvo, da smo dosegli v štirih letih promet po perspektivnem družbenem načrtu, pomeni tudi, da so se povečali dohodki prebivalstva oziroma kupna moč in temu ustrezno tudi življenjski standard.

Če opazujemo strukturo prometa na drobno zadnjih let, vidimo, da se spreminja vedno bolj v korist industrijskih izdelkov in da promet z živili relativno zaostaja. Več kot polovico vsega prometa na drobno se odvija v občini Celje, kar je tudi razumljivo, saj je Celje središče trgovine v okraju. Občina Celje je udeležena v prometu z 58 %. Druga po opravljenem prometu je občina Šoštanj (10 %), na tretjem mestu občina Zalec

(9,4 %), najmanj pa ima prometa občina Sentjur (2,2 %). Povprečni letni promet na drobno znaša v celjskem okraju na prebivalca 79.300 din. Največji je promet na prebivalca v občini Celje (176.000 din), v ostalih občinah pa je promet na prebivalca precej izenačen in znaša od 40 do 50.000 din, razen v Šoštanju, kjer je promet višji in znaša 75.300 din.

Če pogledamo sestav prodanega blaga, vidimo, da so na prvem mestu živila z 32 %, na drugem tekstilno blago s 23 %, nadalje kovinsko blago z 11 %, usnjeni in gumijasti izdelki z 8 %, medtem ko so ostale vrste blaga zastopane z manjšimi odstotki.

V trgovini na drobno se bo struktura prometa v naslednjih petih letih še nadalje spreminjala v korist industrijskih izdelkov. To trditev dokazuje struktura dosedanjega prometa.

Promet trgovine na debelo je naraščal od leta 1957 dalje hitreje kot promet trgovine na drobno. Med tem ko se je promet v trgovini na drobno povečal od leta 1957 do leta 1960 za 31 %, se je v istem razdobju promet trgovine na veliko povečal za 59 %. Struktura groističnega prometa se je spreminjala v korist kovinskih in elektrotehničnih proizvodov ter tekstilnih proizvodov, kar je posledica razširitve obsega poslovanja trgovine navedenih strok.

Glede na geografsko lego, ugodne komunikacije in industrijsko zaledje posega trgovina na veliko tudi na območje drugih okrajev, kjer tovrstna trgovina ni dovolj razvita. V naslednjih petih letih je pričakovati povečanje prometa v trgovini s steklom, trgovini z elektrotehničnim in radiotehničnim materialom, trgovini s kemikalijami in galanterijskim blagom. Trgovina na veliko se lahko uveljavi kot iniciator za določeno kooperacijo v industriji in obrti.

V obdobju zadnjih petih let se je struktura trgovinskega omrežja hitro spreminjala. Od leta 1957 dalje imamo na področju razvrstitve lokalov, skladišč in opreme urejeno dokaj sistematično delo. V okviru trgovinske zbornice delujejo organi, ki se študijsko ukvarjajo s smotnim urejanjem trgovinskega omrežja skladno z urbanističnimi načeli. Izhajajoč iz potreb potrošnje so bila osvojena načela, da gre razvoj trgovinskega omrežja skladno z razvojem stanovanjskih, komunalnih in proizvodnih kapacitet,

— da se formira funkcionalno in urbanistično dognano območje trgovinskih središč z ustrezno specializacijo trgovine;

— da se trgovinsko omrežje reorganizira iz razdrobljenih oblik v večja, ekonomsko močnejša podjetja;

— da se v določenih strokah uprva moderna tehnika trgovanja in s tem poveča proizvodnost dela;

— da se likvidira trgovina, ki je doslej poslovala v okviru kmetijskih zadrug;

— da se omogoči čim širše ustanavljanje trgovin industrijskih podjetij.

Trgovina na drobno je sestavljena takole:

1. Trgovinska podjetja na drobno in trgovina z rednim obračunom	44
2. Prodajalne trgovinskih podjetij iz 1. točke	246
3. Prodajalne industrijskih proizvodnih podjetij	33
4. Prodajalne kmetijskih zadrug	6
5. Ostale prodajalne	209

Značilno je, da je zadnja leta padlo število trgovinskih podjetij, kar pomeni, da so se z reorganizacijo trgovinskega omrežja osnovala ekonomsko močnejša podjetja z večjim številom poslovnih enot. Takšna podjetja so sposobna postopoma urejevati svoje trgovine, na drugi strani pa izkoristiti prednosti, ki izvirajo iz direktne nabave blaga pri proizvajalcih. Pri planiranju razvoja trgovinskih objektov obstajajo mnoge težave, ki včasih kljub razpoložljivim sredstvom onemogočajo

realizacijo programa. Zaradi izpada sredstev iz naslova prometnega davka, delno stanovanjskega sklada in republiških sredstev kakor tudi zaradi transformiranja sredstev občinskih skladov v druge namene, je bilo potrebno v preteklosti nekatere investicije po programu opustiti oziroma načeti nepredvidene. Razen tega pa se je tekom izvajanja petletnega programa pokazalo, da so občinski ljudski odbori v določenih primerih odstopali od prvotno predvidenih zneskov v investicijskih skladih za potrebe trgovine.

Nekatere investicije niso bile uspešne, ker so bili investicijski zneski kombinirani iz več naslovov in je izpad enega naslova pomenil izpad celotne navedene izgradnje ali adaptacije. Kljub temu moramo na splošno ugotoviti, da so storjeni dobri koraki v nadaljnjem razvoju trgovinskega omrežja.

V sklopu akcije za sodobno opremljanje trgovine so občine že v prejšnjih letih zagotovile sredstva, s katerimi so se udeležile zveznega natečaja za tehnično opremo v trgovini. V tej akciji je uspelo veliko število trgovskih poslovalnic z živili opremiti s hladilno tehniko in z drugimi stroji za manipulacijo. V letu 1959 je bila ustanovljena prva samopostrežna trgovina v Sloveniji v Celju, v letu 1960 pa tudi samopostrežna trgovina na podeželju. Podjetje, ki se bo specializiralo v smeri samopostrežne tehnike, bo v bližnji prihodnosti odprlo še 2 takšni trgovini, medtem ko so že izdelani projekti za tovrstne trgovine v Sočanju, Zalcu, Konjicah, Sentjurju in Velenju. Značilno za dosedanje investicije je, da so bile usmerjene pretežno v živilsko trgovino. V prihodnje bo potrebno misliti na razširitev trgovine v nekaterih vaških predelih, kjer manjka ustreznih lokalov. Za prihodnja leta se predvidevajo gradnje v turističnih območjih, medtem ko sta bili na območju Rogaška Slatina zgrajeni dve trgovini in ena obnovljena. Prav tako je že dokončana nova trgovina v Rimskih Toplicah, postopoma pa se obnavljajo trgovinski lokali v Laškem. V pripravi so načrti za ustanovitve sodobne trgovine v turističnem območju Šempetra. Še večji poudarek bo potrebno dati tem območjem v bodoče, če hočemo zadovoljiti specifično potrošnjo v turističnih krajih. Tu je namreč potrebno ustanovljati takšno vrsto trgovine, ki bo zadovoljevala tako domačo potrošnjo kot tudi potrošnjo turistov. Zato bo v prihodnjem obdobju potrebno zelo smotno rešiti ta problem na območju Mozirja in Dobrne ter nadaljevati z začetnimi deli v ostalih turističnih krajih.

Trgovina na debelo je v celjskem okraju sestavljena takole:

7 podjetij, ki trgujejo samo na debelo ter delno v izvozu oziroma uvozu;

10 podjetij, ki imajo svojo lastno trgovino na drobno;

2 podjetji, ki imata pravico do trgovanja na debelo v okraju;

6 skladišč trgovskih podjetij na debelo, ki imajo sedež izven okraja;

3 skladišča proizvajalnih podjetij ter

15 odkupnih skladišč.

Vseh trgovskih organizacij na debelo je torej 43.

Kot rečeno je glede na ugodno lokacijo razvoj trgovine na veliko v Celju izrazit, kar seveda tudi pogojuje hitrejši razvoj trgovine na drobno. Podjetje z železnino razpolaga z najmodernejšimi skladišči, s kapacitetami, ki omogočajo letni promet preko 30 milijard dinarjev. Preskrbovalno podjetje s sadjem in zelenjavo ima na razpolago dovolj velika skladišča, pred dograditvijo pa je skladišče za specerijsko in kolonialno blago ter skladišče za avtomobile, dočim je skladišče za žita in mlevske izdelke v izgradnji. Najbolj pereč je problem izgradnje skladišča za tekstilno blago, saj obstoječe podjetje sedaj gostuje v prostorih, ki so namenjeni za veleblagovnico. Odprto je tudi vprašanje izgradnje potrebnih prostorov za elektrotehnično blago, kjer je v zadnjih letih zaradi vse večje uporabe elektrotehničnih proizvodov pri potrošnikih in v proizvodnji promet nepričakovano porastel.

V našem plansko blagovnem gospodarstvu s planom zavestno usmerjamo razvoj gospodarstva in določamo pogoje, v katerih naj deluje tržni mehanizem. Blagovni promet ima nalogo, da posreduje blago na najcenejši način, ki navadno pomeni tudi najkrajšo pot od proizvajalca do potrošnika. Blagovni promet ima prav tako kakor proizvodnja svoj tehnološki proces, ki zahteva svojevrstno organizacijo in tehniko. Pri nas se trgovina ne razvija samo po prostem delovanju tržnega mehanizma ampak tudi po smernicah družbenih planov in drugih oblik načrtnega gospodarjenja. Zato ne moremo slepo prenašati kadar delamo primerjave z organizacijo trgovine od drugod. Uvajati in krepiti moramo namreč take oblike, ki hkrati utrjujejo socialistične odnose v samih gospodarskih organizacijah, med gospodarskimi organizacijami ter med njimi in potrošniki. Znotraj gospodarskih organizacij iz področja trgovine pa je treba spet težiti k takim oblikam, v katerih se lahko ugodno razvija in krepiti delavsko samoupravljanje. Ker nastopa v določenih fazah blagovnega prometa potrošnik kot neposredni proizvajalec, pa je treba gojiti take oblike, ki zagotavljajo sodelovanje potrošnikov preko družbenega upravljanja, bodisi preko stanovanjskih skupnosti, bodisi preko organov ljudskega odbora in drugih. Sodobno tehniko prodaje je potrebno vsestransko in pospešeno uvajati, saj zagotavlja gospodarno poslovanje, povečanje zmogljivosti manipulacije z blagom in postrežbo, razbremenjuje trgovinske delavce, med katerimi je preko 70 % žena, omogoča kulturnejšo postrežbo in večjo neodvisnost potrošnikov pri nakupu.

Racionalne organizacijske oblike v blagovnem prometu so v pretežni meri odvisne od zahtev, ki jih postavlja trgovinska tehnika glede karakteristike blaga, kupcev in prodajalcev. Glavne razlike v tehniki nastajajo zaradi različnih fizikalnih lastnosti blaga, različne dinamike blagovnega prometa, različnih značilnosti dobavitelja in različnosti kupcev. Lastnosti blaga ter razlike v tehniki poslovanja postavljajo tudi različne zahteve glede strokovne usposobljenosti in kvalifikacijske strukture delavcev in uslužbencev v trgovini.

Ob predpostavki, da je trgovina samostojna gospodarska dejavnost, ki mora sama ustvarjati sredstva za svojo enostavno in razširjeno reprodukcijo, postavlja rentabilnost določene zahteve glede velikosti in specializacije podjetij. Velika podjetja imajo to prednost, da nabavljajo v velikih količinah, kar jim daje mnogo ugodnosti pri nabavnih in plačilnih pogojih ter pri transportu. Koristijo lahko racionalnejše lastna transportna in druga tehnična sredstva kakor tudi svoja skladišča. Pri takih organizacijah lahko dosežemo tudi racionalnejšo uporabo kreditov, večjo delitev dela ter moderno organizirano administracijo in evidenco. Vse to zmanjšuje režijo podjetja, ki je s tem družbeno rentabilnejše. Velika prednost je tudi zaradi večje koncentracije investicijskih sredstev ter s tem večje možnosti modernizacije, nadaljnje izgradnje in razširitve. V detajlistični dejavnosti lahko dosežemo rentabilen obseg poslovanja z mrežo na matično podjetje vezanih poslovnih enot. Število delavcev in uslužbencev v večjih podjetjih dopušča, da se lahko v celoti uveljavi delavsko samoupravljanje.

Specializacija daje prav tako možnost večjih nabav pri proizvodnji z že omenjenimi prednostmi. Specializacija omogoča tudi boljše zaposlitev strokovnega kadra zaradi uporabe enake tehnike v manipulaciji z blagom. Ista specializacija se nanaša tako na podjetje kot na vse njegove poslovne enote, ker nastopa omenjena prednost samo v takih primerih.

Zaradi vsega navedenega, kar vpliva na organizacijske oblike trgovine, je poleg osnovne delitve po fazah blagovnega prometa (to je grosiranje, detajliranje) potrebna še nadaljnja delitev po trgovinskih strokah v vseh predvidenih novih trgovinskih objektih. Trgovinske stroke se običajno niso določevale s predpisi, temveč so nastajale po običajih, ki so se oblikovali pod učinkom gospodarnosti. Ekonomika sama pa še trenut-

no ne sili nujno k specializaciji zaradi menjajočih se konjunktur posameznih vrst blaga in tudi zaradi tega, ker prav zaradi konjunktur industrija in kmetijstvo še premalo posegata na trg, deloma pa tudi zaradi določenih lokalnih interesov.

Predvsem moramo v nadaljnji razvojni fazi zastopati stališče, da so za trgovino na drobno ob nujni minimalni rentabilnosti predvsem odločilne potrebe in navade individualnih potrošnikov in šele v drugi vrsti sorodnost blaga in drugi elementi trgovske tehnike. Trgovino na drobno je treba v neki meri smatrati kot službo, ki ima zelo pomembno javno oziroma komunalno funkcijo. Glavna njena značilnost je razmeroma širok sortiment artiklov v isti stroki.

Pri grosistih je na prvem mestu ekonomska rentabilnost in se zato zahteva večja sorodnost blaga in tehnike zaradi koncentriranega nakupa ter uporabe tehničnih sredstev. Praviloma je asortiment blaga soroden glede na proizvajalca in je ožji kot pri trgovini na drobno.

V novejšem času vse bolj v nekaterih strokah izginja razlika med grosistično in detajlistično prodajo. To se pojavlja tam, kjer ni bistvene razlike med grosistično in detajlistično količino oziroma kadar je enotna količina že sama po sebi grosistična (na primer avto, pohištvo, gradbeni material in podobno) in se običajno prodaja iz skladišča. To so torej grosistične organizacije posebnega tipa, ki jim je treba dati vzpodbudo za razvoj in odpravljati administrativni formalizem, ki ovira takšno organizacijsko obliko.

Zelo pomembno načelo je načelo teritorialne razsežnosti trgovinskega omrežja, ne oziraje se na meje in lokalne interese. Gre v bistvu za to, da bi podjetja določenih specialnosti odpirala prav tako kot industrija, svoje prodajalne v različnih občinah okraja ali tudi izven okraja ter obratno, da se dopusti ustanavljanje trgovin interesentom iz drugih območij. Takšna politika se je pokazala kot edino pravilna in koristna, predvsem za razvoj zaostalih strok oziroma območij. V smeri spreminjanja strukture trgovine pa naj velja stališče, da se povsod osnujejo trgovine z živili, ki vsebujejo celotno izbiro živil (špecerija, zelenjava, meso kruh, mleko), medtem ko naj bodo trgovine z industrijskim blagom kar najbolj specializirane. Tako se potrošnikom omogoča, da opravljajo vsakdanje nakupe na enem pristoju. Zato odpade potreba po gradnji relativno nizko rentabilnih trgovskih organizacij za mleko, kruh, zelenjavo, pa tudi za meso in tobak.

Organizacija odkupa kmetijskih pridelkov se je dokaj utrdila. Kmetijske zadrage so svoje poslovanje v organizacijskem in strokovnem pogledu znatno izboljšale. Vendar pa bi morale zadrage poskrbeti za čim večji odkup tudi drobnih kmetijskih pridelkov za domači trg, ker pri sedanjih količinah tovrstnega odkupa sploh ni rentabilen. Ker je odkup v glavnem usmerjen le na kmetijske proizvode, ki predstavljajo masovno prodajo (živila, les, krompir, jabolka) bi kazalo prepustiti odkup drobnih pridelkov specializiranim trgovinskim gospodarskim organizacijam.

Odkup živine na združnih dogonih se je še nadalje utrdil posebno še zaradi dejstva, da so k takemu načinu odkupa pristopili tudi drugi okraji. Odkup živine na dogonih je potrebno kot prehodno obliko še nadalje obdržati vse dotlej, dokler ne bodo zadrage imele lastnih depojev in bodo tako živino lahko vsakodnevno odkupovale.

Vzgoja kadrov in nov učni sistem zaposlenih

Bodoči program vzgoje kadrov, ki se prilagaja načelom novega šolskega sistema, vsebuje poleg rednega šolanja tudi vzgojo preko večernih šol. Tako bo poslovala večerna šola za kvalificirane delavce in za poslovodje. V načrtu so krajši seminarji za blagovne manipulante, tečaji za komercialno osebje in za aranžerje. Potrebno bo čimprej osnovati šolski center, ki bo skrbel v celoti za vzgojo na posameznih delovnih mestih. Sodobni pogledi blagovnega prometa terjajo preoblikovanje si-

stema vzgoje kadrov, ki je do sedaj slonel na več ali manj cehovski mentaliteti. Zato bo preokret v mišljenju in načinu eden od faktorjev, s katerimi se bodo morale spoprijeti naše družbene politične organizacije.

Notranja organizacija in nagrajevanje po učinku

V pogledu nagrajevanja bo potrebno, da gospodarske organizacije pri delitvi osebnih dohodkov uvajajo take oblike, da bodo prejemki zaposlenih odvisni od delovnega učinka posameznika ali skupine. Posledica uvajanja takih oblik nagrajevanja je vsekakor napredek v poslovanju in povečana delovna storilnost, s tem pa seveda tudi povečanje dohodka podjetja. To velja tudi za trgovinske gospodarske organizacije.

Naloga trgovinskih podjetij je, da nagrajevanju po učinku posvetijo vso skrb in pozornost, upoštevajoč specifičnosti posameznih gospodarskih organizacij. Načini, ki jih bodo trgovska podjetja uvajala, naj bodo posledica vsestranske analize obstoječe organizacije in poslovanja podjetja. Od enostavnejših načinov mora nagrajevanje po učinku preiti na bolj dognane, vzpodbudnejše oblike. Vse to so pogoji, da se nagrajevanje po učinku v trgovini vsestransko uveljavi.

Ker v trgovini sistem nagrajevanja po učinku ni mogoče nasloniti na povsem zanesljive faktorje, je nujno, da se doseže z enostavnostjo in razumljivostjo objektivna udeležba na dohodku, ki je namenjen za plačevanje zaposlenega osebja. Temu vprašanju bodo morale posvetiti posebno skrb sindikalne organizacije in trgovinska zbornica.

Iz vsega navedenega zaključujemo:

— Na temelju dinamike v preteklih letih se bo promet v prihodnjem petletnem razdobju gibal takole:

	v milijardah din				
	1957	1958	1959	1960	1961
na malo	12,9	13,5	15,7	18,1	20,0
na veliko	13,8	14,8	18,4	22,3	24,0
(brez izvoza)					

	v milijardah din			
	1962	1963	1964	1965
na malo	21,8	23,1	25,5	28,0
na veliko	27,5	31,0	35,0	38,5
(brez izvoza)				

Ker se bo struktura prometa spreminjala v korist industrijskemu blagu, je predvsem razviti trgovino na drobno in jo specializirati v naslednjih strokah:

tekstilno blago in konfekcija
elektrotehnično blago
železnina
knjigarne in papirnice
avtomaterial
galanterija

— Trgovino z živili in osnovnimi gospodinjstskimi potrebščinami je osredotočiti v večje objekte z istočasno modernizacijo prodaje. Sodobne objekte je zgraditi v naslednjih krajih: Celje, Slovenske Konjice, Laško, Šoštanj, Zalec, Mozirje, Smarje, Sentjur, Rogaška Slatina in Mozirje. Manjše lokale, ki bodo s koncentracijo prodaje izpraznjeni, pa je urediti za specialne trgovine z industrijskim blagom. V trgovini na veliko pa bo potrebno zgraditi skladišče za mlevske izdelke in za tekstilno blago.

— Investicijska vlaganja, ki so doslej po svoji strukturi predstavljala manjše zneske v številne objekte, bodo v bodočem razdobju osredotočena v ključne objekte v potrošniških središčih. Zato je tembolj potrebna pomoč občinskih ljudskih odborov.

Investicijski program predvideva naslednja vlaganja:

Leto	Znesek
1961	519,500.000
1962	424,990.000
1963	508,250.000
1964	409,160.000
1965	242,050.000

— Število zaposlenih se bo povečalo letno za 6 %. Z ustanovitvijo šolskega centra bodo oblike vzgoje vse bolj prilagojene potrebam delovnih mest. Poudarek na praktičnem pouku bo omogočil specializacijo osebja v blagovnem prometu. Poleg tega je potrebno vzgajati tudi trgovinski kader za vodilna mesta in za aranžerstvo.

XII. GOSTINSTVO IN TURIZEM

Za gostinstvo v našem okraju je značilna velika razdrobljenost, ki neugodno vpliva na ekonomsko utrjevanje in s tem na uspešnejši napredek. Primanjkuje prenočitvenih kapacitet, sodobnih restavracij za hitro postrežbo in lokalov za razvedrilo.

Turizmu je na splošno posvečeno že precej več pozornosti kakor v prejšnjih letih. To je imelo odraz na splošnem razvoju turizma, saj se je število gostov neprestano večalo in je bilo v letu 1960 doseženih 500.000 nočitev. Odločilno vlogo pri nadaljnjem razvoju turizma bodo imele nočitvene kapacitete. Zato je osnovna naloga za prihodnje povečati sedanje nočitvene kapacitete.

Perspektivni razvoj turizma in gostinstva mora upoštevati nadaljnje naraščanje potreb, ki temeljijo na povečanju kupne moči, dvigu življenjske ravni in močnejšem turističnem prometu zaradi večjega dotoka tako domačih kot tujih gostov.

Za uspehe na področju turizma in gostinstva so odgovorni, hkrati pa tudi neposredno zainteresirani predvsem občinski ljudski odbori, gostilne in turistične gospodarske organizacije, gospodarske zbornice, Celjska turistična zveza, turistična društva, zdravilišča in družbene organizacije, ki bodisi direktno ali indirektno sodelujejo s turizmom ali gostinstvom. Vsi ti so dolžni upoštevati naslednja načela:

Za nadaljnji razvoj in zadovoljevanje potreb je v okviru objektivnih možnosti potrebna izgradnja novih objektov in naprav ter modernizacija že obstoječih. Investicije naj potekajo v okviru perspektivnih programov in po vrstnem redu kot ga narekujejo dejanske potrebe in možnosti. Pri tem je realno računati le s sredstvi gospodarskih organizacij ter sredstvi lokalnih investicijskih skladov. Sredstva republiškega in splošnega investicijskega sklada pa bodo služila za hitrejšo izvedbo investicij, predvsem večjih in onih za povečanje prenočitvenih kapacitet.

Glede na ekonomske možnosti je potrebno pri novogradnjah in obnovi gostinskih kapacitet uveljaviti načelo, da so potrebne sicer sodobne vendar gradbeno cenejše kapacitete. Tako rešitev je neobhodna zaradi velikih potreb, razmeroma nizkih zagotovljenih sredstev in pa zaradi kasnejših cenejših uslug.

Nastanitvene kapacitete je treba povečati z izgradnjo novih hotelov, prenočišč, weekend naselij, camping prostorov ter z modernizacijo in usposobitvijo obstoječih kapacitet v hotelih in zasebnih turističnih sobah. Gostinske nočitvene kapacitete, ki so bile odvzete turizmu, je treba vrniti prvotnemu namenu. Graditi je po načelu sodobnosti in cenenosti v kar največji meri. Bodoče obnove restavracij naj gredo v smeri preureditve v obrate za hitro postrežbo. Proučijo naj se možnosti, da bi se zainteresirale gospodarske organizacije, tako domače kakor od drugod, za gradnjo počitniških domov v Zg. Savinjski dolini.

Glede na pomen naših zdravilišč v razvoju turizma, tako domačega kot inozemskega, je potrebno vskladiti

poslovanje in ga organizirati tako, da bodo zdravilišča v čim večji meri izkoriščena ter bodo neposredno vplivala na nadaljnje večanje turističnega prometa. Te skupne potrebe zdravstva in turizma naj upoštevajo tudi vse nove investicije. Neizogibno je povečati znanstveno in študijsko delo naših zdravilišč, ki bi naj z uglednimi strokovnimi razpravami redno informirala javnost, predvsem pa zainteresirane institucije o načinih in uspehih zdravljenja.

Posebno pomembno za naše območje je zdravstvo, ki naj upošteva potrebe in razvoj turizma. Povečati je število zdravnikov v zdraviliščih, posebno skrb pa posvetiti nadaljnjemu izboljšanju zdravstvenih storitev, modernizaciji ordinacij in zdravstvenih naprav ter opremiti s sodobnimi medicinskimi aparati.

Zdravstvo, socialno zavarovanje in turizem naj sodelujejo pri naporih za ponovni razvoj turizma ter pomagajo k normalnemu napredku, turistom pa omogočijo zdravljenje in letovanje po sodobnih načelih. Več pozornosti je posvetiti tudi poldnevni in dnevni rekreaciji delovnih ljudi.

Javni promet, tako železniški kakor avtobusni, je še vedno neprimeren. Čeprav je promet v zadnjih letih nekoliko napredoval, še ne krije turističnih potreb. Zato se mora izboljšati sodelovanje podjetja Avtobusni promet s Celjsko turistično zvezo in zajamčiti potrebna sredstva za nakup zadostnega števila avtobusov.

Stanje cest je izredno slabo in predstavljajo resno oviro v nadaljnjem razvoju turizma. Zato je treba ceste boljše vzdrževati ter čimprej modernizirati in usposobiti naslednje: Vojnik—Dobrna, Nazarje—Logarska dolina, Celje—Rogaška Slatina, Celje—Zidani most in krožno cesto Store—Svetina—Celjska koča—Celje in gozdno turistično cesto v Matkov kot. V Celju in Rogaški Slatini je izboljšati taksi službo. Zgraditi je bencinske črpalke v Rogaški Slatini, Velenju in Dobrni.

Vzpostavitve izgradnjo gostinskih in turističnih objektov je potrebno reševati tudi potrebe delavcev, zaposlenih v teh panogah, predvsem glede stanovanj. Rešitev tega vprašanja naj bo sestavni del investicijskih programov, finansiranje pa naj se vrši iz stanovanjskih skladov pristojnih ljudskih odborov.

Razširiti je treba trgovsko mrežo in vzpostaviti sezonske prodajalne za osnovna živila, zelenjavo in sadje ter posvetiti posebno pozornost krajem, kjer se turizem razvija. Odprejo naj se nove prodajalne ali uredijo oddelki v že obstoječih za prodajo izdelkov domače obrti, spominkov, razglednic in podobno, predvsem na Dobrni, Rogaški Slatini, Rimskih Toplicah, Celju, Ljubnem, Gornjem gradu in Solčavi. Ob boljši organizaciji trgovske mreže in boljši založenosti bo lahko trgovina dossegla mnogo večjo udeležbo v turističnem prometu.

Uslužnostnih obrtnih obratov naj bo v vseh turističnih krajih dovolj. Skrbeti je tudi za njihovo primerno ureditev. Posebno pozornost je posvetiti izdelavi spominkov in razglednic za posamezne turistične kraje.

Mrežo gostinskih obratov je potrebno organizirati tako, da bo sposobna kriti potrebe turističnega prometa in stalnih prebivalcev. Povečati je treba število družbenih obratov in jih ustanavljati tudi v manjših krajih, če so dani pogoji za njihovo uspevanje. Ustanavljajo naj se kot poslovne enote že obstoječih podjetij. Zasebna gostišča pa naj bodo samo nujna dopolnitev tam, kjer ni pogojev za razvoj družbenih gostišč.

Socialistične gostinske obrate je formirati v take gospodarske enote, ki bodo lahko samostojneje vršile zahtevnejše investicijske naložbe, skrbela za vzgojo kadrov v okviru lastnih potreb, utrdile delo organov samoupravljanja, vodile smotrno gospodarsko politiko, ustvarile višje zneske skladov za investicije, racionalno izkoriščale osnovna sredstva ter izvršile delitev dela in organizacije, ki bo izboljšala tudi delovne pogoje in uredila delovni čas.

S centralizacijo se bo učvrstila rentabilnosta in se zagotovil nadaljnji normalni razvoj manjših gospodarsko šibkejših obratov. Za vsklajevanje socialističnih

odnosov med delavci posameznih obratov združenih gostinskih podjetij je potrebno zainteresirati in stimulirati gostinske delavce za delitvijo dohodka in razdeljevanjem osebnih dohodkov ločeno po posameznih gostinskih obratih.

Gostinska zbornica mora stalno skrbeti za izboljšanje poslovanja gostinskih enot. Opravlja naj preglede poslovanja in nudi konkretno pomoč. Obravnavanje primerov naj bo individualno ob upoštevanju osnovne naloge gostinstva pri razvoju turizma. Doseči je potrebno bistveni preokret v celotni gostinski dejavnosti z dobro in kulturno postrežbo. Zbornica naj izvršuje družbeno kontrolno vlogo v interesu zaščite ugleda gostinstva.

Po vseh gostiščih, zlasti pri zasebnih, kjer je higieno stanje najslabše, je treba dosledno vztrajati pri zahtevi, da se izvršujejo vsi predpisi, zlasti oni, ki se nanašajo na sanitarno-higieno ureditev.

Materialna osnova gostinskih gospodarskih organizacij se mora bistveno izboljšati. To bo delno doseženo z večanjem podjetij. Zraven tega pa je potrebno potom analiz v podjetjih ugotoviti slabosti in notranje rezerve ter z ustreznimi ukrepi zagotoviti ustvarjanje višjih lastnih skladov. Vsa pridobljena sredstva za razvoj turizma in gostinstva naj se smotrno uporabijo za čimprejšnjo izvedbo programa. Občinski ljudski odbori naj prouče vprašanje smotrnosti prenosa poslovnih prostorov, ki jih gostinske gospodarske organizacije uporabljajo, v njihovo upravljanje kot osnovna sredstva.

Težiti je za ustanavljanjem popolnih obratov, to je takih, ki nudijo topla in hladna jedila ter brezalkoholne pijače. Točilnice naj se ne ustanavljajo, razen v izjemnih, upravičenih primerih. V sodelovanju s potovalnimi uradi, inozemskimi bolniškimi blagajnami in z organiziranjem raznih prireditev v izvensezonskem času, ob kvalitetnih uslugah ter s primernimi cenami je povečati obisk izven glavne sezone.

Vzgojo gostinskih delavcev je potrebno posvečati vso pozornost. Za strokovno izpopolnjevanje so odgovorne gospodarske organizacije.

Za vzgojo gostinskih delavcev in njih strokovno izpopolnjevanje je organizirati pri novoustanovljenem Centru za vzgojo gostinskih delavcev šole, tečaje in seminarje, ki naj v svojih učnih programih in organizaciji upoštevajo potrebe okrajnega območja.

V investicijskih programih za nove objekte je potrebno zagotoviti tudi strokovno delovno silo in jo usposabljalati že v času gradnje.

Dosledno je uvesti najustreznejši način nagrajevanja po delovnem učinku. Že obstoječe sisteme je potrebno izpopolniti in odpraviti pomanjkljivosti, ki ovirajo izboljšanje kvalitete in strokovno izpopolnjevanje. Sistem nagrajevanja naj bo obenem takšen, da bo zagotovil tudi formiranje skladov podjetja v potrebni višini.

Gostinska zbornica naj izvedbi tega sistema nagrajevanja posveti vso pozornost. Pri njenem delu naj ji nudijo pomoč občinski ljudski odbori in sindikalni sveti.

Za izboljšanje kvalitete gostinskih uslug in za povečanje potrošnje s strani turistov je potrebno prilagoditi mrežo trgovskih in obrtnih poslovalnic, njih poslovni čas ter založenost potrebam turističnega kraja. Zagotoviti je tudi redno preskrbo gostinstva in mu omogočiti neposredni nakup manjših količin (ročni nakupi) tistih kmetijskih pridelkov, ki jih ne more zagotoviti trgovska mreža in kmetijske zadruge.

Družbeno prehrano je obravnavati kot del naporov za povečanje storilnosti in izboljšanje življenjske ravni, kakor tudi postopne razbremenitve družine. Za hitrejši in tudi skladnejši razvoj družbene prehrane naj občinski ljudski odbori poskrbijo za ustanovitev posebnih obratov pri stanovanjskih skupnostih in proizvajalnih ter drugih podjetjih. Sveti za turizem in gostinstvo pri ljudskih odborih naj imenujejo posebne komisije za družbeno prehrano, ki naj usmerjajo razvoj te dejavnosti.

Komunalne naprave v vseh turističnih krajih močno zaostajajo za potrebami sodobnega turizma. Zato naj posamezni ljudski odbori zagotovijo sredstva za ureditev najnujnejših del.

Pomanjkljiva je predvsem preskrba z dobro pitno vodo v Celju, Logarski dolini, Laškem, Rimskih Toplicah in v skoraj vseh ostalih manjših turističnih krajih. V teh krajih je problematična tudi kanalizacija in pomanjkljiva javna razsvetljava. Zlasti manjka tudi izrazitih turističnih objektov, kot so kopališča, igrišča, sprehajališča in razgledne točke.

Izboljšati je pogoje za razvoj kulturnega turizma z dokončno ureditvijo rimskih izkopanin v Sempetru in v Celju in Grofije v Celju ter ureditvijo muzeja v Laškem in Starega gradu v Celju. Dostopne pa je napraviti zgodovinske najdbe v Potočki zijalki in drugod.

Posebno pozornost in pomoč je treba posvetiti delu Celjske turistične zveze, ki ima pomembno vlogo pri nadaljnjem razvoju turizma na našem območju. Zagotoviti ji je primerna sredstva za nemoteno izvrševanje njenih nalog.

Pomagati je treba pri ustanavljanju novih turističnih društev, jih utrjevati in jim pomagati pri delu.

Vnaprej je treba podpirati oddajanje turističnih sob. Na ta način bomo lahko v znatni meri odpomogli trenutnemu pomanjkanju nočitvenih kapacitet, hkrati pa bomo omogočili našim delovnim ljudem cenen oddih v zdraviliško-klimatskih in turističnih krajih. Celjska turistična zveza naj še bolj razvija kreditno službo za ureditev turističnih ležišč pri zasebnikih.

Inozemski turizem je treba razvijati v večjem obsegu ter posvetiti vso skrb materialnim pogojem za njegovo nadaljnjo rast. Inozemski turizem naj se pospešuje v vseh zdraviliških in drugih turističnih krajih.

V turistično dejavnost je treba vključiti ribiško, lovsko in smučarsko zvezo ter druga športna in kulturno prosvetna društva. Z njimi naj navedene institucije tesno sodelujejo. Lov, ribolov, šport in kulturno-prosvetna dejavnost lahko dobro služijo pri organizaciji razvedrila za goste in hkrati pospešujejo turizem s svojimi prireditvami. Naj velja načelo, da je treba v bodoče posvetiti več pozornosti razvedrilu gostov. To naj bo skrb Turistične zveze in vseh navedenih institucij.

Odbor za turistično izgradnjo Zgornje Savinjske doline naj nadaljuje z uspešno začetim delom v letu 1960 in zastavljeni program realizira v obdobju tega perspektivnega plana.

Pri reviziji turističnih gradenj naj vedno sodeluje turistični izvedenec, pri sestavi urbanističnih načrtov za turistične kraje pa turistične organizacije. Za vse gradnje turističnega pomena je potrebno mnenje Celjske turistične zveze, ki naj v bodoče tudi tesneje sodeluje z občinskimi ljudskimi odbori.

Od dela organov samoupravljanja so v veliki meri odvisni uspehi in poslovanje gostinskih gospodarskih organizacij. Zato je potrebno tem organom posvetiti vso pozornost. Njih delo bo možno utrditi v večjih gospodarskih organizacijah, v manjših pa je potrebno najti način, kako uveljavljati sistem samoupravljanja v družbenem smislu in interesu. Sindikalni sveti in občinski ljudski odbori naj pri utrjevanju delavskega samoupravljanja nudijo vso pomoč.

Povečana aktivnost svetov za turizem in drugih pri turizmu sodelujočih organizacij ter njih tesno sodelovanje naj zagotovijo skladen razvoj turizma in gostinstva z drugimi gospodarskimi panogami.

Za izvršitev naštetih nalog je poskrbeti z dograditvijo hotelov v Celju in Velenju, gradnjo in obnovo gostinskih kapacitet v Zgornji Savinjski dolini in Logarski dolini, ureditev zdraviliških središč, postavitev hotelov v Sempetru, Rimskih Toplicah, Slovenskih Konjicah in Celju, dograditev žičnice na Okrešelj, vzporedno pa obravnavati problematiko campingov, kopalnih bazenov, weekend naselij in rekreacijskih centrov.

Urediti je treba dokončno izkapanine v Šempetru in Celju ter preostale objekte kulturno-zgodovinskega značaja ter spomenike NOB ter jih vključiti v kulturni turizem.

XIV. OBRT

Osnova razvoja obrti v tem petletnem obdobju bo v povečanju uslužnostnih obrti in ustanavljanju tiste obrtne proizvodnje, ki dopolnjuje industrijsko proizvodnjo. Uveljaviti se bo moralo tudi načelo, da večja obrtna podjetja ne bodo uvajala industrijske proizvodnje, če osnovna dejavnost, ki je namenjena potrebam široke potrošnje, ni v zadostni meri zaščitena. S tem v zvezi naj se tudi v bodoče daje možnost pavšaliranja tistim proizvodnim obratom, pri katerih usluge dosega vsaj 50 % celotne realizacije. S primernimi ukrepi je treba doseči, da bo obrtna proizvodnja nudila trgu dopolnilno izbiro izdelkov, ki jih industrija ne proizvaja zaradi posebnosti v obdelavi in izdelavi. Obrt naj torej preneha biti rezerva industrije in gradbeništva za kritje nezadostnih kapacitet ter postane dejanski izdelovalec visokokvalitetnih proizvodov.

Dejavnost gradbene obrti naj preide v celoti v sklop industrijskih gradbenih podjetij. Samo na tak način bo mogoče povečati storilnost in izvajati sodobne tehnološke postopke ter uvesti montažni sistem gradenj.

Samostojni gradbeni obrtni obrati naj skrbijo za izvajanje le takih del, ki glede na kakovost in dimenzije niso izvedljiva pri industrijskem načinu gradenj.

Za razvoj stonitvene obrti je treba izoblikovati povsem nove koncepte in nove oblike perspektivnega razvoja. Pri tem izoblikovanju je treba odpraviti zastarelo miselnost o obrti. Predvsem je treba:

1. odpraviti deficitarnost posameznih strok in ustanoviti nove vrste uslužnostnih obrti;
2. posvetiti posebno pozornost izbiri lokacije za obrate te vrste, kajti storitveni obrati morajo biti čim bližje naročnikom;
3. organizirati storitvene obrtne obrate tako, da bodo njihove usluge kvalitetne, cenene in hitre. Zato je treba obrate v čim večji meri mehanizirati in uvesti sodobne oblike organizacije dela.
4. najti je treba tehnološke rešitve, ki bodo zagotovile naraščanje delovne storilnosti.

Ena od možnih oblik organiziranega pospeševanja in razvoja storitvenih obrti so obrtni centri. Ustanavljanja obrtnih centrov se je posluževati zlasti:

- v mestih in gospodarskih središčih, kjer obrtne kapacitete ne zadoščajo, jih sploh ni ali pa so se usmerile v proizvodnjo;
- v krajih, ki se na novo gradijo;
- v okoliših obstoječih mest, ki se organizirano zazidujejo;
- v krajih, kjer se morajo obrtni obrati zaradi urbanistične ureditve preseliti;
- tudi v podeželskih krajih, kolikor imajo ustrezen okoliš in kjer doslej ni bilo družbenih obrtnih obratov ali pa so obstajali le maloštevilni.

Bistvo obrtnega centra mora biti v lokacijski centralizaciji določenega števila obrtnih obratov raznih strok in ustreznih kapacitet, ki z uslugami, ki jih vršijo prebivalstvu, gospodarskim organizacijam in zavodom, tvorijo zaokroženo celoto ter krijejo potrebe po določenih vrstah storitev. Sistem dela v centrih mora biti tak, da bo glede storilnosti privedel do »proizvodnje uslug« in da bodo kapacitete osnovnih sredstev docela izkoriščene.

Kolikor obstoječi obrtni obrati ne bi bili sposobni ustanavljati centre, naj bodo ustanovitelji občinski ljudski odbori ter večje gospodarske organizacije, katerih delavci bodo uporabniki uslug obrtnega centra. Glede na predvideni stalni dvig življenjske ravni bodo morale

stanovanjske skupnosti odločilno poseči v vse dejavnosti, ki služijo izboljšanju življenjskih pogojev prebivalstva in razbremenitvi zaposlenih žena z ustanavljanjem storitvenih obrtnih kapacitet. Pri izvajanju te naloge naj s svojimi izkušnjami pomagajo ne le družbene organizacije, temveč tudi strokovni sveti ljudskih odborov ter obrtna zbornica.

Navedeni način dela bo privedel do smotrnejših oblik in zagotovil odločilno vlogo stanovanjskih skupnosti pri ustanavljanju novih obrtnih storitvenih kapacitet.

Preprečiti se mora nenormalni odtok delovne sile v nekaterih kritičnih strokah. To bo treba doseči s pravilnim vrednotenjem dela v teh strokah in z uvajanjem primernih sistemov nagrajevanja. Povečanje obrtnih kapacitet se pričakuje v delni reorganizaciji sedaj zaprtih obrtnih delavnic v industriji, ki naj bi postale delavnice odprtega tipa.

Za servisne službe popravi tehničnih predmetov, zlasti gospodinjskih, morata skrbeti tako obrt kot trgovina in industrija, ki je proizvajalec teh predmetov.

Komunalni obrati

Sodoben sistem preskrbe prebivalstva s kruhom zahteva ločitev same peke kruha od njegove prodaje.

Dotrajane in nezadostne pekarniške kapacitete je nujno nadomestiti oziroma povečati. Mali obrati, ki krijejo samo krajevne potrebe, so nerentabilni in je zato preiti na ustanavljanje večjih obratov s širšim preskrbovalnim okolišem. Zato je poleg ustreznih pekarniških kapacitet potrebno poskrbeti za zadosten prevozni park za razvažanje kruha prodajnim enotam.

Preiti je na kulturnejšo postrežbo s pekovskimi izdelki, kjer je predpakiranje ali vsaj zavijanje postaviti na prvo mesto.

Potrebo po večji izbiri in boljši kvaliteti pekovskih izdelkov je treba upoštevati tudi pri projektiranju novih kapacitet, ki naj ne bodo preračunane samo na peko standardnih kvalitet.

Vprašanje klanja živine in predelave mesa se mora rešiti v skladu s sodobno tehniko proizvodnje in distribucije mesa ter mesnih izdelkov.

Male lokalne in podeželske klavnice za tak sistem dela niso primerne in je zato preiti na sistem centralne oziroma centralnih klavnic. Zato je čimprej uresničiti zamisli o preskrbi potrošnikov z mesom iz centralne klavnice v Celju, za kar je že potrjen investicijski program. Istočasno pa je vzporedno z gradnjo poskrbeti za pravilno razdeljevanje mesa v oddaljenejša kraja.

Strokovna vzgoja kadrov

Hiter razvoj gospodarstva in porast mehanizacije terjajo tudi v obrti sodobnejšo in hitrejšo vzgojo kadrov. Vzgojo obrtniških kadrov je prilagoditi načelom resolucije ZIS o strokovnem izobraževanju kadrov. Obrtniški naraščaj je torej vzgajati v tem smislu, da bodo kadri vsestransko sposobni za določeno strokovno delo.

Težišče izobraževanja obrtnih delavcev naj se prenese v obrtne obrate, kjer se bodo lahko vsi delavci ob uvajanju novih tehnoloških procesov v proizvodnji pri učevali na nov način to je na delovnem mestu. S tem bo dosežena hitrejša vzgoja kadrov, pri tem pa se bodo v ta namen trošila znatno manjša sredstva.

Vajeniške in mojstrske šole, razni tečaji in druge izobraževalne institucije naj usmerijo svoje delo tako, da bo vsebina pouka prilagojena specifičnim potrebam sodobne obrti. Istočasno naj posamezni obrtni obrati skupno z obrtno zbornico poskrbe za čim popolnejšo povezavo teorije s praktičnim delom, ki naj temelji na sodobnih pridobitvah znanosti in tehnike. Praktično delo mora biti vselej sestavni del izobraževalnega procesa.

Vskladiti je vsebino, metode in trajanje izobraževanja, da bodo ustrezale starosti, dosedanjemu izobrazbi, pridobljenim delovnim izkušnjam in določeni zahtevnosti poklica, za katerega se kadri usposablajo.

Tako organizirano izobraževanje obrtnih kadrov se mora razvijati v izobraževalnih centrih, ki bodo prevzeli funkcijo dosedanjih vajenskih šol, raznih strokovnih tečajev in drugih oblik izobraževanja delavcev.

Da se bo ohranila nepretrgana vez med današnjim in bodočim sistemom izobraževanja in obenem zagotovil nadaljnji razvoj obrti, je potrebno razviti v prihodnje širše organizirano strokovno izpopolnjevanje in pre-kvalifikacijo današnjih kadrov.

Za realizacijo vseh navedenih predvidevanj in potreb za razvoj obrti po tem programu je potrebno ne-le načrtno in smotno, temveč tudi intenzivno vlaganje sredstev v tem planskem obdobju. Sredstva skladov obrtnih gospodarskih organizacij ne bodo zadoščala za kritje vseh potreb. Sprito tega je za realizacijo nakananih investicij treba angažirati poleg sredstev obrtnih organizacij tudi sredstva lokalnih družbenih investicijskih skladov. Proučiti je tudi možnost uporabe sredstev gospodarskih organizacij drugih gospodarskih panog. Komune in obrtna zbornica naj skupno s prizadejimi obrtniki in drugimi gospodarskimi organizacijami prouče možnost takšnega finansiranja.

Vso pozornost pa je posvetiti tudi formiranju lastnih obrtnih sredstev.

Pri realizaciji investicijskih vlaganj je treba upoštevati dejstvo, da so sredstva gospodarskih organizacij razdrobljena na številne manjše zneske. Tako razdrobljena sredstva izključujejo možnost racionalnega in načrtnega izkoriščanja. Da bi se dosegel maksimalni možni učinek z uporabo sredstev gospodarskih organizacij, je nujno, da se uporabijo primerne oblike združevanja sredstev, ki naj temelje na izključni samoodločbi delovnih kolektivov.

Občinski ljudski odbori naj pri izdajanju novih obrtnih dovoljenj vodijo tako politiko, da bodo zajamčene kapacitete predvsem storitvene obrti v krajih, kjer glede na rentabilnost ni mogoče ustanavljati socialističnih obratov.

Pri razvijanju obrtnih obratov, ustanavljanju obrtnih centrov, organizaciji servisnih delavnic proizvodnih in trgovskih podjetij itd. kakor tudi pri vzgoji kadrov mora zbornica odigrati svojo vlogo s tem, da tesno sodeluje z občinskimi ljudskimi odbori in gospodarskimi organizacijami.

V obdobju od 1961 do 1965 se računa s porastom družbenega bruto produkta v obrti za 74,1 % ali povprečno letno za 11,7 %, družbenega produkta za 72,9 % to je povprečno letno za 11,6 % in narodnega dohodka za 73,0 % ali povprečno letno za 11,6 %. Pri tem bo porast družbenega bruto produkta v družbenem sektorju 82,2 % ali povprečno letno za 12,8 % in v privatnem sektorju za 31,2 % ali povprečno letno za 5,6 %.

XV. POSLOVNO SODELOVANJE

Praksa kaže, da so se nekatera podjetja specializirala ali pa je način njihove proizvodnje takšen, da bi bilo poslovno sodelovanje z drugimi istovrstnimi podjetji ali vsaj onimi, ki se po interesih ali izdelkih dopolnjujejo, splošno koristno.

Poslovno združenje za postavitev Energokemijskega kombinata med Rudnikom lignita Velenje, Termoelektrarno Šoštanj in Velenje že obstoja. Razen tega obstoja že tudi skupnost uporabnikov velenjskega plina, ki ga bo ta kombinat proizvajal.

Obstoja že tudi skupen biro za pospeševanje kemične industrije, v katerem so združene vse kemične industrije v Sloveniji. Sedež biroja je v celjski Cinkarni.

Taka združevanja je treba pospeševati, obenem pa iskati možnosti za nova združevanja, ki lahko pomenijo napredek podjetij, ki se bodo večnila.

Kaže se potreba po ustanovitvi poslovnega združenja ali raziskovalne institucije, katere naloga naj bi bila pospeševanje industrije na bazi silikatov. Tu

mislimo na »Steklarno« v Rogaški Slatini, Keramično industrijo v Libojah, Cementarno v Trbovljah, Zelezarno v Storah, celjsko Cinkarno in Tovarno emajlirane posode v Celju. Inicijator ustanovitve takšnega razvojnega laboratorija naj bi bila podjetja v okraju. Pri ustanavljanju in razvijanju te institucije naj pomaga Društvo inženirjev in tehnikov.

Poslovno sodelovanje naj se razvija tudi med Cinkarno, Tovarno organskih barvil in Kemično industrijo v Mozirju. Vsa tri podjetja se lahko medsebojno dopolnjujejo, bodisi pri proizvodnji ali pa pri prodaji svojih izdelkov.

Tovarna tehtnic in Industrija finomehaničnih aparatov imata vse možnosti za dopolnjevanje svojih kapacitet. Sedanji in posebno še bodoči izdelki obeh podjetij so za trg izredno zanimivi. Dopolnjevanje obeh bo pripomoglo k čimprejšnji osvojitvi nove proizvodnje.

V okraju je veliko pomanjkanje predilnic, tako za voleno kot bombažno prejo. Zato naj podjetji »Volna« Laško in Tovarna volnenih odevi Škofja vas proučita možnosti postavitve skupne predilnice.

Možnosti poslovnega sodelovanja naj prouče tudi ostala podjetja kovinske stroke, kajti ob pravilnem usmerjanju svoje proizvodnje bo poslovanje nedvomno uspešnejše.

Pri proučevanju vprašanja ustanavljanja poslovnih združenj oziroma poslovnih sodelovanj ni zanemariti pomoči trgovin, posebno »Kovintehne«. Vso pomoč naj nudijo strokovna društva in zlasti trgovinska in obrtna zbornica, ki naj v bodoče občinskim zborom proizvajalcev nakazujejo možnosti tovrstnega razvoja industrije in obrti.

Tretji del

KONČNA DOLOČBA

Ta program velja od 1. januarja 1961. Objavi se v Uradnem vestniku okraja Celje in v Uradnem listu LRS.

Št. 02/3-30-7/1-61

Celje, dne 31. marca 1961.

Predsednik
okrajnega ljudskega odbora
Riko Jerman l. r.

123

Okrajni ljudski odbor Celje je po 4. členu zakona o pristojnosti občinskih in okrajnih ljudskih odborov in njihovih organov (Uradni list FLRJ, št. 52-644/57 in 27-492/59) in 64. členu zakona o okrajnih ljudskih odborih (Uradni list LRS, št. 19-89/52) na seji okrajnega zbora in na seji zbora proizvajalcev dne 31. marca 1961 sprejel

DRUŽBENI PLAN OKRAJA CELJE ZA LETO 1961

Družbeni plan okraja Celje za leto 1961 ima naslednjo vsebino:

PRVI DEL

SMERNICE ZA GOSPODARSKI RAZVOJ V LETU 1961

I. poglavje

TEMELJNI SMOTRI IN NALOGE DRUŽBENEGA PLANA ZA LETO 1961

Upoštevajoč gospodarsko-politične naloge, ki so v preteklih letih bile uspešno izvršene, obstoječe in v letu 1961 pridobljene kapacitete, povečanje produktivnosti,

visok porast proizvodnje, posebno v industriji, povečanje osebne potrošnje, rezultate, dosežene pri razvoju in izpopolnjevanju gospodarskega sistema in organizacijske metode pri gospodarjenju, se postavljajo za leto 1961 naslednje osnovne naloge:

1. Povečati obseg proizvodnje in storitev ter dvig kvalitete izdelkov v vseh gospodarskih panogah;

2. Ustvariti pogoje za nadaljnji porast produktivnosti kot podlage za stalen porast proizvodnje in izboljšanja življenjskih pogojev delovnih ljudi. V skladu s tem je usmerjati investicijska vlaganja tako, da bodo le-ta čim učinkovitejše vplivala na porast produktivnosti, obenem pa bodo čim rentabilnejša. Izpopolnjevati je sistem nagrajevanja in izboljševati organizacijo dela ter dati še večji poudarek izobrazbi kadrov, zlasti na delovnem mestu ali preko za izobraževanje pristojnih institucij;

3. V skladu s povečanjem produktivnosti dela in proizvodnje je doseči porast realne osebne potrošnje in življenjske ravni;

4. Zagotoviti je povečanje vlaganj v stanovanjsko izgradnjo, gradnjo šol in drugih zavodov za izobraževanje in izpopolnjevanje zdravstvenih zavodov ter komunalnih objektov;

5. V investicijski politiki je treba dati poudarka dograditvi že začetih objektov. Sicer pa je posvetiti posebno pozornost obnovi industrijskih kapacitet in upoštevati pri tem naslednji prioritetni vrstni red:

— skladnost s smernicami zveznega in republiškega družbenega plana;

— stopnjo rentabilnosti in akumulativnosti vlaganja;

— povečanje proizvodnje ob istočasnem zmanjšanju ali vsaj enakem številu delovne sile;

— mehanizacijo in avtomatizacijo oziroma izboljšanje tehnoloških postopkov;

— ustvarjanje pogojev za kooperacijo z drugimi podjetji;

— ustvarjanje pogojev za specializacijo proizvodnje;

— izgradnjo kapacitet za predelavo odpadkov oziroma čim racionalnejšo izrabo surovin;

— uvajanje za trg zanimivih novih proizvodov.

Vlaganje v obnovo ali novogradnjo je presojati še s stališča, ali bodo proizvodi, izdelani na podlagi obnovljenih ali novih kapacitet, konkurenčni v primerjavi z istovrstnimi domačimi in uvoženimi proizvodi.

6. V gozdarsko nerazvitih območjih okraja je zagotoviti razvoj takšnih dejavnosti, ki so glede na ekonomske pogoje najprimernejše;

7. V kmetijstvu je podpirati hiter razvoj socialističnega sektorja in razvijati tržno proizvodnjo v kooperaciji. Zlasti je važna naloga, da se povečajo površine in proizvodnja socialističnega sektorja, ker bo le na ta način zagotovljena povečana tržnost proizvodnje in stabilizirana preskrba potrošnikov s kmetijskimi pridelki;

8. Socialistični sektor kmetijstva je obravnavati na posameznih območjih enotno ne glede na to, kdo ga upravlja, in zagotoviti skladen razvoj proizvodnje in teh območjih.

Izdelati je programe razvoja socialističnega sektorja na posameznih območjih in izvrševati investicijsko gradnjo le v skladu z njim;

9. Težiti je za formiranjem velikih kmetijskih organizacij povsod tam, kjer so za to dani objektivni ekonomski pogoji.

Zaradi spremenjene vloge okrajne združne zveze in ukinitve poslovnih zvez morajo postati komune glavni družbeno-ekonomski regulator razvoja na svojem območju.

Kmetijsko-gozdarska zbornica in kmetijski zavod morata skrbeti za nadaljnjo ekonomsko in tehnološko usmerjanje kmetijske proizvodnje, pri tem pa morata sodelovati s komunami in kmetijskimi organizacijami;

10. Investicije v kmetijstvu morajo biti usmerjene predvsem v dvig živinoreje, da bo zagotovljena oskrba mest in industrijskih središč z mesom in mlekom;

11. Sadjarstvo naj se razvija le na večjih plantažah socialističnega sektorja ali v kooperaciji, kjer so za to dani talni in podnebni pogoji in kjer je možno izvajati sodobne agrotehnične ukrepe;

12. V gozdarstvu je zagotoviti tak sistem gospodarjenja, ki bo zagotavljal z družbenega gledišča najbolj smotrni način gospodarjenja z gozdovi.

Skupna naloga kmetijstva in gozdarstva je spreminjanje ravninskih gozdov v obdelovalna zemljišča in plantaže hitrorastočih gozdov tam, kjer so za to dani pogoji;

13. V trgovini je stremeti za večjo specializacijo trgovin. Tehniko prodaje je razvijati v smeri hitre postrežbe in samoizbire.

Trgovina na veliko naj se v čim večji meri v svojem poslovanju navezuje z industrijo in obrtjo z namenom večjega medsebojnega sodelovanja in razvoja teh panog.

Trgovine s tehničnim blagom naj v večji meri poskrbe za ustanovitev servisnih delavnic za garancijska in izvangarancijska popravila.

Skrb za izvedbo te smernice je poverjena Trgovinski zbornici za okraj Celje, ki naj tesno sodeluje z občinskimi ljudskimi odbori.

14. V gostinstvu je stremeti za večjo stopnjo modernizacije priprave jedil in pijač ter postrežbe. Prav tako je posvetiti sanitarno-tehničnim pogojem vso pozornost. Tam, kjer je zaradi boljše ekonomike poslovanja umestna združitev gostinskih obratov, naj se oblikujejo večji gostinski obrati. Istočasno naj se prouče možnosti ustanovitve novih obratov v okviru že obstoječih podjetij.

Urediti in povečati je kapacitete vrtov ter poskrbeti za razvedrilo gostov.

Gostinska zbornica za okraj Celje naj sestavi v sodelovanju z občinskimi ljudskimi odbori podroben program in skrbi za izvršitev teh nalog.

15. Turistična zveza naj skupno z gostinsko zbornico in občinskimi ljudskimi odbori poskrbi za razvoj drobnega turizma ter rekreacijskih centrov. Razen tega naj posveča pozornost v sodelovanju z vsemi gospodarskimi zbornicami ureditvi dejavnosti, ki so v tesni zvezi s turizmom. Sindikalne organizacije naj skrbijo za ustanavljanje novih in krepitev že obstoječih počitniških skupnosti ter v sodelovanju z delovnimi kolektivi poskrbe za racionalno izrabo razpoložljivih ter ustanavljanje novih počitniških kapacitet;

16. Doseči je hitrejši razvoj uslužnostne obrti. V ta namen je stremeti za ustanavljanjem obrtnih centrov.

V vseh obrtnih obratih uslužnostnega značaja je stremeti za čim večjo mehanizacijo in sodobno organizacijo dela.

Industrijska podjetja naj prouče možnost nudenja uslug svojih obrtnih delavnic tudi zunanjim koristnikom. Posebno pozornost je posvetiti razširitvi in povečanju kapacitet servisnih delavnic.

Obrtna zbornica naj v sodelovanju z občinskimi ljudskimi odbori in trgovinsko zbornico skrbi za izvedbo teh načel.

II. poglavje

DRUŽBENI BRUTO PROIZVOD IN NARODNI

DOHODEK

Upoštevajoč dosežene uspehe v letu 1960, pričakovani porast proizvodnje in povečanje dejavnosti v vseh gospodarskih panogah in v skladu z razvojem, ki ga predvideva program gospodarskega razvoja okraja Celje za razdobje 1961 do 1965, računamo za naslednjim porastom družbenega proizvoda in narodnega dohodka:

v tisočih din po
tekočih cenah

	1959	1960	1961	1960	1961
družbeni bruto proizvod	92,151.831	105,787.676	120,456.695	114,8	113,8
narodni dohodek	39,995.480	46,075.432	51,494.460	115,2	111,7

Gibanje družbenega bruto proizvoda bo po posameznih panogah glede na splošni porast in obseg proizvodnje naslednje:

Gospodarstvo skupaj	92,151.831	105,787.676	120,456.695	114,8	113,8
Industrija	60,338.606	70,118.862	80,103.300	116,2	114,2
Kmetijstvo	15,662.406	16,014.577	17,802.055	102,2	111,1
Gozdarstvo	852.580	950.000	997.500	114,4	105,0
Gradbe- ništvo	2,959.480	3,592.596	3,969.300	121,4	110,5
Promet	501.055	587.300	672.200	117,2	114,5
Trgovina	2,702.105	3,561.779	4,002.024	131,8	112,4
Gostinstvo	1,561.418	2,040.770	2,373.273	130,7	116,3
Obrt	5,608.082	6,884.292	8,324.063	122,7	120,9
Komunala	1,966.099	2,037.500	2,212.980	103,6	108,6

Porast družbenega bruto proizvoda in narodnega dohodka kot se predvideva za leto 1961 zagotavlja materialno podlago proizvodnje za ustvaritev nalog in ciljev družbenega plana za leto 1961. Predvidena stopnja porasta je v skladu z osnovnimi cilji in nalogami programa gospodarskega razvoja okraja Celje za obdobje 1961 do 1965.

III. poglavje

INVESTICIJE

1. Investicijska sredstva se bodo v letu 1961 uporabila za nadaljnjo izgradnjo že začelih objektov ter za pospešene rekonstrukcije in za proizvodne zmogljivosti, ki vplivajo na izboljšanje življenjske ravni prebivalstva. Posebno pozornost pa je posvetiti tudi naloganju v obratna sredstva.

Prav tako je treba nadaljevati z graditvijo družbenega standarda zlasti stanovanj, šol, zdravstvenih zavodov in komunalnih naprav.

V ta namen predvidevamo v družbenem sektorju naslednje investicijske naložbe v osnovna sredstva:

— v 000 din
— po tekočih cenah

	1959	1960	1961	1960	1961
Skupaj bruto investicije	10,247.272	12,758.798	11,326.900	124,5	88,8
Od tega:					
— gospo- darske	7,693.695	9,331.858	8,151.500	121,3	87,4
— negospo- darske	2,553.577	3,426.940	3,175.400	134,2	92,7

V letu 1961 je dan večji poudarek investiranju iz lastnih sredstev gospodarskih organizacij in lokalnih investicijskih skladov. Zato je že v tem letu potrebno koordinirati potrošnje sredstev med gospodarskimi organizacijami in komunami, kot to tudi predvideva perspektivni program 1961 do 1965. Delovni kolektivi komune naj usmerjajo sredstva v investicije tako, da bo zagotovljena rast gospodarstva in vzporedno z njim tudi družbeni standard komune.

Uspešno naloganje družbenih investicijskih sredstev bo možno, če bodo pri investiranju dovolj upošte-

vani ekonomski činitelji ter načelo rentabilnosti in ekonomičnosti bodoče investicije.

2. Po posameznih gospodarskih panogah se računa v letu 1961 z naslednjimi vlaganji v primerjavi zadnjih dveh let:

— v 000 din
— po tekočih cenah

	1959	1960	1961	Indeksi 1960 1961
Industrija	5,099.100	6,927.928	5,250.100	135,8 75,8
Kmetijstvo	1,445.157	980.460	1,469.000	67,8 149,8
Gozdarstvo	175.138	168.800	131.000	96,4 77,6
Gradbeništvo	107.500	163.310	111.300	151,9 68,2
Promet	150.300	273.800	245.700	182,2 89,7
Trgovina	360.000	341.330	519.500	94,8 152,2
Gostinstvo	156.700	219.430	196.400	140,0 89,5
Obrt	199.200	256.800	228.500	128,9 89,0
Gospodarske panoge skupaj	7,693.695	9,331.858	8,151.500	121,3 87,4

Predvidena sredstva bodo uporabljena za te-le namene:

— Za elektroenergijo bodo dana manjša sredstva kot prejšnje leto in sicer pretežno za odplačilo že uvožene inozemske opreme za Termoelektrarno Šoštanj. Izgradnja II. faze elektrarne je končana in je v proizvodni proizvodnji.

— V Rudniku Velenje so sredstva namenjena za nadaljnjo izgradnjo rudnika v Velenju, za raziskave in odpiranje novega rudnika v Šoštanju, za raziskavo izvedbe dnevnega kopa ter za začetek priprav gradnje sušilnice premoga v Velenju. V ostalih dveh rudnikih bodo lastna sredstva uporabljena za nadomestitev opreme.

— Železarna Štore bo zamenjala pečni transformator.

— V Cinkarni Celje se bo nadaljevala rekonstrukcija obratov litopona in pražarne za povečanje proizvodnje žveplene kisline.

— V ostalih industrijskih dejavnostih predvidevamo večje rekonstrukcije, modernizacije in razširitev obstoječih obratov predvsem v kovinski industriji, industriji nekovin in gradbenega materiala ter lesni, tekstilni, usnjarski, živilski in grafični industriji.

— V kmetijstvu so sredstva namenjena za pospešen razvoj kmetijske proizvodnje in živinoreje, zlasti za mehanizacijo in gradnjo ekonomskih objektov (hlevov) in za nabavo živine. Nadalje je dan tudi poudarek naložbam v obnovo hmeljišč, sadovnjakov ter objektov za predelavo in skladišč za kmetijske pridelke. Predvidevamo tudi obnovo hmeljskih sušilnic in nakup zemlje.

— V gozdarstvu se bodo v pretežni meri uporabila sredstva za razširitev gozdnega cestnega omrežja, za nabavo opreme za mehanizacijo gozdnih del in za osnivanje plantaž hitrorastočega drevja.

— V gradbeništvu predvidevamo povečanje investicij v transportna sredstva, zlasti v opremo in mehanizacijo gradbenih podjetij.

— V prometu se bodo sredstva pri transportnih podjetjih vlagala v nabavo novih prevoznih sredstev za potniški in blagovni promet.

Predvidena je tudi ureditev garaž za avtobuse in tovorne avtomobile.

V cestnem omrežju predvidevamo nadaljnjo rekonstrukcijo ceste v Logarsko dolino in pričetek gradnje ceste Štore—Rogaška Slatina ter obnovo nekaj mostov.

V zvezi z naraščajočim cestnim prometom bo treba intenzivneje poskrbeti za izboljšanje servisnih uslug. V ta namen se predvideva rekonstrukcija servisnih obratov Avtoobnove v Celju.

Večje naložbe so predvidene za povečanje avtomatske poštne centrale v Celju (500 novih priključkov) in položitev koksialnega kabla na črti Ljubljana—Celje—Maribor.

— V trgovini bo treba z investicijskimi vlaganji poskrbeti za modernizacijo trgovine na drobno. Ob novogradnji in pri novem ustanavljanju trgovin je treba dati prednost trgovskim paviljonom ter s tem zagotoviti racionalnejšo uporabo prodajnega prostora.

Pri investicijskih naložbah je nadalje predviden začetek gradnje skladišča za tekstilno blago, skladišča za hmelj v žalcu ter dokončanje izgradnje skladišča za živila in skladišča za mlevske izdelke, kakor tudi izgradnja več trgovskih paviljonov v večjih industrijskih središčih.

— V gostinstvu je del sredstev namenjen za pridobitev nekaterih novih obratov kot so hotel v Celju in v Velenju ter samopostrežna restavracija v Celju. Drugi del sredstev pa je predviden za obnovo in razširitev obstoječih gostinskih obratov ter za nabavo potrebne opreme in mehanizacije gostinskih uslug. Za poživitev turizma v Logarski dolini je potrebno pospešiti gradnjo žičnice na Okrešelj.

— V obrti je treba z investicijskimi naložbami zagotoviti boljšo mehanizacijo in uveljaviti industrijski način opravljanja proizvodnih storitev. To je možno doseči z organiziranjem sorodnih obrti v sodobne obrtne centre in razširiti mrežo specializiranih storitvenih obratov, ki delajo v kooperaciji z industrijo.

Večji poudarek je dan storitveni obrti. Z investicijami je treba doseči povečanje storitvenih kapacitet ter ustvariti enake ekonomske pogoje dela kot jih ima proizvodna obrt.

3. Družbena sredstva, ki so namenjena za negospodarske investicije, bomo vložili za tiste namene, ki v največji meri vplivajo na razvoj družbenega standarda. Zato bomo vložili sredstva v stanovanjsko-komunalno dejavnost, zlasti za gradnjo osemletk in strokovnih šol ter zdravstvenih zavodov.

Predvidevamo, da bodo vlaganja po dejavnosti v letu 1961 v primerjavi zadnjih dveh let naslednja:

	— v 000 din		— tekoče cene		Indeksi	
					1960	1961
	1959	1960	1961	1959	1960	1961
Stanovanjsko-komunalna dejavnost	1.802.895	2.523.868	2.320.500	139,9	91,9	
stanovanjska	1.560.600	1.977.100	1.962.600	126,7	99,3	
komunalna	242.298	546.768	357.900	225,6	65,5	
Kulturno-socialna dejavnost	536.254	672.372	596.900	125,4	88,8	
šolstvo	183.154	226.600	236.300	123,7	105,2	
znanost						
in kultura	32.100	36.500	41.200	113,7	112,8	
zdravstvo	295.000	363.800	278.100	123,3	76,5	
socialno varstvo	14.800	32.072	21.000	216,7	65,3	
telesna kultura	11.200	13.400	20.300	119,6	151,5	
Družbeni standard	2.339.149	3.196.240	2.917.400	136,6	91,3	
Državna uprava						
in ostalo	214.428	230.700	258.000	107,6	111,8	
Negospodarske panoge	2.533.577	3.426.940	3.175.400	134,2	92,7	

Negospodarske investicije so tesno povezane z dvigom družbenega standarda. V letu 1961 se bo posvečala

posebna pozornost dejavnostim tistih služb, od katerih so v največji meri odvisni splošni življenjski pogoji prebivalstva in ki najbolj prispevajo k nadaljnjemu gospodarskemu razvoju.

Zaradi večjih potreb za tekoče izdatke ne bo mogoče z investicijami reševati vseh najbolj perečih problemov s področja družbenega standarda. Zato je treba razpoložljiva sredstva razporediti kar najbolj smotno, tako da bodo čimprej prispevala k izboljšanju posameznih dejavnosti. V ta namen je treba iskati tudi primerne načine združevanja sredstev v okviru komun.

Iz okrajnega investicijskega sklada bo možno v letu 1961 vložiti v negospodarske investicije oziroma investicije družbenega standarda ca. 100 milijonov din in sicer:

- za stanovanjsko dejavnost 35 milijonov din
- za državno upravo in ostalo 65 milijonov din

V letu 1961 se bo stanovanjska izgradnja nadaljevala pretežno iz sredstev sklada za zidanje stanovanjskih hiš, delno pa tudi še iz drugih sredstev. Računamo, da bo vloženo v stanovanjsko izgradnjo na območju okraja okoli 1.962.600.000 din. To pomeni obenem začetek gradnje ali dograditev okoli 662 stanovanj. V tem znesku so zajeti vsi možni viri stanovanjske graditve, tako poleg stanovanjskega sklada še viri gospodarskih organizacij in delno privatnikov.

V komunalno dejavnost vložena sredstva se bodo uporabljala zlasti za gradnjo in rekonstrukcijo vodovodov, kanalizacij, dograditev gasilskega doma v Celju in električnega omrežja. Dan je tudi poudarek urejanju komunalnih naprav, ki jih je treba razvijati v sodelovanju s stanovanjskimi skupnostmi.

Iz sredstev, ki bodo vložena za šolstvo, naj bi se prvenstveno dogradilo šole, ki so v gradnji in sicer: v Velenju, Dobrni, Svetini, Konjskem vrhu, Belih vodah, Libojah in Zrečah. Nadalje je dokončati dom za srednješolsko mladino v Celju in vrtnarsko šolo v Celju. Obenem je treba izvršiti vsa pripravljalna dela za gradnjo novega učiteljskega v Celju in z dozidavo razširiti ekonomsko šolo. Prav tako bo treba pričeti s pripravljalnimi deli za novogradnjo osemletke v Lesičnem.

Investicijske naložbe za kulturo in znanost so predvidene predvsem za adaptacijska dela kulturnih domov ter adaptacijo celjskega muzeja v Celju. Pri tem je mišljena tudi nabava razne opreme za kulturne domove.

Sredstva za zdravstvo bodo v večjem obsegu uporabljena zlasti za dograditev »Gizelinega trakta« Splošne bolnišnice Celje, »Planike« v Zdravilišču Topolšica in za Zdravstveni dom Velenje. V manjšem obsegu pa se bodo sredstva dala tudi za notranjo opremo zdravstvenih domov, postaj in abulanz.

S sredstvi za socialno varstvo oziroma skrbstvo bo nabavljena oprema za domove onemoglih in otroških zavetišč.

Predvidena sredstva za telesno kulturo so namenjena športnim objektom. Pripraviti je treba tudi načrte za centralni športni objekt v Celju. Tu je mišljena centralna prireditvena dvorana, ki naj bi služila za velika zborovanja, kulturne, festivalske in športne centralne prireditve.

S predvidenimi sredstvi za državno upravo in ostale namene se bodo v glavnem nadalje gradili večji objekti in sicer sodna palača v Celju in upravno poslopje Narodne banke v Celju. Dana bodo še sredstva za opremo okrajnih sodišč v Slovenskih Konjicah in v Žalcu, manjši del sredstev pa bo porabljen za opremo prostorov državne uprave.

IV. poglavje

ZAPOSLENOST IN DELOVNA STORILNOST

V skladu z nadaljnjim gospodarskim razvojem ter nalogami in smernicami perspektivnega programa okraja Celje za obdobje 1961 do 1965 ter družbenim planom za leto 1961 se zahteva naraščanje produktivnosti dela

Hitrejši porast produktivnosti dela je osnovni pogoj za nadaljnji uspešen gospodarski razvoj.

V letu 1961 se predvideva dvig produktivnosti dela v družbenem sektorju gospodarstva za okoli 7 %, v industriji in rudarstvu pa za okoli 7,1 %. Produktivnost dela bo mogoče zvišati s smotrnimi investicijskimi vlaganji, z izvršitvijo rekonstrukcij, ki so najnujnejše zaradi ozkih grl v proizvodnji in zaradi izrabljenih naprav, z izboljšanjem delovnih metod in ureditvijo delovnih mest, z uvajanjem novih metod dela ter z izboljšanjem delovne kontrole na slehernem delovnem mestu.

V letu 1961 se predvideva povečanje zaposlenosti v družbenem sektorju za okoli 2.290 ljudi.

Na povečanje delovne storilnosti bo vplivala tudi višja raven splošne in strokovne izobrazbe. V zvezi s tem je treba izpopolniti sistematično izobraževanje v gospodarskih organizacijah, to je centre za strokovno izpopolnjevanje delavcev na delovnih mestih. V ta namen naj gospodarske organizacije uporabljajo sredstva sklada za kadre.

Stanje zaposlenosti in dvig delovne storilnosti morajo spremljati pristojni organi to je občinski zbori proizvajalcev, zavodi za posredovanje dela, delavski sveti, sindikalne organizacije po posameznih gospodarskih organizacijah ter na tej osnovi vskladijo z delovnimi kolektivi politiko zaposlovanja v skladu s smernicami in nalogami družbenega plana za leto 1961 ter perspektivnega plana gospodarskega razvoja okraja Celje za obdobje 1961 do 1965.

V. poglavje

OSEBNA POTROŠNJA IN DRUŽBENI STANDARD

Predvideni porast gospodarskega razvoja, ki temelji na smernicah in nalogah družbenega plana za leto 1961 in perspektivnega programa gospodarskega razvoja za obdobje 1961 do 1965 bo omogočil povečanje mase osebnih dohodkov za okoli 18,5 %. Na povečanje osebnih dohodkov bo prvenstveno vplival porast proizvodnje, dvig zaposlenosti v gospodarstvu ter povečana storilnost.

Povečani obseg realne potrošnje omogoča, da se bo do v letu 1961 povečale realne plače zaposlenih za okoli 5 % v primerjavi z letom 1960. V letu 1961 je nujno izvesti hitrejši porast realnih dohodkov zaposlenih v državni upravi in ostalih javnih službah tako, da bi se osebni dohodki vskladili z dohodki v gospodarstvu ter uvesti postopoma nov sistem nagrajevanja uslužbencev.

Da bi se uresničilo predvideno povečanje realnega obsega potrošnje prebivalstva, je potrebno, da se zagotovi predvideni porast proizvodnje industrijskih in kmetijskih proizvodov, namenjenih za osebno potrošnjo. Ljudski odbori in organi družbenega samoupravljanja morajo voditi pri uporabi razpoložljivih sredstev za osebno potrošnjo in za družbeni standard smotno politiko. Posebno skrb morajo posvetiti tisti gospodarski dejavnosti, ki neposredno vpliva na izboljšanje življenjskih pogojev prebivalstva, kot razvoju trgovine, obrti in raznim uslužnostnim dejavnostim, posebno v mestu Celju in Velenju in v ostalih industrijskih središčih celjskega okraja.

Stanovanjske skupnosti in hišni sveti v industrijskih centrih ter v mestu Celju si bodo morali prizadevati, da izboljšajo življenjsko raven prebivalstva. V ta namen bodo morali ustanavljati in bolje organizirati že obstoječe gospodinske servise in obrtne centre.

Dokončati je začete gradnje obratov za družbeno prehrano.

Vprašanje nekaterih kapacitet je postalo izredno pereče. Zato je v tem letu dograditi šole, ki so v gradnji, obenem pa izvršiti vsa pripravljalna dela za gradnjo novega učiteljskega, dozidavo ekonomske šole, internat tehniške srednje šole in dograditi vrtnarsko šolo. Pripraviti je vse potrebno za začetek gradnje osnov-

nih šol v Lesičnem in v Velenju ter dokončati gradbeni dela na šolah v Dobrni, Konjskem vrhu, Belih vodah, Libojah, Svetini in Zrečah.

Da se zagotovijo smernice in cilji perspektivnega programa gospodarskega razvoja okraja Celje za obdobje 1961 do 1965, se mora zdravstvo razvijati skladno z ostalim gospodarstvom. V letu 1961 je zagotoviti sredstva za dograditev »Gizelinega trakta« Splošne bolnišnice Celje ter »Planike« v Zdravilišču Topolšica in za Zdravstveni dom v Velenju.

VI. poglavje

IZVOZ

Skladno s povečanjem proizvodnje se bo v letu 1961 povečal tudi izvoz.

V primerjavi z letom 1960 se predvideva v letu 1961 povečanje vrednosti izvoza za 10,7 %.

Po posameznih panogah se bo izvoz gibal takole: (izračun vrednosti po uradnem tečaju za ameriški dolar)

	Indeks
	1961
	1960
114 Črna metalurgija	130,1
115 Barvasta metalurgija	104,3
116 Proizvodnja in predelava nekovin	112,0
117 Kovinska industrija	106,4
120 Kemična industrija	65,8
128 Lesna industrija	100,2
124 Tekstilna industrija	118,6
125 Usnjarska industrija	139,3
Industrija skupaj	111,2
Kmetijstvo	84,3
Skupaj	105,7

Glavni izvozniki bodo tudi v bodoče podjetja barvaste metalurgije, proizvodnje nekovinskih rud, kovinske in usnjarske ter tekstilne industrije.

Železarna Store bo izvozila največ vzmetnega jekla in surovih bentonitov.

Cinkarna Celje bo v letu 1961 v glavnem izvažala cinkovo pločevino in cinkovo belilo.

Pri Steklarni Rogaška Slatina bo ostal izvoz stekla na isti višini kot v letu 1960.

Lesna industrija bo še nadalje izvažala pohištvo in rezan les.

Gospodarske organizacije naj še nadalje usmerjajo svojo proizvodnjo in izvoz tako, da bo na podlagi višje stopnje predelave surovin in polizdelkov naraščal izvoz končnih izdelkov z visoko stopnjo predelave.

DRUGI DEL

RAZVOJ PO GOSPODARSKIH PANOGAH

VII. poglavje

INDUSTRIJA

Računajoč na optimalno izkoriščenje obstoječih kapacitet in povečanje produktivnosti dela ter obnovo industrijskih objektov predvidevamo, da se bo fizični obseg industrijske proizvodnje v letu 1961 dvignil za 13,7 %.

Po posameznih industrijskih strokah se predvideva naslednje gibanje fizičnega obsega proizvodnje:

	Indeksi fizičnega obsega industrijske proizvodnje	
	1960	1961
	1959	1960
Proizvodnja električne energije	74,7	245,4
Proizvodnja in predelava premoga	107,6	110,5
Črna metalurgija	98,7	109,2
Barvasta metalurgija	106,8	105,0
Proizvodnja in predelava nekovin	111,3	107,8
Kovinska industrija	134,1	108,8
Kemična industrija	90,4	114,1
Industrija gradbenega materiala	120,3	149,9

Indeksi fizičnega obsega
industrijske proizvodnje

	1960	1961
	1959	1960
Lesna industrija	123,8	111,8
Papirna industrija		
Tekstilna industrija	118,0	115,3
Usnjarska industrija	112,6	111,4
Živilska industrija	109,6	108,5
Grafična industrija	115,5	125,2
Industrija skupaj	112,3	113,7

Družbeni bruto proizvod in narodni dohodek se bosta gibala predvidoma tako-le:

	Družbeni bruto proizvod	Narodni dohodek	
	1960	1961	1960
	1959	1960	1959
Proizvodnja električne energije	100,0	170,9	113,4
Proizvodnja in predelava premoga	109,0	109,8	115,5
Črna metalurgija	116,0	100,0	110,7
Barvasta metalurgija	107,1	111,1	109,6
Proizvodnja in predelava nekovin	113,7	114,8	109,9
Kovinska industrija	127,5	115,4	125,1
Kemična industrija	127,2	113,0	117,8
Industrija gradbenega materiala	139,3	132,9	127,4
Lesna industrija	123,2	117,2	130,0
Papirna industrija	150,6	111,6	164,3
Tekstilna industrija	116,4	113,5	110,8
Usnjarska industrija	112,5	115,2	111,9
Živilska industrija	107,7	101,8	122,5
Grafična industrija	116,7	129,4	117,7
Industrija skupaj	116,2	114,2	116,4

V okviru takšnega gibanja proizvodnje se predvideva v letu 1961 naslednji porast proizvodnje nekaterih najvažnejših izdelkov:

	Enota mere	1960	1961	Indeks <u>1961</u> 1960
Energetski proizvodi				
— električna energija	Mwh	275.950	675.000	277,2
— rjavi premog	t	262.000	257.000	98,1
— lignit	t	2.200.000	2.500.000	113,6
Reprodukcijski material				
— belo in sivo surovo železo	t	33.800	33.800	100,0
— valjani proizvodi — ostali profili	t	24.817	35.684	143,8
— rafinirani cink	t	6.500	6.800	104,6
— cinkova pločevina	t	4.750	5.250	110,5
— siva in temper litina	t	10.777	10.540	97,8
— odlitki barvastih kovin	t	16	15	93,8
— odkovki prosto kovani in v modelu	t	733	820	111,9
— kovinska embalaža	t	610	510	83,6
— žveplena kislina	t	23.600	25.600	108,5
— solna kislina	t	100	80	80,0
— natrijev sulfid	t	718	500	69,6
— barijev sulfid	t	2.800	2.800	100,0
— volneno predivo	t. ef.	404	447	110,6
— usnje	m ²	786.000	914.500	116,3
— furnir	m ³	2.930	3.300	112,6
Proizvodi namenjeni kmetijstvu				
— poljski stroji in orodje	t	725	580	80,0
— umetna gnojila — superfosfat	t	25.000	25.000	100,0
Proizvodi namenjeni pretežno gradbeništvu				
— lomljen in tolčen kamen	m ³	17.000	11.000	64,7
— zidakci	000 enot	22.934	25.814	112,6
— strešniki	000 enot	2.381	2.215	93,0
— apno	t	19.000	17.000	89,5

Proizvodi namenjeni pretežno osebni potrošnji

— votlo in brušeno steklo
— gospodinjstva keramika
— emajlirana, aluminijasta in ostala posoda
— tehtnice za tovor
— bombažna tkanina
— volnena tkanina
— pohištvo
— nogavice
— konfekcija perila

Enota mere	Indeks	
	1961	1960
	1960	1961
t	825	875
t	1.680	1.850
t	7.301	7.448
t	1.705	1.790
000 m ²	15.230	15.738
000 m ²	883	1.070
grt	2.824	5.370
t	179	160
000 m ²	1.870	1.950

Pri predvidenem porastu proizvodnje naj bi se povečalo število zaposlenih v industriji za 5,5 %. Na tej podlagi se računa s porastom delovne storilnosti za 7,1 %. Narodni dohodek na enega zaposlenega se bo v primerjavi z letom 1960 povečal za 7,1 %.

Povečanje števila zaposlenih je utemeljeno samo v onih gospodarskih organizacijah, ki bodo znatno povečale proizvodnjo oziroma razširile svoje obratovanje ter zaradi tega bodisi uvedle nova delovna mesta ali pa je nujno povečati število zaposlenih na že obstoječih delovnih mestih.

Skupne investicijske naložbe v industriji bodo v letu 1961 znašale predvidoma 5.250.100.000 din.

V letu 1961 ni računati z izdatnejšimi sredstvi za investicije v obliki posojil iz skladov višjih politično-teritorialnih enot.

Prav tako pa bodo gospodarske organizacije morale voditi računa o formiranju lastnih obratnih sredstev. Ti dejstvi narekujejo izredno vestno presojo pri investiranju. Zato je treba dati prioriteto predvsem rekonstrukcijam, da se bodo kapacitete industrijskih podjetij prilagodile povečanim nalogam.

Pri presojanju smotrnosti investiranja je upoštevati predvsem naslednja načela:

- soglasnost investicije s smernicami zveznega in republiškega družbenega plana;
- stopnjo rentabilnosti in akumulativnosti vlaganja;
- povečanje proizvodnje ob istovrstnem zmanjšanju ali vsaj enakem številu delovne sile;
- prednost naj imajo investicijska vlaganja za povečanje mehanizacije in uvedbo avtomatizacije;
- ustvarjanje pogojev za kooperacijo z drugimi podjetji;
- ustvarjanje pogojev za specializacijo proizvodnje;
- izgradnja kapacitet za predelavo odpadkov oziroma čim racionalnejšo izrabo surovin;
- uvajanje za trg zanimivih proizvodov in njihove konkurenčne sposobnosti.

Glavni poudarek pri investicijskem vlaganju bo tudi v tem letu dan rekonstrukcijam industrijskih podjetij.

Rekonstrukcije, katerih začetek oziroma nadaljevanje je predvideno v letu 1961, so:

V Železarni Štore je nujno pričeti z rekonstrukcijo elektroplovca, jeklarne in valjarne;

V steklarni »Boris Kidrič« v Rogaški Slatini je urediti čistilec voda, v Tovarni kovanega orodja Zreče se bo pričelo z deli na rekonstrukciji celotnega obrata s tem, da bo v letu 1961 urejena kovačnica, »Alpos« Sentjur bo nadaljeval z rekonstrukcijo celotnega obrata, »Konus« bo nadaljeval z ureditvijo obrata za umetno usnjo, Tovarna nogavic Polzela bo nadaljevala z obnovo tovarne in nabavo novih strojev, Keramična Ljuboje bo pričela z gradnjo obrata grafitnih loncev, Kovinsko podjetje v Žalcu ima v načrtu gradnjo livarne, Tovarna pohištva Polzela gradnjo strojne hale, Lesno podjetje Šempeter gradnjo sušilnice in ekshaustorja, v »Juteksu« bo postavljena nova oprema za tkanje jute, Tekstilna

tovarna Prebold bo v tem letu uredila pripravljalnico ter razširila tkalnico in predilnico, Cinkarna bo rekonstruirala obrat za proizvodnjo umetnih gnojil, pražarno in obrat litopona, Tovarna organskih barvil bo pričela z gradnjo obrata za intermediate, v Tovarni emajlirane posode bodo nadaljevali z rekonstrukcijo celotne tovarne, Tovarna tehtnic bo rekonstruirala obrat tako, da bo lahko pričela z izdelovanjem proizvodov, ki bodo po tehničnih lastnostih enakovredni tujim izdelkom.

LIP Savinja bo razširilo žagalnico in nabavilo stroje za sekundarno predelavo, tovarna Toper Celje bo v tem letu pričela z gradnjo nove hale, Aero bo nadaljeval z gradnjo nove tovarne, Rudnik lignita v Velenju bo začel z gradnjo nove sušilnice za premog, obenem pa nadaljeval dela na odpiranju novega rudnika. Tovarna usnja Šoštanj bo v tem letu končala rekonstrukcijo kromovega obrata.

Območje celjskega okraja je zelo bogato z rudnimi zalogi. Razen lignita so mišljeni še kremenčev pesek, tufi, bentoniti in boksiti.

V zadnjih letih so bili zastavljeni prvi koraki k sistematičnemu raziskovanju bentonitov v celjski okolici. Cilj teh raziskovanj je bil zlasti ugotoviti gospodarsko pomembne zaloge in obenem rešiti stratifiratske probleme. V glavnem je bil ta namen dosežen. Odkrita so bila bogata gospodarsko zelo pomembna ležišča bentonita. Pomen teh nahajališč še naraste zaradi dobre kvalitete in ugodnih komunikacij. Okvirna zgradba bentonitnih nahajališč je sedaj poznana, pristopilo pa se je k izdelavi uporabnostnih analiz ter k še podrobnejšemu izračunu zaloga posameznih vrst. S tem v zvezi se odpira široka možnost izkoriščanja bentonitov in njih uporaba za dekolorante, polnila v industriji lakov, za dodatek k cementu, keramičnim in asfaltnim emulzijam, uporabo v metalurgiji, gradbeništvu in eksploataciji nafte. Ta raziskovanja morajo biti v letu 1961 končana.

Zaloge lignita bodo zadoščale tudi ob zelo povečani proizvodnji še dolgo dobo. Za našo industrijo in njen nadaljnji razvoj, zlasti v kemični stroki, pa postaja pomembna bodoča predelava velenjskega lignita. Lignit, pridobivan v naravnem stanju, vsebuje dokajšen odstotek vode. Ne glede na kalorično vrednost je tudi prevoz takšnega lignita na daljšo razdaljo neekonomičen. Zato se postavlja kot prva naloga zgraditi sušilnico za premog v Velenju. S tem bo postal lignit po kalorični vrednosti enakovreden rjavemu premogu. To požlahtnjenje pa narekuje v Velenju tudi gradnjo plinarne, ki bi lahko s plinom zalagala po cevovodih celotno slovensko industrijo. Zato je v tem letu dokončno pripraviti načrte in pričeti s pripravljalnimi deli za gradnjo energokemijskega kombinata v Velenju.

Vse planske naloge v industriji, predvidene za leto 1961, morajo biti organski del nalog perspektivnega programa za dobo 1961—1965.

Vsa industrijska podjetja morajo poskrbeti za vse možne oblike kooperacije z drugimi podjetji v tej ali drugih panogah gospodarstva, obenem pa poskrbeti za čim racionalnejšo izrabo odpadkov.

Občinski ljudski odbori naj skupno z industrijskimi podjetji prouče možnosti odpiranja posameznih industrijskih obratov v gospodarsko nerazvitih občinah.

Dolžnost sindikalnih organizacij je, da skupno z gospodarskimi organizacijami poskrbe za pravočasno izobrazbo kadrov, ki bodo zagotovili nemoten razvoj proizvodnje po rekonstrukciji oziroma uvedbi novega načina proizvodnje v naslednjih letih.

VIII. poglavje

KMETIJSTVO

Razvoj vseh panog gospodarstva, posebno pa industrije, ki proizvaja za potrebe kmetijstva in predeluje kmetijske proizvode, daje ugodne pogoje tudi za razvoj kmetijstva. Naglo menjanje strukture prebivalstva se nadaljuje v korist nekmečkega prebivalstva, kar prav tako nakazuje potrebo po dvigu proizvodnje v kmetijstvu.

Upoštevajoč navedeno, kakor tudi do sedaj doseženo, je treba v okviru zveznega in republiškega plana doseči v letu 1961 povečanje kmetijske proizvodnje napram letu 1960 za 17,8 %. Tako veliko povečanje je utemeljeno s tem, da je bila proizvodnja v letu 1960, predvsem zaradi slabe sadne in vinske letine razmeroma nizka.

Gibanje vrednosti kmetijske proizvodnje v letih 1959, 1960 in 1961 je torej naslednje:

	1961 povprečje			
	1960 1959	1961 1959	1961 1960	1959 1960
Poljedelstvo	100,4	107,7	107,2	107,5
— žita	104,6	110,6	105,7	108,0
— industrijske rastline	86,8	96,4	111,1	103,2
— vrtnine	106,8	108,6	101,8	105,1
— krmske rastline	109,4	121,3	110,9	115,9
Sadjarstvo	86,4	202,1	234,0	216,9
Vinogradništvo	86,9	132,6	152,6	135,0
Živinoreja	110,4	131,7	119,2	125,2
Predelava	67,4	135,4	200,8	161,7
Kmetijstvo skupaj	103,0	121,4	117,8	119,6

Glede na vremenske razmere, ki občutno vplivajo na kmetijsko proizvodnjo, je primerjava plana za leto 1961 v gornji tabeli podana tudi na povprečje let 1959/60, kar daje najrealnejšo primerjavo.

Ker proizvajajo tržne viške, ki so nam za preskrbo prebivalstva potrebni, pretežno družbeni obrati, bodo ti kot doslej nosilci napredka na naši vasi.

Poljedelstvo

Za doseg plana v poljedelski proizvodnji ne računamo v večjem obsegu z novimi površinami, ker za to nimamo možnosti. Z melioracijami in regulacijami bomo v letu 1961 pridobili nekaj površin, vendar te v tem letu še ne bodo produktivne. Tudi površine, pridobljene s krčenjem gozdov (207 ha) v nižinskih predelih, še ne moremo vključiti v proizvodni proces.

Povečanje proizvodnje utemeljujemo v glavnem torej le z zvišanjem hektarskih pridelkov na obstoječih površinah.

Pri strukturi zemljišč ni v letih 1959, 1960 in 1961 bistvenih sprememb; nastopajo pa znatne spremembe pri lastništvu. Napram letu 1960 se bo orna zemlja povečala v družbenem sektorju od 1.289 na 2.050 ha, obdelovalna pa od 3.772 na 5.375 hektarjev.

Povečanje obdelovalne zemlje, ki je podlaga kmetijske proizvodnje in in orne, je v indeksih tako-le:

(1960 = 100,0)

	Družbeni sektor	Kooperacija	Privatni sektor	Vsi sektorji
Obdelovalna zemlja	142,5	102,6	95,7	100,2
od tega: orna	159,0	157,1	80,4	101,2

V letih 1959, 1960 in 1961 je delež obdelovalne in orne zemlje v posameznih sektorjih, izražen v %, naslednji:

	Obdelovalna zemlja			Orna zemlja		
	1959	1960	1961	1959	1960	1961
Družbeni sektor	4,9	5,2	7,4	3,1	4,1	5,5
Kooperacija	10,0	29,9	30,6	12,3	22,9	35,5
Privatni sektor	85,1	64,9	62,0	84,6	73,0	59,0
Vsi sektorji	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	1,000

Iz gornjih podatkov je razvidno, da se površine družbenega sektorja večajo enakomerno, dočim je bilo povečanje površin zajetih v kooperacijsko proizvodnjo iz leta 1959 na 1960 znatno, naslednja leta pa bo to večanje počasnejše. V letu 1960 smo namreč zajeli v kooperacijsko proizvodnjo večji del za intenzivno obdelovanje primernih zemljišč.

V letu 1961 bo torej 40,3 % površin njiv in travnikov v družbeno organizirani proizvodnji (družbena posestva in kooperacija).

Ker temelji povečanje poljedelske proizvodnje torej pretežno na povečanju hektarskih pridelkov, bomo podvzeli vse agrotehnične ukrepe, da bo to povečanje naslednje:

	Pridelek v q na ha		
	1959	1960	1961
pšenica	18,8	23,2	24,3
ječmen	14,7	16,7	17,6
koruza	23,8	25,0	29,2
hmelj, stari nasad	16,0	15,6	16,1
krompir	120,9	141,4	145,3
črna detelja	55,4	59,2	65,0
zelena koruza	321,0	353,0	460,1
krmska pesa	197,2	206,0	300,0
travniško seno	34,8	35,5	40,2

Glede površin posameznih posevkov velja tudi za leto 1961 načelo, da je treba povečati površine industrijskih in krmnih rastlin in zmanjšati površine žit. Površine vrtnin kot celote naj ostanejo v glavnem neizpremenjene, med vrtninami pa naj se zmanjšajo površine krompirja in povečajo površine ostalih vrtnin. Pri tem je stremeti, da se poveča pridelek zelenjave v okolici mest in bližini industrijskih centrov. V ta namen so predvidena investicijska vlaganja za intenzivno vrtnarstvo na Lavi in v Velenju.

Indeks sprememb površin glavnih skupin posevkov je naslednji:

	1956	1959	1960	1961
— žita	100,0	98,0	87,9	85,3
— industrijske rastline	100,0	137,1	108,7	132,8
— vrtnine	100,0	91,1	96,2	95,7*
— krmske rastline	100,0	101,3	119,5	129,3

* na padec indeksa vpliva občutno zmanjšanje površin krompirja

Produkcija važnejših poljščin v tonah:

	1959	1960	1961
— pšenica	11.049	14.017	14.609
— ječmen	3.029	3.361	3.422
— oves	2.743	2.918	2.760
— koruza	11.131	10.387	11.664

	1959	1960	1961
— hmelj	3.717	3.239	3.556
— krompir	62.137	64.533	63.794
— detelja	12.259	15.029	18.537
— lucerna	6.274	10.139	10.799
— krmska pesa	16.137	16.221	23.861
— travniško seno	186.708	175.975	189.537

Na porast proizvodnje v planiranem obsegu bo vplivalo predvsem povečanje proizvodnje, ki bo dosežena na družbenih obratih in v kooperacijski proizvodnji. Dosedanji uspehi družbenih obratov in kooperacijske proizvodnje so jamstvo, da bodo naša planska predvidevanja uresničena.

Kakšen delež imajo pri dosedanjem porastu proizvodnje in kakšnega bodo imela družbena posestva in kooperacija po planu 1961 je razvidno iz naslednje tabele:

Gibanje proizvodnje po sektorjih: leto 1959 = 100

	Družbeni sektor		Kooperacija		Privatni sektor	
	1960	1961	1960	1961	1960	1961
Žita	140,3	180,7	247,1	373,0	81,3	67,6
Ind. rastline	129,5	174,5	80,6	87,1	100,0	91,9
Vrtnine	141,3	274,4	335,4	343,9	88,1	85,5
Krmske rastline	123,6	192,7	266,8	333,9	78,2	83,9
Poljedelstvo skupaj	128,8	187,5	124,6	141,6	82,2	77,7

Iz tabele je razvidna vloga kooperacijske proizvodnje, njena rast in istočasen padec v privatnem sektorju.

Kako pa kooperacijska proizvodnja — katere namen je poleg splošne preobrazbe kmetijstva in spremembe odnosov na vasi modernizacija privatne proizvodnje v privatnem sektorju vpliva na dvig proizvodnje v privatnem sektorju in v kakem odnosu je dvig te modernizirane proizvodnje napram družbenim obratom, je razvidno iz naslednje tabele:

Dvig proizvodnje 1961 napram 1959

Družbeni sektor Privatni sektor
(s kooperacijo)

Žita	180,7	109,3
Industrijske rastline	174,5	87,3
Vrtnine	274,4	104,0
Krmske rastline	192,7	115,9
Poljedelstvo skupaj	187,5	102,2

Ker je osnovna naloga kooperacije povečanje tržne proizvodnje, naj se povračilo vlaganj kmetijskih zadrug realizira v tržnih proizvodih, na primer pri hmelju, ri-bezu in deloma krompirju s temi proizvodi, pri ostalih posevkih (žita in drugo) pa z živino.

Tudi v bodoče so predvidene razne oblike in stopnje kooperacije. Kmetijske zadruge, ki so glavni nosilec proizvodnje, so dolžne, da zagotovijo izvedbo vseh novih tehnoloških procesov (preskrba semena, umetnih gnojil, oranje, strojna setev, strokovni nadzor nad proizvodnjo), individualni proizvajalci pa morajo po navodilih zadrug izvajati ostala dela.

Občine naj pri postavljanju plana kooperacij za posamezna območja izvajajo rajonizacijo proizvodnje. Težiti je za tem, da se vključijo v kooperacijsko proizvodnjo celotne kmetije z vso obdelovalno zemljo. Vključiti je predvsem tiste napredne kmetovalce, ki imajo proizvodnjo že specializirano v določeno tržno smer in kjer so za to podani prirodni in tehnični pogoji.

Pri sklepanju kooperacijskih pogodb je upoštevati načelo, naj se sorte pšenice sejejo na območju do 500 m nadmorske višine.

Kooperacijska proizvodnja krompirja je predvidena v vseh občinah, razen v občini Šentjur in Šmarje. V občini Mozirje naj se zagotovi 100 ha površin za setev semenskega krompirja. Kmetijske zadruge v bližini mest in industrijskih središč naj pospešijo setev jedilnih, ostale zadruge pa krmskih sort krompirja.

Setev hibridne koruze se predvideva le v vzhodnem delu okraja.

Da bo plan poljedelske proizvodnje možno v celoti uspešno izvršiti, je potrebno, da se poveča poraba umetnih gnojil od dosedanjih 15.000 na 20.000 ton. Za potrebe okraja so predvidene naslednje množine gnojil:

4000 ton dušičnih, 10.000 ton fosforčnih in 6000 ton kalijevih gnojil.

Stanje mehanizacije v okraju je na splošno zadovoljivo. V letu 1961 pa je potrebno nabaviti še 10 kombajnov, 10 težjih traktorjev, nekaj trosilcev umetnih gnojil, priključkov za spravilo krme in valjarjev. Za nabavo teh strojev so v planu predvidena potrebna sredstva. Ostalih strojev je dovolj, niso pa enakomerno razdeljeni na vsa območja in bo ob času uporabe treba te stroje premeščati v kraje, kjer jih primanjkuje.

Živinoreja

Živinoreja je v našem okraju nedvomno najvažnejša panoga kmetijstva, saj ustvarja velik del vrednosti celotne kmetijske proizvodnje. V letu 1955 je znašal ta del 38,1 % in je stalno rasel ter dosegel leta 1959 43,0 %. V naslednjih letih bo vrednost proizvodnje v živinoreji naslednja:

	1959	1960	1961
Skupna vrednost kmetijskih proizvodov	100,0	100,0	100,0
od tega: Živinoreja	43,0	46,1	46,7

Vrednost živinorejske proizvodnje naj bi se v letu 1961 povečala napram letu 1960 za 19,2 %. Za to imamo vse pogoje, saj bo tudi s poljedelsko proizvodnjo zagotovljena potrebna množina krmil.

Gibanje številčnega stanja živine v indeksih:

	Vsi sektorji			Družbeni sektor			Privatni sektor		
	1959	1960	1961	1959	1960	1961	1959	1960	1961
Konji	100,0	82,5	81,7	100,0	104,8	104,8	100,0	82,2	81,4
Goveda	100,0	112,4	121,2	100,0	246,0	361,9	100,0	107,7	112,7
Prašiči	100,0	106,9	117,8	100,0	88,3	133,2	100,0	107,1	117,6
Drobnica	100,0	84,2	83,1	100,0	—	—	100,0	83,1	82,0
Perutnina	100,0	105,3	114,4	100,0	921,4	214,9	100,0	92,9	83,6

Raste torej število govedi, prašičev in perutnine, pada pa število konj, kar je spričo razvoja mehanizacije razumljivo, in drobnice, ki za naš okraj ne predstavlja pomembne postavke. Izredno velik je porast števila govedi na družbenih posestvih, saj bo po planu doseženo v letu 1961 7400 kom. napram 2045 v letu 1959 oziroma 5030 v letu 1960. Znatno se bo povečalo tudi število perutnine v družbenem sektorju.

Prarast na mesu naj bi se povečal v letu 1961 na skupno 14.900 ton (od 12.00 ton v letu 1959 — živa teža).

Indeks porasta je naslednji:

1959 = 100

	Družbeni sektor		Privatni sektor		Vsi sektorji	
	1960	1961	1960	1961	1960	1961
Govedo	150,5	217,2	113,6	128,7	116,0	134,2
Svinje	82,4	137,6	105,5	116,3	105,1	116,6
Perutnina	100,0	148,0	92,9	83,7	107,5	122,9

V letu 1961 moramo proizvesti za trg naslednje kategorije goveda:

	Število glav	ton Teža
Teleta — sesna	8.000	640
— odstavljen	3.600	506
Krave	3.400	1.470
Ostalo govedo	9.000	4.032
Skupaj:	24.000	6.648

(pri ostalem govedu je 5000 pitanih juncev v teži po 350 — 400 kg in 1000 kom. v teži nad 550 kg).

Naloga kmetijskih zadrug je, da z ustrezno odkupno politiko zajemajo v odkup vsa sesna teleta, ki jih privatniki ne žele rediti. Vsa za nadaljnje pitanje sposobna teleta naj prevzamejo kmetijska gospodarstva za svoja pitališča, ostala pa naj gredo v zakol. Odstavljena teleta bodo zadruga odkupovale le za pitališča bodisi lastna ali pa kmetijskih gospodarstev. Zadruga naj stremijo za tem, da se kmetje — kooperanti specializirajo za proizvodnjo klavne živine in postanejo pomembnejši tržni proizvajalci v okviru kompleksne kopracije.

Od skupno proizvedenega svinjskega mesa v teži 7045 ton odpade na privatni sektor 6924 ton. Od tega bo tržni višek

15.300 kom. mesnatih prašičev v teži 1430 ton
1340 kom. mastnih prašičev v teži 200 ton
16.640 kom. skupaj v teži 1730 ton
Ostala količina je domači zakol.

Kmetijske zadruga naj v pogodbeni proizvodnji zagotovijo izpolnitev plana mesnatih prašičev, ki se po ugotovljeni kakovosti razvrščajo v kategorije

bekon v teži 80 do 95 kg
mesnati prašiči I. vrste v teži 80 do 125 kg
mesnati prašiči II. vrste v teži 80 do 125 kg.

Za to kategorijo so zaščitne cene in premije zagotovljene. Zadruga naj pospešijo pasemsko preusmeritev na bekonske pasme (švedsko, holandsko) in čimprej nabavijo merjasce teh pasem za celotno potrebo pri-pusta.

V okviru kooperacijskega pitanja naj enako kot pri govedu tudi pri prašičih težijo zadruga za tem, da se v kompleksni kooperaciji posamezni rejci specializirajo. Taki kooperanti morajo biti osnova, ki naj zagotovi izvedbo plana.

Pri sestavi občinskih planov je upoštevati načelo, da je poudarek na proizvodnji mesa v občinah Laško, Šmarje, Šentjur in Slov. Konjice, dočim je poudarek na proizvodnji mleka v ostalih občinah (Celje, Zalec, Mozirje in Šoštanj).

Glede na važnost čebel pri oplodnji rastlin je potrebno nuditi čebelarstvu vso podporo. Ker število čebelnih družin v privatnem sektorju pada, je potreba po naglem povečanju družbenega čebelarstva na Mirošanu še bolj opravičljiva. Na tem obratu naj bi se v letu 1961 povečalo število družin na 1000 (napram 400, kolikor je stalež sedaj), da bo razvoj sadjarstva uspešen.

Tekom leta 1961 je organizacijo veterinarske službe prilagoditi organizacijskim spremembam v zadrugi. Potek prilagajanja naj teče v smislu organskega vključevanja operativne (kurativne in preventivne) službe v zadruga oziroma v družbeno kmetijska gospodarstva.

Pri občinskih ljudskih odborih je stremeti za tem, da se konsolidira strokovno-upravna ter inšpekcijska služba.

Živnorojsko-veterinarski zavod skrbi s svojimi tremi oddelki t. j. osemenjevalnim centrom, zdravstveno zaščito in diagnostično službo za proizvodnjo kvalitetnega semena, za tehnično izvajanje osemenjevanja in za plodnost, za sistematično zdravstveno zaščito v smislu vključevanja preventivnih programov v proizvodni proces na družbenih obratih, točno evidentiranje najvažnejših kužnih bolezni (goveje tuberkuloze, kužno zvrževanje krav, kužno presuševanje vimen in invazivskih bolezni) ter s sodobno diagnostično dejavnostjo pomaga operativni službi.

Operativna služba mora nadaljevati z zatiranjem goveje tuberkuloze po določenem akcijskem programu, s preventiranjem bruceloze ter v zaščitnih akcijah proti svinjski rdečici, svinjski in kokoški kugi in pasji steklini.

Posebno preventivno službo je izvajati v pitaliških brojlerjev in telet ter vzrejaliških mesnatih svinj — bekonov.

Zatiranje ogrčavosti je nadaljevati na območju občine Mozirje in Šoštanj ter v ta namen vključiti Živnorojski-veterinarski zavod za proučevanje modernejših sredstev za zatiranje.

Organizirati je preventivne preglede čebel na čebelno pršico, zlasti v Saleški in Gornji Savinjski dolini.

Na sektorjih, kjer se sporadično pojavlja šumeči prisad, je zajeti čimveč govejega staleža v preventivno cepljenje.

Sadjarstvo

V letu 1961 se bo pričelo z ureditvijo sadnih plan-taž, predvidenih s perspektivnim programom (500 ha). Za to leto se predvideva pričetek del na naslednjih nasadnih:

Sslovenske Konjice	50 ha
Buče, Rogatec	70 ha
Andraž	21 ha

Za leto 1961 je predvidena krčitev sadovnjakov v skupni površini 100 ha, od tega v družbenem sektorju 10 ha.

Asanacije v zadnjih letih urejenih sadovnjakov je treba dokončati. Organizacije, ki tega ne bi storile, ne morejo računati na prispevek za ureditev novih plan-taž.

Glede na stanje sadovnjakov ne moremo računati na rekordne pridelke.

Po planu predvidena proizvodnja je naslednja:

	(v tonah)		
	1959	1960	1961
jabolka	5.950,0	5.854,1	18.110,0
hruške	811,0	753,4	1.752,0
češplje, slive	721,6	3,7	1.469,0
češnje	243,0	221,9	487,3
ostalo sadje	185,5	601,6	461,0
skupna proizvodnja	7.911,1	7.434,7	22.279,3

Ker sta bili sadni letini 1959 in 1960 razmeroma slabi, je produkcija za leto 1961 sorazmerno visoka, vendar računamo le na pridelek 30 kg na drevo pri jablanah ter od 10 do 25 kg na drevo pri ostalih sadnih sortah.

Za potrebe v okraju moramo proizvesti v naših drevesnicah za leto 1961 26.000 kom. sadnih dreves, od tega 23.000 v družbenem sektorju.

Vinogradništvo

Na večjo obnovo vinogradov v letu 1961 ne računamo. Skupna proizvodnja grozdja naj bi znašala v letu 1961 6600 ton, napram 5000 tonam v letu 1959.

Predvidevamo povprečen pridelek grozdja na hektar za žlahtno trto 27, za samorodnico pa 42 q na hektar. Ta razmeroma nizek pridelek odgovarja sedanjim izčrpanosti naših vinogradov.

Kadri

Pri kmetijskih zadrugah in družbenih gospodarstvih primanjkuje strokovnega kadra. Pomanjkanje kmetijskih strokovnjakov bo ublaženo v letu 1961, ko bo prišlo iz šol za odrasle 190 kmetijskih tehnikov. Težji je problem pomanjkanja komercialnega kadra v zadrugah, še bolj pereče pa je pomanjkanje kvalificiranih delavcev.

Z večanjem družbenega sektorja in specializacijo proizvodnje bodo potrebe po kvalificiranih delavcih rasle, zato je v letu 1961 potrebno osnovati izobraževalne centre za vzgojo kmetijskih delavcev.

Investicije

S planom zadane naloge bomo uspešno rešili le, če bodo za potrebe kmetijstva na razpolago sredstva, ki jih predvidevamo in sicer v višini 1.469.000.000 din. Napram porabljenim sredstvom v letu 1960 (980 milijonov) pomeni to povečanje za 50 %.

Ta sredstva bi se uporabila za naslednje potrebe:

- naprava 250 ha novih hmeljišč
- naprava 100 ha sadnih plantaž
- ureditev 50 ha ribezovih nasadov
- nakup 400 kom. plemenskih krav
- gradnja 1000 stojišč za krave
- gradnja 1500 stojišč v pitljiščih
- melioriranje 200 ha zemljišč
- ureditev 0,5 ha rastlinjakov
- gradnja in ureditev 50 stanovanj za delavce na kmetijskih gospodarstvih
- nakup 200 ha zemljišč
- nakup kombajnov, traktorjev, trosilcev umetnih gnojil, valjarjev, silokombajnov in priključkov za spravilo krme
- adaptacija hmeljskih sušilnic
- gradnja skladišč, objektov za predelavo.

IX. poglavje

GOZDARSTVO

I. Določitev količin stoječega lesa za sečnjo.

1. Za posek v osnovnih gozdovih v letu 1961 se določijo naslednje maksimalne količine stoječega lesa v bruto m³:

sektor lastništva	iglavcev	listavcev	skupaj
SLP I — GG Brežice	3.000	12.200	15.200
SLP I — GG Celje	19.800	23.300	43.100
SLP I — GG Nazarje	30.400	11.700	42.100
Skupaj SLP I — Gozdna gospodarstva	53.200	47.200	100.400
SLP II. (družbena posestva)	1.700	1.600	3.300
Skupaj družbeni gozdovi	54.900	48.800	103.700
Zasebni gozdovi			
občina Mozirje	71.500	6.000	77.500
občina Šoštanj	13.400	4.100	17.500
občina Zalec	18.500	17.800	36.300
občina Celje	7.900	10.500	18.400
občina Laško	4.000	15.200	19.200
občina Šentjur	6.000	16.900	22.900
občina Smarje	1.800	22.800	24.600
občina Šmarj Konjice	19.900	6.800	26.700
Skupaj zasebni gozdovi	143.000	100.100	243.100
Skupaj sečnja v okraju	197.900	148.900	346.800

Zgoraj določene sečnje zajemajo v družbenih gozdovih 96% prirastka, v zasebnih gozdovih 86%, skupna sečnja pa 88% prirastka.

Republiški družbeni plan gozdarstva predvideva, da se bo v LRS v letu 1961 sekalo 84 % od prirastka. Predloženi obseg sečenj za okraj Celje pa zajema 88% prirastka, t. j. 4% več kot republiški plan.

Večji delež od sečnje v primerjavi s takim pokazateljem republiškega družbenega plana (4 %) se utemeljuje s tem, da so sečnje predložene v okraju Celje za 1961. leto. vsklajene s predpisi odobrenih gozdnogospodarskih načrtov.

Predvidena sečnja iglavcev zajema v vseh gozdovih 82 % prirastka; sečnja listavcev pa v družbenih gozdovih 120 % prirastka, v zasebnih gozdovih 92 % prirastka, povprečno v vseh gozdovih 100 % prirastka. Večja sečnja listavcev se utemeljuje z obiljem zrelih bukovih sestojev v družbenih gozdovih in z ukrepi proti zabukovitosti v zasebnih gozdovih.

Določeni obseg sečnje stoječega lesa za leto 1961 je večji od take sečnje v letu 1960:

pri iglavcih za	4,9 %
pri listavcih za	0,9 %
skupno za	3,1 %
ali za 10.600 m ³	

Povečanje sečenj v letu 1961 za 3,1 % predstavlja rezultat nadaljnjega urejanja gozdov v letu 1960.

2. Na podlagi sklepa Okrajnega ljudskega odbora Celje z dne 20. 12. 1960 se predvideva, da se bo v letu 1961 skrčilo in spremenilo v kmetijska zemljišča 207 ha gozdov na relativnih gozdnih tleh.

S krčenjem teh gozdov bo napadla še naslednja lesna masa stoječega drevja v bruto m³:

sektor lastništva	iglavci	listavci	skupaj
LSP II (gozdovi družbenih posestev)	3.900	1.500	8.400
v zasebnih gozdovih	17.100	4.500	21.600
Skupaj s krčenjem	24.000	6.000	30.000

3. S predvidenimi sečnjami v osnovnih gozdovih, s krčenjem in s sečnjami na negozdih površinah, bodo napadle naslednje minimalne količine ključnih sortimentov iglavcev v neto m³.

Sektor lastništva	hlodi	jamski les	celulozni les	skupaj
SLP I — GG Brežice	1.400	500	500	2.400
	8.300	3.200	4.000	15.500
SLP I — GG Celje	8.500	3.200	4.000	15.000
SLP I — GG Nazarje	17.000	3.000	4.600	24.600
Skupaj gozdna gospodarstva	26.700	6.700	9.100	42.500

Zasebni gozdovi:				
občina Mozirje	30.600	11.000	12.000	53.600
Šoštanj	4.600	2.300	2.100	9.000
Zalec	6.800	2.600	2.200	11.600
Celje	2.500	900	700	4.100
Laško	1.100	400	400	1.900
Šentjur	1.500	800	500	2.800
Šmarje	300	200	—	500
Slov. Konjice	9.500	3.000	3.000	15.500
Skupaj zasebni gozdovi	56.900	21.200	20.900	99.000
Napade pri krčitvah v okraju				
	4.400	5.100	500	14.500
Skupaj vsi gozdovi	88.000	33.000	35.000	156.000

Razen ključnih sortimentov iglavcev se predvideva proizvodnja še naslednjih količin hlodovine listavcev v neto m³:

Sektor lastništva	količina
SLP I — GG Brežice	2.500
SLP I — GG Celje	
SLP I — GG Nazarje	2.200
Skupaj gozdna gospodarstva	10.400
Zasebni gozdovi:	
občina Mozirje	900
Šoštanj	400
Zalec	2.100
Celje	1.400
Laško	2.200
Šentjur	1.600
Šmarje	2.700
Slovenske Konjice	500
Skupaj zasebni gozdovi	11.800
Napade pri krčitvi	1.000
Skupaj vsi gozdovi	23.200

V primerjavi z letom 1960 se predvideva povečanje proizvodnje gozdnih sortimentov v temle obsegu: hlodovina iglavcev za 17,5 % (za 12.900 m³) hlodovina listavcev za 18,0 % (za 3.500 m³) celulozni les iglavcev za 40,0 % (za 10.000 m³) jamski les iglavcev za 9,0 % (za 2.700 m³)

Povečanje proizvodnje gozdnih sortimentov bo posledica povečanih sečenj v osnovnih gozdovih (za 3,1 %), sečenj, ki bodo izvršene s krčenjem, boljšega izkoriščanja lesa in povečane blagovne proizvodnje v škodo povečane blagovne proizvodnje v škodo podeželske potrošnje.

Ključni sortimenti iglavcev (hlodovina, jamski in celulozni les) so za proizvajalce (gozdna gospodarstva, družbena posestva in kmetijske zadruge) obvezni, pro-

izvodnja hlodovine listavcev pa je samo orientacijska.

Družbene obveznosti za proizvodnjo ključnih sortimentov iglavcev v zasebnih gozdovih razporedijo na posamezne kmetijske zadruge pristojni občinski ljudski odbori.

4. Količine za posek stoječega drevja (točka I/1) so določene na podlagi sečenj, predpisanih z ureditvenimi načrti in ostalimi načrti za sečnjo.

II. Vzdrževanje gozdov

1. Da bi se zagotovil izredno visok obseg sečnje in ustrezno okrepila proizvodna zmogljivost gozdov, bo potrebno izvršiti v letu 1961 naslednja gozdnogojitvena dela:

vrsta dejavnosti	ha	indeks	
		1960	1961
obnova gozdov	168	100	102
introdukcije	15	100	—
melioracije grmišč	372	100	136
nega gozdov	2.007	100	105

2. V letu 1961 je treba dovršiti urejanje zasebnih gozdov na območju občin Mozirje in Šoštanj in izdelane ureditvene načrte predložiti v potrditev.

Terenska ureditvena dela pa je potrebno v tem letu začeti in dovršiti v zasebnih gozdovih občine Slovenske Konjice in občine Zalec, gozdno območje Vransko—Tabor.

Predvideno urejanje bo zajelo 6.030 ha zasebnih gozdov. V letu 1961 je treba dovršiti tudi ureditvene načrte za družbene gozdove Gozdnega gospodarstva Nazarje na območju občin Mozirje in Šoštanj. Začeti in dovršiti je tudi urejanje družbenih gozdov Gozdnega gospodarstva Nazarje še v gospodarski enoti Velenje (ca. 450 ha) in izdelati revizijski ureditveni elaborat za družbene gozdove Gozdnega gospodarstva Brežice, gospodarska enota Pišce (1150 ha). Z izdelavo ureditvenega načrta za družbene gozdove v gospodarski enoti Velenje bo dovršeno urejanje družbenih gozdov v okraju.

3. Za izvršitev v prejšnjih točkah navedenih gozdnogojitvenih del bodo potrebna v letu 1961 naslednja finančna sredstva v 000 din:

družbeni gozdovi	92,818 din
zasebni gozdovi	149,245 din
Skupaj	242,063 din

4. Ker je bila v letu 1960 dovršena razmejitev gozdov in kmetijskih površin (grmišč in novin), je treba posvetiti posebno pozornost melioraciji grmišč (spremembi grmišč v gozdove). Spremeniti je treba v gozdove 372 ha grmišč, kar predstavlja 32 % vseh grmišč predvidenih za spremembo v bodočih petih letih. S spremembo grmišč v gozdove osvaja gozdarstvo nove površine in to na rastiščih, ki so izredno plodna in primerna za proizvodnjo iglavcev.

5. Pri vseh gozdnogojitvenih delih je treba upajati čimbolj strokovne in sodobne metode dela. Na ta način je povečati strokovnost teh del in njihovo pocenitev. Gozdnogojitvena dela je čim bolj mehanizirati, predvsem pri proizvodnji sadik, katero je treba vršiti v čimbolj koncentriranih gozdnih drevnicah.

Da bi dosegli čimboljšo kvaliteto in pocenitev gozdnogojitvenih del, je treba posvetiti največjo pozornost strokovnemu izobraževanju gozdnih delavcev.

6. Gozdnogospodarske organizacije morajo izdelati petletni program za proizvodnjo saditvenega blaga, da bi zagotovile potrebne sadike za obnovo gozdov, melioracijo grmišč in introdukcijo gozdov.

7. Povečanje sečenj v osnovnih gozdovih zahteva visoko raven strokovnosti gozdarskega kadra. Zato je treba gozdarski kader nadalje strokovno spopolnjevati, predvsem za sodobno odkazovanje gozdov.

8. Ker lahko po sklepu okrajnega ljudskega odbora z dne 20. 12. 1960 prevzamejo kmetijske zadruge izvrševanje gozdnogojitvenih del v zasebnih gozdovih le če se za ta dela strokovno usposobijo, naj se kmetijske zadruge čimprej oskrbijo s potrebnim gozdarskim strokovnim kadrom.

9. Če z družbenim planom predvidena sredstva za vzdrževanje zasebnih gozdov ne bi zadostovala za stroške odkazovanja pri kmetijskih zadrugah, morajo kmetijske zadruge kriti razliko iz dohodkov od prodaje lesa.

10. V letu 1961 morajo gozdnogospodarske organizacije zagotoviti sadike za pospešeno introdukcijo gozdov.

III. Pospeševanje gozdov

Za gradnjo gozdnih komunikacij bodo uporabljena le sproščena sredstva okrajnega gozdnega sklada iz leta 1960. Ker so gozdnogospodarske organizacije slabo akumulativne in morajo predvsem skrbeti za stanovanja gozdnih delavcev, ni pričakovati, da bi v gradnjo gozdnih komunikacij vlagale tudi lastna sredstva.

Za gradnjo gozdnih komunikacij se bo uporabilo 89.097.000 din, kar predstavlja le 74 % sredstev, investiranih v ta namen v letu 1960. Vzrok za zmanjšanje leži v tem, da so v letu 1960 padli dohodki okrajnega gozdnega sklada zaradi znižanja cene lesa na panju v družbenih gozdovih in zmanjšanja dohodkov od sečnje lesa v zasebnih gozdovih.

Iz sredstev okrajnega gozdnega sklada se bodo dovršile oziroma dograjevale naslednje gozdne ceste: Zreče (Boharina)—Resnik, Store—Svetina, Boč, Olimje—Vodole, Mrčiče—Sedelce, Netopir—Brest in deloma Kanolščica.

Gradnjo gozdnih cest je potrebno zaradi znižanja gradbenih stroškov čim bolj mehanizirati.

IV. Sprememba gozdov v kmetijske površine

Na podlagi sklepa okrajnega ljudskega odbora z dne 20. 12. 1960 se bo v letu 1961 izkrčilo in spremenilo v kmetijske površine 207 ha gozdov na relativnih gozdnih tleh.

Krčitev je treba izvršiti po programu, sprejetem po okrajnem ljudskem odboru dne 20. 12. 1960.

V letu 1961 je potrebno izdelati program za nadaljnje krčenje gozdov za obdobje 1962/65.

V. Gozdni sklad

1. V okrajni gozdni sklad se steka od družbenih gozdov 45 % od cene lesa na panju, 45 % od prodaje postranskih gozdnih proizvodov in enak del dohodkov od plačanih gozdnih škod.

Od prispevkov od sečnje lesa v zasebnih gozdovih se steka v okrajni gozdni sklad 35 % teh prispevkov.

Ker še ni dokončno izvršena reorganizacija kmetijskih združenj, bo sredstva za vzdrževanje zasebnih gozdov, ki bodo preostala po vplačilu dela prispevkov v okrajni gozdni sklad, razporedil na območne kmetijske zadruge oziroma one gozdnogospodarske organizacije, ki bodo nosilci družbenih obveznosti gozdarstva v zasebnih gozdovih, na predlog Okrajne uprave za gozdarstvo Svet za gozdarstvo OLO Celje.

VI. Organizacija gozdne proizvodnje

Zaradi likvidacije gozdarskih poslovnih zvez je treba posvetiti posebno skrb organizaciji gozdarske službe v zasebnih gozdovih. V skladu s sklepom okrajnega ljudskega odbora o organizaciji te službe z dne 20. 12. 1960 naj se organizira gozdna proizvodnja v zasebnih gozdovih po naslednjih načelih:

1. Nosilci družbenih obveznosti gozdarstva v zasebnih gozdovih postanejo one kmetijske zadruge, ki izpolnjujejo tehnične in kadrovske pogoje in so postale s tem usposobljene za prevzem in izvrševanje teh obveznosti. O tem, kdaj je posamezna kmetijska zadruga usposobljena za prevzem in izvrševanje družbenih obveznosti gozdarstva v zasebnih gozdovih, odloča Svet za gozdarstvo Okrajnega ljudskega odbora Celje.

Družbene obveznosti gozdarstva v zasebnih gozdovih sestojijo iz dejavnosti obnove, gojenja in varstva gozdov, vodenja gospodarske evidence (gospodarske knjige) za potrjene gozdno-gospodarske načrte, vzdrževanja gozdnih komunikacij ter oskrbe lesne industrije in ostalih potrošnikov z lesno surovino, predvsem s ključnimi sortimenti iglavcev.

Urejanje zasebnih gozdov, proizvodnjo sadik v gozdnih drevesnicah, ki so last gozdarskih poslovnih zvez in gradnjo gozdnih komunikacij v zasebnih gozdovih prevzamejo od gozdarskih poslovnih zvez gozdna gospodarstva, katera naj sklepajo z območnimi kmetijskimi združenji ustrezne pogodbe za izvrševanje omejenih dejavnosti.

2. One dejavnosti v zasebnih gozdovih, ki so pridržane za gozdna gospodarstva (urejanje gozdov, proizvodnja sadik in gradnja gozdnih komunikacij) vnši Gozdno gospodarstvo Nazarje na območju občin Mozirje in Šoštanj, Gozdno gospodarstvo Celje pa na območju ostalih občin v okraju. Glede oskrbe kmetijskih združenj z gozdnimi sadikami in za urejanje gozdov, sklepajo kmetijske zadruge z gozdnimi gospodarstvi ustrezne pogodbe in to kmetijske zadruge na območju občin Mozirje in Šoštanj z GG Nazarje, ostale zadruge v okraju pa z GG Celje.

Nedovršene gozdnogospodarske načrte dovrši GG Celje.

3. Obnovo, nego in varstvo gozdov ter vzdrževanje gozdnih komunikacij v zasebnih gozdovih vršijo območne kmetijske zadruge, ako so usposobljene za tako dejavnost. Ako niso usposobljene za to dejavnost, jo prevzemata Gozdni gospodarstvi Celje in Nazarje in to GG Nazarje na območju občin Mozirje in Šoštanj, GG Celje pa na območju ostalih občin v okraju.

4. Izdelane gozdne sortimente odkupujejo od zasebnih lastnikov gozdov le kmetijske zadruge, ki so obvezne oskrbovati z gozdnimi sortimenti lesno industrijo in ostale potrošnike.

Zadruge so torej nosilci družbenih obveznosti v zasebnih gozdovih in odgovorne za realizacijo oddaje ključnih sortimentov lesni industriji in ostalim potrošnikom po določenih družbenega plana gozdarstva za okraj Celje.

5. Les na panju lahko odkupujejo od zasebnih gozdnih posestnikov kmetijske zadruge in gozdna gospodarstva. Gozdna gospodarstva so obvezana prevzeti za odkupljeni les tudi ustrezne družbene obveznosti, to je proizvodnjo in oddajo ključnih sortimentov iglavcev.

Predvsem naj gozdna gospodarstva odkupujejo les na panju v onih zasebnih gozdovih, ki gravitirajo neposredno na gozdne komunikacije in transportne naprave gozdnih gospodarstev in iz katerih je mogoče les racionalneje spraviti in transportirati le potom mehanizacije (žičnic, žičnih žerjavov, motornih izvlačilcev itd.).

6. Gozdne komunikacije v zasebnih gozdovih vzdržujejo območne kmetijske zadruge na podlagi katastra gozdnih komunikacij v zasebnih gozdovih iz leta 1959. Med te komunikacije štejejo tudi one gozdne ceste, ki so od leta 1954 dalje zgrajene v zasebnih gozdovih iz sredstev gozdarstva.

7. Da bi se zagotovilo izvajanje družbenih obveznosti gozdarstva po kmetijskih zadrugah in gozdnih gospodarstvih, morajo le-te predlagati okrajni upravi za gozdarstvo mesečna poročila o realizaciji teh obveznosti na način, ki ga predpiše ta uprava.

Na podlagi teh poročil mora okrajna uprava za gozdarstvo izdelati tromesečne analize o realizaciji teh obveznosti po kmetijskih zadrugah in gozdnih gospodarstvih in jih predložiti v obravnavanje in ukrepanje Svetu za gozdarstvo OLO Celje.

8. Da bi se zagotovilo čimboljše in strokovno gospodarjenje ter ažurno izvajanje družbenih obveznosti gozdarstva v vseh gozdovih v okraju, se priporoča sklicivanje občasnih konferenc okrajnih in občinskih upravnih organov, pristojnih za gozdarstvo, z zastopniki gozdnih gospodarstev, družbenih posestev, kmetijskih zadrug in potrošnikov lesa.

9. Okrajna uprava za gozdarstvo mora okrepiti svojo inšpekcijsko službo nad gospodarjenjem z vsemi gozdovi v okraju in nad izvajanjem družbenih obveznosti gozdarstva po vseh gozdnogospodarskih organizacijah. O rezultatih take inšpekcije mora poročati okrajnemu ljudskemu odboru in njegovim pristojnim svetom ter predlagati ustrezne ukrepe.

10. Da bi se zagotovila čim intenzivnejša gozdna proizvodnja v vseh gozdovih okraja Celje, je treba:

a) doseči potom okrajne in občinske gozdarske inšpekcije, da bodo gozdna gospodarstva, družbena posestva in kmetijske zadruge izvrševale predpise uredbe o sečnjah gozdnega drevja in pravilnika o gozdnem redu.

b) določiti normative o minimalnem racionalnem izkoriščanju stoječe lesne mase.

Pri iglavcih mora znašati odstotek izkoriščanja vsaj 86 %, pri listavcih pa 88 %.

c) zasebni lastniki gozdov so obvezani letno sekati v svojih gozdovih one količine lesa, ki jih določajo za sečnjo gozdnogospodarski načrti.

Za leto 1961 se določa, da kalam, nadmera in pobitnica pri izkoriščanju iglavcev ne smejo biti večji od 8 %, pri listavcih pa največ 10 %.

Uprava za gozdarstvo OLO Celje naj v letu 1961 prouči nadaljnje ukrepe za povečanje racionalnosti in rentabilnosti izkoriščanja stoječe lesne mase.

VII. Mehanizacija gozdarstva

Gozdnogospodarske organizacije (gozdna gospodarstva in kmetijske zadruge) naj zaradi racionalnega izkoriščanja stoječe lesne mase, znižanja proizvodnih stroškov, povečanja produktivnosti, pomanjkanja delovne sile in boljše oskrbe potrošnikov z industrijskim lesom čim bolj mehanizirajo izkoriščanje gozdov.

Predvsem je važna mehanizacija za kmetijske zadruge, ker se vrši izkoriščanje zasebnih gozdov še vedno neracionalno in brez mehanizacije. Pomanjkanje mehanizacije pri kmetijskih zadrugah lahko le-te deloma ublažijo potem kooperacijskih in drugih pogodbenih odnosov z gozdnimi gospodarstvi.

X. poglavje

GRADBENIŠTVO

Intenzivno vlaganje investicij v družbeni standard in zlasti še v stanovanjsko izgradnjo bo v prihodnjem letu postavilo pred gradbeništvo odgovorno nalogo. Predvideva se povečanje obsega gradbenih del za 10,5 odstotkov.

Obširen program gradbenih del bo zahteval od gradbeništva: intenzivnost, skrajšanje rokov, večjo učinkovitost in ekonomično gradnjo. Podjetja bodo morala doseči večjo racionalnost s prehodom od ekstenzivnega k intenzivnemu izvajanju del. Nujno je izboljšati in povečati mehanizacijo, uvajati moderniziran način gradnje in doseči, da se bo gradbena dejavnost vedno bolj približevala industrijskemu načinu proizvodnje.

Mehanizacija gradnje predstavlja v gradbeništvu osnovni pogoj za hitrejši razvoj, za povečanje produktivnosti dela in za kvalitetno spremembo notranjih odnosov v proizvodnji.

V gradbeništvu je nujno, da se poveča delovna storilnost na osnovi boljše tehnične opremljenosti in organizacije dela. Porast gradbene dejavnosti se mora doseči brez bistvenega povečanja delovne sile, pri čemer je nujno izboljšati kvalifikacijski sestav zaposlenih in v ta namen razvijati vse oblike strokovnega izobraževanja. Polmontažna gradnja zahteva strokovnost pri delu, prav tako pa omogoča tudi priučitev ne kvalificiranega kadra za določene delovne operacije. Nujno je, da podjetja prevzamejo vse ukrepe za kvalifikacijo delavcev, bodisi preko rednih šol, bodisi z masovnim hitrim priučevanjem na delovnem mestu ali na ustreznih tečajih za izvršitev določenih proizvodnih nalog — operacij.

Politika delitve osebnih dohodkov bo morala biti osnova za hiter razvoj proizvodnje in produktivnosti dela, s tem pa za uspešno poslovanje podjetij kot celote. Podjetja bodo morala še naprej razvijati vzpodbuden način nagrajevanja tako, da se bo z interesom posameznikov razvijal tudi njihov interes za razvoj celotnega kolektiva. V gradbeništvu ima fluktuacija delovne sile močan odraz. Ob predvidenem izboljšanju strukture zaposlenih morajo podjetja še bolj skrbeti za njeno ustalitev. Zato bodo morala podjetja še naprej graditi stanovanja za gradbene delavce. Za ustalitev delovne sile je nujno, da podjetja podvzamejo vse ukrepe za boljšo organizacijo dela, varnost pri delu, uvajanje mehanizacije, predvsem pa vzpodbudni način razdeljevanja osebnih dohodkov.

Gradbena podjetja morajo že v letu 1961 začeti s preusmeritvijo od tradicionalnega in primitivnega načina gradnje k modernjšemu — polmontažnemu sistemu. Uvajati je potrebno nove elemente: panelne elemente, elemente iz elektrofiltrskega pepela, elemente iz lahkega betona, apneni hidrat in industrijsko izdelavo vrat in oken.

Nujna je tesna povezava gradbenih podjetij z industrijo gradbenega materiala. Opekarne na našem območju imajo zmogljivost 28.029.000 planskih enot letno. Vzporedno s porastom potreb po opečnih izdelkih opekarne sicer stalno dvigajo raven proizvodnje, vendar zaradi zastarelosti opreme nastajajo ozka grla. Da bo gradbeništvo dovoljno opravilo svoje naloge, je nujno, da opekarne povečajo in rekonstruirajo kapacitete ter začno uvajati proizvodnjo novih gradbenih materialov in elementov, kajti potrebe po teh izdelkih stalno naraščajo in so rezultat močnega povečanja gradbene dejavnosti.

Izvajalci gradbenih del naj sami organizirajo obrtniške skupine in jih opremijo z mehanizacijo. Vzporedno s povečanjem obsega gradbenih del je nujno odpraviti nesorazmerje med številom začetih in dokončanih objektov, s tem pa tudi nesorazmerje med kapacitetami za groba in dovršitvena dela. Razpoložljive kapacitete je nujno enakomerno angažirati preko celega leta. Važen pogoj za reševanje problema zaključnih del je preorientacija na industrijsko masovno izdelavo masovnih elementov, ki bo v skladu z uvedbo modularnega sistema, pri projektiranju tipskih objektov pa bo prispevalo k odpravi nesorazmerja med kapacitetami grobih in dovršitvenih del.

Nujno je tesno sodelovanje z industrijo stavbnega pohištva, ki uvaja tipsko izdelavo oken, vrat in kuhinjskega pohištva, predvsem LIN Nazarje.

Važno nalogo v gradbeništvu imajo projektantske organizacije, ki preko projektantov in samostojnih projektantskih organizacijah ter v sklopu gradbenih podjetij ustvarjajo določene pogoje za razvoj gradbeništva. Projekte je nujno v večji meri povezovati z njihovo realizacijo; ustvarjati je povezanost med projektantsko organizacijo in vršitvijo nadzora nad izvajanjem gradbenih del. Projektantske organizacije je nujno stro-

kovno in organizacijsko okrepiti. Potrebno je razvijati projektantske službe pri gospodarskih obratih in stanovanjskih zadrugah, ki bi projektirale prvenstveno za potrebe svojega matičnega obrata.

Nujno je sodelovanje investitorja s projektantskimi organizacijami in izvajalci ter tako skrbeti, da se izvaja sodobna in ekonomična gradnja.

Gradbeno podjetje »Ingrad« Celje naj prične v letu 1961 s pripravo načrtov in študijsko obdelavo za gradnjo stanovanj za prodajo.

Naloga komun je, da pri zazidavi večjih kompleksov oskrbe zemljišča in regulacijske načrte, pri čemer pa morajo voditi računa o ekonomični zazidavi, upoštevajoč terenske prilike in komunalne naprave.

Stanovanjska graditev v letu 1961

Hiter tempo vlaganja v stanovanjsko graditev, kakor tudi tempo investicijskih vlaganj v mehanizacijo gradbenih podjetij in pristop k polmontažni gradnji stanovanj, so močni faktorji, ki vplivajo na hitro stanovanjsko graditev.

V letu 1961 bo predvidoma zgrajenih 662 stanovanj, od tega v:

Celju	320 stanovanj
Laškem	27 stanovanj
Mozirju	20 stanovanj
Slov. Konjicah	36 stanovanj
Šmarju	40 stanovanj
Sentjurju	15 stanovanj
Zalcu	74 stanovanj
Skupaj	662 stanovanj

Zgoščenost stanovanjske graditve zlasti v večjih industrijskih središčih bo omogočila gradbenemu podjetju lažjo zagotovitev in boljše izkoriščanje osnovnega materiala in zaključnih obrtno inštalaterskih del.

Da bodo pri stanovanjski graditvi uspešno opravljene planske naloge je nujno:

- doseči večjo racionalnost gradnje;
- uveljaviti in krepiti stanovanjske zadruge ter s tem uvajati enotno stanovanjsko politiko komun. Začeti je z najširšo mobilizacijo sredstev investitorjev in posameznih interesentov ter skrbeti tudi za samska stanovanja.

Naloga občinskih ljudskih odborov je:

- pri zazidavi komunalnih kompleksov naj občinski ljudski odbori oskrbijo zemljišča in regulacijske načrte. Pri tem je nujno paziti na ekonomičnost gradnje;
- krepiti urbanistično službo. Predvsem je skrajšati proces izdelave urbanističnih načrtov;
- gradbenim podjetjem omogočiti kontinuiteto dela tako, da se dajo večji kompleksi enemu izvajalcu gradbenih del;
- skrbeti, da se vsa komunalno-ureditvena dela izvršijo pred gradnjo stanovanjskih objektov in se tako zmanjšajo skupni stroški gradnje.

XI. poglavje

PROMET

Razvoj prometa je tesno povezan z razvojem ostalih gospodarskih dejavnosti kakor tudi z razvojem družbenega standarda. V letu 1961 je zagotoviti in omogočiti boljše pogoje za razvoj potniškega prometa in hitrejšo in učinkovitejšo izmenjavo blaga v skladu s hitrim razvojem proizvodnje in potrošnje. V letu 1961 se predvideva porast družbenega bruto produkta v primerjavi z letom 1960 za 14,5 %.

Gibanje prometnih uslug bo v letu 1961 predvidoma takole:

	1960 1959	1961 1960
Promet skupaj	110,5	113,1
t/km	107,0	112,2
p/km	111,0	113,3

Da bi bile glede prometa planske naloge izpolnjene, je potrebno:

1. zamenjati iztrošeni vozni park v potniško-turističnem in tovornem prometu;
2. vzporedno s porastom obsega storitev v cestnem prometu je ta promet izboljšati tudi kvalitativno, predvsem v pogledu hitrosti in kulturnega prevoza potnikov;
3. s skrajšanjem prometnega časa je moči pri že obstoječih kapacitetah zvišati število stonitev;
4. nujno je širiti že obstoječe obratne prostore in garaže vzporedno z večanjem voznega parka;
5. že obstoječe avtobusne proge je sporazumno s komunadi okrepiti, predvsem v tistih predelih, ki so ločeni od železniškega prometa;
6. nujno je krepiti sezoneke turistične proge;
7. okrepiti je tudi lokalni promet (promet na krajših relacijah);
8. glede na hitro naraščanje prometa je naloga občinskih ljudskih odborov, da začno vlagati sredstva za povečanje kapacitet v servisnih službah in avtomehaničnih delavnicah za hitro popravilo motornih vozil.

V tem letu je nujno modernizirati servisno službo v »Avtoobnovi« v Celju in »Agroservisu« Šempeter. Obrtna zbornica naj skupno z občinskima ljudskima odboroma v Celju in Zalcu ter obema podjetjema prouči možnosti, da se ta naloga čimprej izvede.

9. V letu 1961 je dokončno urediti avtobusno postajo v Celju.

Avtobusno podjetje Celje predvideva, da bo v letu 1961 nabavilo osem novih avtobusov v vrednosti 124 milijonov dinarjev in moderniziralo ter opremilo že obstoječe obratne kapacitete. »Prevoznitstvo« Celje bo v letu 1961 nabavilo iz lastnih sredstev 5 kamionov in 6 prikolic. Prav tako predvideva podjetje, da bo v letu 1961 pripravilo načrte, lokacijo in sredstva za zidanje novih garaž.

»Avtosluge« Celje bodo povečale vozni park s 4 kamioni in 2 traktorjema s prikolicama. Glede na utesnjenost in delni odstop garaž »Agrotehniki« Ljubljana je podjetje v preteklem letu pripravilo že vso dokumentacijo delavnice in upravnih prostorov.

Ceste

Ceste našega okraja povezujejo industrijska središča s kmetijskimi predeli in turističnimi kraji. Nagel razvoj našega gospodarstva kakor tudi hiter razvoj cestnega, tovornega in potniškega prometa zahteva, da se omrežje naših cest čimprej prilagodi naglemu naraščanju vozil, novim konstrukcijam in njihovi obtežitvi. Potrebno je graditi gozdne ceste, ki pretežno služijo za izkoriščanje gozdov, obenem pa tudi za turistične namene.

1. Predvideva se začetek del na cestah II. reda in sicer:

- a) Store—Rogaška Slatina;
- b) Nazarje—Logarska dolina.

2. Gradnja mostu v Grižah.

Pošta, brzovoz in telefon

Celotni poštni, telegrafski in telefonski promet bo predvidoma v letu 1961 porastel za 8 % napram letu 1960 in to predvsem zaradi povečanja prometa v telefoniji.

Avtomatska telefonska centrala v Celju bo v začetku leta 1961 razširjena za 500 priključkov. S tem bo dosedaj maksimalno obremenjena telefonska centrala razbremenjena in se bo telefonski promet nemo-teno razvijal. Razen tega je predvideno povečanje šte-tila prijav medkrajevnih pogovorov v medkrajevni centrali glede na to, da bo položen mednarodni kabel od Ljubljane do Maribora.

XII. poglavje

TRGOVINA

1. Nadaljnji porast industrijske proizvodnje kakor tudi kmetijske proizvodnje ter povečanje uvoza blaga za široko potrošnjo ter temu vzporedno porast kupne moči omogoča tudi večji obseg trgovinskega prometa, ki bo v celoti porasel od 45 milijard v letu 1960 na 50,7 milijard v letu 1961.

Struktura bo naslednja:

promet 1961 promet 1960 indeksi

trgovina na drobno	18.000	20.700	115,0
trgovina na debelo	22.000	24.600	112,0
zunanja trgovina	5.000	5.400	108,0

Vzporedno s povečanim prometom računamo na večji bruto produkt. Le-ta bo od doseženega bruto produkta v letu 1960, ki znaša 3.561.779.000 din porasel na 4.002.024.000 din ali za 12,4 %.

Povečanje nalog v trgovini konec leta 1960 in predvidena realizacija proizvodnje v letu 1961 zagotavlja, da bodo ustvarjeni dobri pogoji za založenost tržišča. Struktura prometa se bo še naprej spreminjala v korist potrošnih izdelkov, na kar bodo predvsem vplivale spremembe v strukturi cen in novi elementi delitve dohodka gospodarskih organizacij.

Posebno pozornost bomo morali posvetiti nadaljnji organizaciji odkupa in prodaje kmetijskih pridelkov, predvsem prodaji zelenjave, ki v strukturi prehrane dobiva vedno večji pomen. Tu moramo predvsem upoštevati sodobne izkušnje trgovanja in manipulacije. Smotnost in racionalnost organizacije blagovnega prometa urejajo običajno ekonomski pogoji in uzance. Pri nas pa moramo upoštevati tudi dejstvo, da se trgovina ne razvija samo po prostem delovanju tržnega mehanizma, ampak tudi po smernicah in drugih oblikah načrtnega gospodarjenja. Zato moramo upoštevati in krepiti take oblike, ki hkrati utrjujejo socialistične odnose med gospodarskimi organizacijami ter med njimi in potrošniki. Znotraj gospodarskih organizacij s področja trgovine pa je iskati take oblike, v katerih se lahko ugodno razvija in krepiti delavsko samoupravljanje.

Racionalne organizacijske oblike v blagovnem prometu so v pretežni meri odvisne od zahtev, ki jih postavljata trgovinska tehnika glede na karakteristiko blaga, kupcev in prodajalcev. Lastnosti blaga ter razlike v tehniki poslovanja postavljajo tudi različne zahteve glede strokovnosti, strokovne usposobljenosti in kvalifikacijske strukture delavcev in uslužbencev v trgovini.

V nadaljnji razvojni fazi moramo zastopati stališče, da so za trgovino na drobno ob nujni minimalni rentabilnosti predvsem odločilne potrebe in navade potrošnikov in šele v drugi vrsti sorodnost blaga in drugi elementi trgovske tehnike. Trgovino na drobno je smatrati kot službo, ki ima zelo pomembno javno oziroma komunalno funkcijo.

Pri grosističnem trgovanju je na prvem mestu ekonomska rentabilnost in se zato zahteva večja sorodnost blaga in tehnike zaradi osredotočenega nakupa ter uporabe tehničnih sredstev. Praviloma mora biti izbira blaga sorodna glede na proizvajalca in je zato ožja kot pri trgovini na drobno.

2. Da bi trgovina lahko opravila svoje naloge in se razvijala vzporedno z razvojem ostalih gospodarskih panog, bo treba:

— nadaljevati z organizacijskim prilagajanjem trgovinskega omrežja zahtevam potrošnje na posameznih območjih kakor tudi strukturi potrošnje prebivalstva v letu 1961. Reorganizacija trgovinskega omrežja je bila v preteklem letu v glavnem zaključena, razen v nekaterih izjemnih primerih;

— specializacijo trgovinskega omrežja bo potrebno razvijati po načelu, da naj se živilska trgovina (kar najbolj osredotoči v lokale, v katerih bo omogočena samopostrežna tehnika prodaje, izpraznjeni lokali pa naj se adaptirajo za specializirane trgovine z industrijskim blagom;

— odpraviti je treba miselnost o zaprtih lokalnih območjih in omogočiti, da bodo povsod lahko odpirala svoje prodajalne tudi trgovska podjetja izven okraja, prav tako pa tudi industrijska podjetja. To načelo vzpodbuja konkurenčnost in večjo založenost trga. Prodajalne z industrijskim blagom naj bi stalno proučevale sodobne izkušnje prodajne tehnike in se usmerjale na sistem samoizbire blaga;

— pospeševati moramo razvoj trgovine na veliko, ki ima na celjskem območju še neizkoriščene možnosti za razvoj. Predvsem pa moramo zagotoviti potrebne kapacitete trgovine s tekstilnim blagom, elektrotehničnimi in radiotehničnimi izdelki, s steklom in keramiko, s keramičnimi proizvodi ter avtoaterialom. Temu vzporedno pa moramo razvijati servisne delavnice, kjer bodo lahko potrošniki poleg garancijskih popravil koristili redne usluge. Trgovina na veliko se mora vse bolj povezovati s proizvajalnimi podjetji, jim dajati sugestije in priporočila, kakor tudi konkretna naročila za proizvodnjo tistega blaga, ki ga tržišče zahteva.

3. V zvezi z racionalnejšimi oblikami blagovnega prometa je potrebno, da gospodarske organizacije s področja trgovine pri delitvi osebnih dohodkov upoštevajo take oblike, da bodo prejemki zaposlenih odvisni od delovnega učinka posameznika ali skupine. Poleg tega, da je potrebno izkoristiti najrazličnejše stimulativne oblike, ki bodo delovale na kulturnejšo in hitrejšo postrežbo, pa je predvsem nujno čimprej utrditi nagrajevanje po ekonomskih enotah. Ker je promet trgovine nesigurna osnova za razdeljevanje osebnih dohodkov, se zato priporočajo sistemi, ki bi predvsem upoštevali kot osnovo za nagrajevanje po storilnosti dohodek podjetja ter druge vzporedne elemente. Temeljni pogoj za vsestransko uveljavitev nagrajevanja je urejena in utrjena notranja organizacija trgovinskih podjetij. Dobra organizacija pa terja tudi analitično oceno delovnih mest, ki daje pravilno razmerje za vrednotenje posameznega delovnega mesta. Trgovinska zbornica in občinski ljudski odbori morajo problemu nagrajevanja po storilnosti dela posvetiti v letu 1961 vso skrb in dati podjetjem konkretno pomoč.

Visok vpis vajencev v šolo za trgovske učence, pošolsko izobraževanje kadrov in skrajšana učna doba omogočajo, da bo trgovina kmalu imela na razpolago zadostno število kvalificiranih in visokokvalificiranih delavcev, ki jih je doslej primanjkovalo ali pa je zaradi prevelike fluktuacije prišlo do kadrovskih težav. Povečanje števila kadrov bo vplivalo na kakovost dela, ki se mora odražati v večji produktivnosti in kulturnejši postrežbi. Trgovinske organizacije, predvsem večje, pa si morajo prizadevati, da bodo vključevale v delo tudi osebe z višjo in visoko šolsko izobrazbo, kajti le tako bo mogoče pričakovati, da se bo trgovina otresla ostankov primitivnosti v oblikah dela.

Center za izobraževanje kadrov mora prevzeti naloge, da bo vse oblike izobraževanja kar najbolj približal dejanskim potrebam trgovine. Zato bo organiziral ustrezne seminarje in tečaje v podjetjih in izven podjetij.

4. Investicijske naložbe v letu 1961 naj se predvsem usmerijo za ustanavljanje novih trgovin na drobno v pomembnejših potrošniških središčih. V največji meri naj se izkoristijo možnosti za izgradnjo paviljonov, ki zagotavljajo najracionalnejšo uporabo prodajnega prostora, kakor tudi sodobno tehniko trgovanja. Trgovinski lokali, ki bodo zgrajeni v stanovanjskih blokih, pa bodo morali biti projektirani tako, da bodo glede na funkcionalnost kar najbolje ustrezali.

Predvideva se, da bo v letu 1961 investirano v trgovino 519.500.000 dinarjev. Zaradi decentralizacije sredstev bodo v glavnem uporabljena lastna sredstva in sredstva občinskih ljudskih odborov, v manjši meri pa sredstva okrajnega investicijskega sklada. Med večje objekte, ki so v programu za leto 1961, spadajo naslednji: začetek gradnje skladišča za tekstilno blago, dokončna izgradnja skladišča za živila in skladišča za mlevske izdelke, gradnja paviljona v Storah, ureditev samopostrežne trgovine v Gaberju, adaptacija trgovine »Vesna« Celje, adaptacija trgovine »Rio« Celje, gradnja skladišča za pohištvo, gradnja paviljona v Nazarjih, izgradnja trgovine z živilii v Slov. Konjicah, gradnja trgovskega paviljona v Podčetrniku, gradnja paviljona za samopostrežno trgovino v Zalcu ter gradnja skladišča za hmelj.

Razen tega se predvideva, da bodo trgovine z živilii v večji meri nabavile tehnično opremo za hlajenje živil, da bodo podjetja nabavila večje število prevoznih sredstev ter sodelovala pri izgradnji stanovanjskih kapacitet za trgovske delavce.

Investicijski program za leto 1961 upošteva tudi neenakomeren razvoj trgovine na posameznih območjih. V planu so bolj kot doslej upoštevane investicijske naložbe na območju občin Šmarje, Slov. Konjice, Sentjur in Mozirje.

XIII. poglavje

GOSTINSTVO IN TURIZEM

V letu 1961 bosta ti dve panogi dosegli nadaljnji napredek in povečanje v prometu. Ta predvidevanja bazirajo na povečani kupni moči prebivalstva in nadaljnjem porastu turističnega prometa.

Gostinstvo bo tako doseglo 2.875.000.000 din prometa ali za 15 % več kot v preteklem letu. Turistični promet pa bo predvidoma dosegel 510.000 nočitev domačih gostov in 40.000 nočitev tujih gostov, kar predstavlja 8 %-no povečanje glede na preteklo leto.

Povečanje gostinskega in turističnega prometa bo doseženo brez novih objektov in morajo zato gostinske in turistične organizacije skrbeti za večje izkoriščanje razpoložljivih kapacitet, predvsem v obdobjih izven glavnih sezone.

V letu 1961 bo dograjenih več novih gostinskih objektov (hotel v Celju, samopostrežna restavracija v Celju, novi hotel v Velenju), obnovljenih in razširjenih pa bo več gostinskih objektov: hotel »Turist« v Rog. Slatini, hotel »Savinja« v Laškem, Kolodvorska restavracija v Velenju, Kolodvorska restavracija v Zalcu ter v Celju restavracija »Na-Na«, »Pošta« in »Zvezda«, v Gornjem gradu bodo dograjene tujske sobe pri »Turistu« in v Žičah bo urejeno izletniško gostišče. Skupna vrednost investicij bo znašala 196 milijonov 400.000 din.

Zraven teh pa bodo izvedene tudi nekatere komunalne investicije, ki posredno služijo turizmu. Tako se bo nadaljevala modernizacija ceste od Nazarja do Logrske doline, od Štor do Rogaške Slatine in od Vojnika do Dobrne.

Mrežo gostinskih obratov je potrebno organizirati tako, da bo sposobna kriti potrebe povečanega turističnega prometa in naraščajočih zahtev prebivalstva. Zato je potrebno večati število družbenih obratov ter jih ustanavljati tudi v manjših krajih kot poslovne enote že obstoječih gostišč ali podjetij.

Socialistične gostinske obrate je formirati v take gospodarske enote, ki bodo lahko samostojneje vršile zahtevne investicijske naložbe, utrdile delo organov samoupravljanja, vodile smotno gospodarsko politiko ter uvedle tako delitev dela, ki bo zagotavljala kvaliteto delo.

Zasebna gostišča naj bodo samo nujna dopolnitev v krajih, kjer ni pogojev za razvoj družbenih gostišč.

Obveznosti gostinskih gospodarskih obratov naj se tudi v bodoče določajo po sistemu pavšaliranja in pri tem naj se vodi taka politika, ki bo omogočala izvedbo programa investicij in ki bo stimulirala gostinske enote, ki imajo večji družbeni pomen (prehrana abonentov, prehrana turistov in podobno).

Materialna osnova gostinskih gospodarskih organizacij se mora izboljšati tako z že navedenim načinom predpisovanja družbenih obveznosti, kakor glede organizacije podjetij. Učvrstiti pa jih je tudi s prenosom poslovnih prostorov, ki jih uporabljajo, v njihovo upravljanje kot osnovna sredstva in s tem povečati samo amortizacijo v gostinskih podjetjih ter občinske investicijske sklade iz naslova obresti na ta osnovna sredstva.

V gostinstvu je izvesti nagrajevanje po delovnem učinku po sistemu postrežnine. Ta naj zagotovi, da bodo nagrade za delo ustrezale količini in kakovosti dela posameznega delavca in podjetja. Plan prometa, ki služi kot osnova za nagrajevanje, mora biti v skladu z družbenim planom občine. Izpolnjeni sistem nagrajevanja mora zagotoviti formiranje višjih sredstev za sklade podjetja.

Pri uvajanju izpolnjenega sistema nagrajevanja naj nudijo svojo pomoč gostinska zbornica ter komisije občinskih ljudskih odborov in sindikalnih svetov. Vzporedno s tem je potrebno utrditi tudi delo organov samoupravljanja v gostinstvu.

Stalno je skrbeti za izboljšanje poslovanja gostinskih enot. Zato naj opravljajo pristojne občinske inšpekcije ob sodelovanju z gostinsko zbornico preglede poslovanja in nudijo konkretno pomoč. Obravnavanje primerov naj bo individualno in ob upoštevanju osnovne naloge gostinstva pri razvoju turizma. Potrebno je doseči bistvene spremembe v gostinski dejavnosti z dobro in kulturno postrežbo. Pri vseh gostiščih je treba dosledno vztrajati pri zahtevi, da izvršujejo vse predpise, posebno one, ki se nanašajo na sanitarno-higiensko ureditev.

Vzgojo gostinskih delavcev je posvetiti vso pozornost. Za strokovno izpopolnjevanje so odgovorne gostinske gospodarske organizacije. Organi občinskih ljudskih odborov naj v okviru zakonitih možnosti strogo postopajo pri usmerjanju zaposlenih delavcev v strokovno izpopolnjevanje. Strokovno izpopolnjevanje je organizirati pri novo ustanovljenem Centru za vzgojo gostinskih delavcev v obliki tečajev, seminarjev, šol, predavanj in podobno ter je v učnih programih in pri organizaciji upoštevati potrebe posameznih predelov. V investicijskih programih za nove objekte je potrebno zagotoviti tudi strokovno delovno silo. Reševati je tudi potrebe gostinstva po stanovanjih s tem, da se odobrijo za gradnjo krediti iz občinskih stanovanjskih skladov.

Težiti je za ustanavljanjem popolnih gostinskih obratov, t. j. takih, ki nudijo tudi topla in hladna jedila. Točilnice naj se ne ustanavljajo.

Doseči je potrebno nadaljnje večanje turističnega prometa s tem, da se izboljša kvaliteta storitev, izvedejo ukrepi za podaljšanje sezone in izboljša stanje glede razvedrila. Pri tem je pritegniti k sodelovanju društva in družbene organizacije, ki bi s svojo dejavnostjo lahko izpolnile naše programe.

V sodelovanju s potovalnimi uradi in bolniškimi blagajnami je potrebno doseči boljši obisk naših krajev, tako stalnih gostov kot izletnikov. Posebno pozornost pa je posvečati nadaljnjemu večanju inozemskega turističnega prometa zaradi njegovih posebnih koristi. Sredstva, ki jih prejema občinski ljudski odbori kot

devizno razliko za inozemske nočitve, naj se predvsem uporabljajo za take investicije, ki bodo neposredno in najhitreje povečale dotok tujih gostov.

Za turistično propagando naj v prihodnje gospodarske organizacije in zbornice prispevajo večja sredstva. Organizacijo in usmerjanje propagande naj vodi Celjska turistična zveza, pri kateri se naj stekajo sredstva propagandnega sklada. Društva naj si v bodoče še v večji meri prizadevajo za turistično prosvetljenje prebivalstva, za olepšavo krajev, za izdajo turističnih publikacij (razglednic, letakov, prospektov in podobno), za pridobivanje zasebnih turističnih sob itd.

Priporočamo občinskim ljudskim odborom, da naj bi se turistična taksa prepuščala turističnim društvom. Istočasno pa se priporoča občinskim ljudskim odborom, da glede na pomanjkanje turističnih sob vodijo primerno politiko obdavanja.

Zdravilišča imajo pri razvoju turizma, tako domačega kot inozemskega, velik pomen. Zato naj svoje poslovanje in organizacijo prilagodijo tudi potrebam turizma. Skrbijo naj za izdajo strokovnih razprav o uspehih in načinih zdravljenja, da bi z njimi seznanila domače in tuje interesente in tako povečala ogled naših zdravilišč. Občinski ljudski odbori naj izdajo zdraviliške rede.

Da bi se lahko izboljšala kvaliteta gostinskih uslug in povečala potrošnja turistov ter zadovoljevanje njihovih potreb, je potrebno prilagoditi trgovine in obrtne poslovalnice tem potrebam, tako v pogledu poslovnega časa, založenosti in ureditve.

Vprašanju družbene prehrane je posvečati vso pozornost, saj je pomembna pri izvedbi naših smotrov za povečanje delovne storilnosti in izboljšanje življenjske ravni ter razbremenitvi družine. V prehodnem obdobju naj se še uporabljajo proste gostinske kapacitete za zadovoljevanje teh potreb, izdelati pa je program potreb po specializiranih obratih, ki naj se ustanovijo pri stanovanjskih skupnostih in proizvodnih podjetjih.

Glede na skromna sredstva je potrebno ob sodelovanju z gospodarskimi organizacijami v skladu z njihovimi interesi in prispevki pospešiti gradnjo počitniških domov in rekreacijskih centrov na našem območju, predvsem v Zgornji Savinjski dolini in v neposredni bližini močnejših industrijskih centrov. Ta akcija bi mnogo pripomogla k razvoju turizma v našem okraju. Z njo bi pridobili nove kapacitete in stalne obiskovalce, poleg tega pa bi bila omogočena zdrava rekreacija naših delovnih ljudi v neposredni bližini in z minimalnimi stroški.

Svet za turizem in gostinstvo in drugi sveti, ki so pristojni za ti panogi, naj posvečajo svojo aktivnost pri reševanju in spremljanju turistične ter gostinske problematike.

XIV. poglavje

OBRT

Razvoj obrti v letu 1961 je treba obravnavati s stališča nujnih potreb po dobro organiziranih storitvah in upoštevati nadomestitev zaostanka v minulemu letu, ki je nastal zaradi stagnacije uvoza opreme.

Predvidevamo, da bo vrednost bruto produkta porasla za 20,9 %, v zasebnem pa 5,8 % ter tako preseгла višino 8,3 milijard dinarjev. Spričo boljše organizacije dela, ki naj se izvede v obrtnih gospodarskih organizacijah, naj bi se število zaposlenih v obrti povečalo le za 2,2 %, narodni dohodek pa za 15,9 %, od tega za 19,9 % v družbenem sektorju in za 4,8 % v zasebnem sektorju.

Investicijska vlaganja v obrti bodo po predvidevanjih za leto 1961 znašala okoli 228.500.000 din. Za kritje večjih potreb po investicijskih vlaganjih v osnovna sredstva onih obratov, ki imajo širši pomen, se

bo morala udeležba sredstev izven okrajnega investicijskega sklada v odnosu za leto 1960 pomembno povečati.

Nadaljnji napredek obrti bo dosežen z boljšo organizacijo dela, s smotnim in načrtnim vlaganjem sredstev v osnovna in obratna sredstva ter kot rezultat prej navedenih ukrepov, z dvigom storilnosti dela. Slednje je v veliki meri pogojeno tudi z nadaljnjim izpopolnjevanjem sistema nagrajevanja po delovnem učinku.

Pri delu za nakazani razvoj te panoge gospodarstva je potrebno izvajati zlasti naslednje ukrepe in smernice:

— Proizvodna obrt mora poskrbeti za spremembo asortimenta proizvodnje, prenehati biti veja industrije in začeti z izdelovanjem iskanih obrtnih izdelkov strokovne obdelave in kvalitetne izdelave. Postati mora proizvajalec onih izdelkov, ki jih industrijska proizvodnja ne more izdelati in ne samo onih, za katere so trenutno industrijske kapacitete še nezadostne.

— Storitveni obrti je posvetiti več pozornosti kot proizvodni. Stremeti je za večanjem obstoječih storitvenih kapacitet, ustanavljati manjkajoče in jim ustvariti ekonomske pogoje dela, enake kot jih ima proizvodna obrt.

— Investicijska vlaganja morajo biti smotna. Večji poudarek je treba dati sodobnim orodjem, ki so pogoj za večjo mehanizacijo dela, za zmanjšanje odvisnosti od ročnega dela in pogoj, da se tudi storitve organizirajo tako, da se bo postopno začela uvajati proizvodnja uslug. V letošnjem letu je na tem področju prvenstveno treba pripraviti temeljite študije o organizaciji sodobnih metod dela za deficitarne stroke.

— Kjer so za to podani gospodarski in lokacijski pogoji, je proučiti organiziranje obrtnih centrov kot eno izmed možnih oblik organiziranega razvoja storitvene obrti.

— Upošteva se nove smeri strokovnega izobraževanja kadrov, zlasti priučevanja na delovnem mestu, je potrebno, da obrtna zbornica usmerja to delo zlasti v dve smeri: v izobraževanje gospodarsko razgledanega vodilnega kadra in izobraževanje strokovnjakov za posamezne stroke in dela. Pri slednjem je nujno posvetiti ustrezno pozornost specializaciji, še zlasti za manjkajoče in povsem nove obrtne stroke.

— Občinski ljudski odbori morajo v letu 1961 posvetiti posebno pozornost ekonomiki onih obrtnih gospodarskih organizacij, ki imajo pavšalirane obveznosti do družbe. Že izdelani predpisi o spremembah v načinu obračunavanja dajatev od osebnih dohodkov in predvidene spremembe v načinu določanja višine ostalih obveznosti gospodarskih organizacij narekujejo to potrebo.

Glede na komunalni značaj nekaterih obrtnih obratov je pri le-teh doseči zlasti naslednje:

— V letu 1961 je dokončno rešiti vprašanje osrednje klavnice v Celju, da se zagotovi redna oskrba večine območja celjskega okraja z mesom.

— Gradnjo novih pekarn je pospešiti. Pri tem je treba sedanje male kapacitete nadomestiti z velikimi pekarnami, ki naj imajo večja preskrbovalna območja. Razen v močnih protiročniških središčih, kjer naj bi bile tudi še v bodoče specializirane prodajalne kruha in peciva, je prodajo pekarskih izdelkov prenesti v živilske trgovine.

— V stanovanjskih skupnostih je v letu 1961 preiti iz faze družbeno-političnega utrjevanja same organizacije na širše zasnovano konkretno delo. V zvezi s stalnim dvigom življenjske ravni bodo le-te morale odločilno poseči v vse dejavnosti, ki služijo izboljšanju življenjskih pogojev prebivalstva in razbremenitvi zaposlenih žena. Za doseg tega smotra pa je zlasti potrebno:

— Da pomagajo, podprejo in usmerjajo delo stanovanjskih skupnosti, njihovih služb in obratov tudi strokovni sveti ljudskih odborov ter obrtno-komunalna zbornica.

— Potrebno je določiti smotrnejše oblike, jasnejše perspektive in konkretnije delo stanovanjskih skupnosti, kar jim mora zagotoviti odločilnejšo vlogo pri ustvarjanju in snovanju novih obrtnih storitvenih kapacitet.

— Stanovanjske skupnosti so pozvane, da nastopijo kot zbiratelji prostih sredstev pri gospodarskih organizacijah, ki se naj angažirajo kot dopolnilni viri investicij v storitvene obrtne obrate.

Regulacije

V letu 1961 naj bi se nadaljevala naslednja regulacijska dela:

	Kraj	Investitor	(v milijonih din) Znesek
Savinja Celje	Celje	Vodna skupnost Savinja	35
Voglavna Celje	Celje	Vodna skupnost Savinja	25
Paka Velenje	Velenje	Vodna skupnost Savinja	30
Bolska Prebold	Prebold	Vodna skupnost Savinja	20
Pešnica Šentjur	Šentjur	Vodna skupnost Savinja	15
Mestinjščica	Sodna vas	Vodna skupnost Obsotelje	5

Za vzdrževalna dela na Sotli v Sedlarjevem bo vloženi 2,5 milijonov din ter za druga vzdrževalna dela na nekaterih potokih 10 milijonov din.

Za vsa regulacijska dela bo vloženo skupaj 142,5 milijonov din.

Melioracije

Nadaljevati je treba z melioracijskimi deli ob Ložnici in sicer Podlog—Založe, na Žepini, na Imenskem polju, na Bučkem polju, ter meliorirati zemljišča ob Dravinji med Ločami in Radano vasjo.

Investitorji in izvajalci del bodo vodne skupnosti in sicer »Dravinja« Slovenske Konjice, »Savinja« Celje in »Obsotelje« Šmarje pri Jelšah.

Za ta dela bo vloženi predvidoma 63 milijonov dinarjev.

Urejanje hudournikov

Predvideva se ureditev hudournikov v Logarski dolini in ureditev Gračnice. Investitor bo Vodna skupnost Celje. Cenimo, da bo za vsa dela na razpolago 10 milijonov din.

Vodovodi

Na območju okraja bo v letu 1961 potrebno urediti te-le vodovode:

— končati vodovod Šmartno ob Dreti, nadaljevati z rekonstrukcijo vodovoda v Slovenskih Konjicah in ojačati vodovod v Zrečah ter v Vitanju;

— nadaljevala naj bi se dela pri gradnji vodovodov v Šentvidu pri Grobelnem, v Gomilskem, v Laškem, v Novem Velenju ter na vodovodu Celje—Vitanje.

Za bodoči gospodarski razvoj bo potrebno v Celju zgraditi industrijski vodovod. Zato naj bi se v letu 1961 pripravil potreben načrt in s tem v zvezi opravila ostala pripravljalna dela.

Vse investicijske naložbe za gradnjo vodovodov bodo predvidoma znašale okoli 145,5 milijonov dinarjev.

Kanalizacije

V letu 1961 se bodo nadaljevala dela pri urejanju kanalizacije v Celju, Zalcu in v Šmarju pri Jelšah.

Skupna sredstva, ki bodo vložena v letu 1961 na področju vodnega gospodarstva, bodo znašala:

XV. poglavje

VODNO GOSPODARSTVO

Na poročju vodnega gospodarstva so v letu 1961 predvidena po dejavnostih naslednja investicijska dela:

za regulacije	142,5 milijonov din
za melioracije	63,0 milijonov din
za regulacije hudournikov	10,0 milijonov din
za gradnjo vodovodov	145,5 milijonov din
za kanalizacije	90,5 milijonov din
Skupaj:	451,5 milijonov din

TRETJI DEL

PREDPISI O EKONOMSKIH UKREPIH IN SKLADIH

XVI. poglavje

OKRAJNI SKLADI

1.

Okrajni družbeni investicijski sklad

1. Višina sredstev okrajnega družbenega investicijskega sklada bo v sporazumu z občinskimi ljudskimi odbori ugotovljena naknadno v skladu z veljavnimi predpisi.

2. Sredstva okrajnega investicijskega sklada po bilanci 1. 1. 1961 znašajo 445.451.000 din.

3. Sredstva pod točko 2 se delijo:

	v 000 din
— že angažirana sredstva iz prostih sredstev prejšnjih let	156.719
— za negospodarske investicije	100.000
— za kmetijstvo 1961	40.000
— za gasilski dom Celje	8.000
— za neizkoriščene, v preteklih letih odobrene kredite	13.725
— za udeležbo h kreditom iz bančnih sredstev	75.007
— za obratna sredstva 1961	52.000

4. Pooblašča se Svet za družbeni plan in finance, da gornje zneske popravi in pri tem upošteva iste proporce če bi se naknadno ugotovilo, da so sredstva okrajnega družbenega investicijskega sklada, katera se lahko koristijo v letu 1961, nižja oziroma višja od predvidevanj tega družbenega plana.

2

Okrajni gozdni sklad

Sredstva okrajnega gozdnega sklada, ki se po določilih zveznega družbenega plana za leto 1961 lahko koristijo v tem letu, znašajo 89,097.000 dinarjev.

3.

Okrajni cestni sklad

Skupna sredstva okrajnega cestnega sklada, ki se bodo po določilih zveznega družbenega plana za leto 1961 lahko uporabljajo v letu 1961, znašajo 46,470.000 dinarjev.

V teh sredstvih je zajeta tudi dotacija iz okrajnega proračuna v znesku 30,000.000 dinarjev.

4.

Okrajni gasilski sklad

Skupna sredstva okrajnega gasilskega sklada za leto 1961 znašajo 11,595.000 dinarjev.

5.

Okrajni kmetijski sklad

Skupna sredstva okrajnega kmetijskega sklada za leto 1961 znašajo 12,540.000 dinarjev.

XVII. poglavje

DOLOČITEV KOLIČIN LESA ZA POSEK V LETU 1961

I. Določitev količin stoječega lesa za sečnjo

Za posek v osnovnih gozdovih v letu 1961 se določijo naslednje maksimalne količine stoječega lesa v bruto m³:

Sektor lastništva	iglavci	listavci	skupaj
SLP I — GG Brežice	3.000	12.200	15.200
SLP I — GG Celje	19.800	23.300	43.100
SLP I — GG Nazarje	30.400	11.700	42.100
Skupaj SLP I —			
gozdna gospodarstva	53.200	47.200	100.400
SLP II (družbena posestva)	1.700	1.600	3.300
Skupaj družbeni gozdovi	54.900	48.800	103.700

Sektor lastništva

	Hlodi	Jamski les	Celokupni les	Skupaj
Zasebni gozdovi občine Mozirje	30.600	11.000	12.000	53.600
Zasebni gozdovi občine Šoštanj	4.200	1.900	1.700	7.800
Zasebni gozdovi občine Žalec	8.500	4.100	4.000	16.600
Zasebni gozdovi občine Celje	3.000	2.500	1.900	7.400
Zasebni gozdovi občine Laško	1.100	400	400	1.900
Zasebni gozdovi občine Šentjur	1.500	800	500	2.800
Zasebni gozdovi občine Šmarje	100	300	—	400
Zasebni gozdovi občine Slov. Konjice	10.100	3.400	3.400	16.900
Skupaj zasebni gozdovi	59.100	24.400	23.900	107.400
Skupaj vsi gozdovi	86.600	33.000	35.000	154.600

Sektor lastništva

	iglavci	listavci	skupaj
Zasebni gozdovi občine Mozirje	71.500	6.000	77.500
Zasebni gozdovi občine Šoštanj	11.900	4.100	16.000
Zasebni gozdovi občine Žalec	18.500	17.800	36.300
Zasebni gozdovi občine Celje	7.900	10.500	18.400
Zasebni gozdovi občine Laško	4.000	15.200	19.200
Zasebni gozdovi občine Šentjur	6.000	16.900	22.900
Zasebni gozdovi občine Šmarje	1.500	22.800	24.300
Zasebni gozdovi občine			
Slov. Konjice	21.700	6.800	28.500
Skupaj zasebni gozdovi	197.900	148.900	346.800
Skupna sečnja v okraju	143.000	100.100	243.100

Na podlagi sklepa Okrajnega ljudskega odbora Celje dne 20. 12. 1960 se predvideva, da se bo v letu 1961 skršilo in spremenilo v kmetijska zemljišča 207 ha gozdov na relativnih gozdnih tleh.

S krčenjem teh gozdov bo napadla še naslednja lesna masa stoječega drevja v bruto m³:

Sektor lastništva	iglavci	listavci	skupaj
SLP II (gozdovi družbenih posestev)	6.900	1.500	8.400
v zasebnih gozdovih	17.100	4.500	21.600
Skupaj s krčenjem	24.000	6.000	30.000

S predvidenimi sečnjami v osnovnih gozdovih, s krčenjem in sečnjami na negozdnih površinah bodo napadle naslednje količine ključnih sortimentov iglavcev v neto m³:

Sektor lastništva	Hlodi	Jam. les	Cel. les	Skupaj
SLP I. GG Brežice	1.400	500	500	2.400
SLP I. GG Celje	8.300	3.200	4.000	15.500
SLP I. GG Nazarje	17.000	3.000	4.600	24.600
Skupaj gozdna gospodarstva	26.700	6.700	9.100	42.500
SLP II. (družbena posestva)	800	1.900	2.000	4.700

Razen ključnih sortimentov iglavcev se predvideva proizvodnja še naslednjih količin hlodovine listavcev v neto m³:

Sektor lastništva	Količina
SLP I — GG Brežice	2.500
SLP I — GG Celje	5.700
SLP I — GG Nazarje	2.200
Skupaj gozdna gospodarstva	10.400
SLP II — družbena posestva	1.000
Skupaj družbeni gozdovi	11.400

Sektor lastništva	Količina
Zasebni gozdovi občine Mozirje	900
Zasebni gozdovi občine Šoštanj	400
Zasebni gozdovi občine Žalec	2.100
Zasebni gozdovi občine Celje	1.400
Zasebni gozdovi občine Laško	2.200
Zasebni gozdovi občine Šentjur	1.600
Zasebni gozdovi občine Šmarje	2.700
Zasebni gozdovi občine Slov. Konjice	500
Skupaj zasebni gozdovi	11.800
Skupaj vsi gozdovi	23.200

XVIII. poglavje

RAZDELITEV SREDSTEV GOZDARSTVA

1.

V okrajni gozdni sklad se steka od družbenih gozdov 45 % od cene lesa na panju, 45 % od prodaje posraskanih gozdnih proizvodov in enak del dohodkov od plačanih gozdnih škod.

Od prispevkov od sečnje lesa v zasebnih gozdovih se steka v okrajni gozdni sklad 35 % teh prispevkov.

2.

Ker še ni dokončno izvršena organizacija kmetijskih zadrug, bo sredstva za vzdrževanje zasebnih gozdov, ki bodo preostala po vplačilu dela prispevka v okrajni gozdni sklad, razporedil na območne kmetijske zadruge oziroma one gozdnogospodarske organizacije, ki bodo nosilci družbenih obveznosti gozdarstva v zasebnih gozdovih, na predlog Okrajne uprave za gozdarstvo Svet za gozdarstvo OLO Celje.

XIX. poglavje

SREDSTVA ZA PRORAČUNE

Delež za občinske proračune bo določen s posebnim odlokom.

XX. poglavje

OKRAJNI SKLAD ZDRAVSTVENEGA ZAVAROVANJA KMETIJSKIH PROIZVAJALCEV

1.

V okrajni sklad zdravstvenega zavarovanja kmetijskih proizvajalcev vplačajo v letu 1961 občinski ljudski odbori 33 % od splošnega prispevka, ki ga plačujejo kmetijski proizvajalci.

XXI. poglavje

OKRAJNI PRORAČUN

1.

Sredstva okrajnega proračuna bodo znašala za leto 1961 (v 000 din):

1.057.148

ter bodo razporejena takole:

— administrativni proračun	527.398
— dotacije samostojnim zavodom	88.920
— dotacije družbenim organizacijam in društvom	86.550
— dotacija skladom	36.000
— dotacije občinskim ljudskim odborom	40.000
— proračunska rezerva	133.722
— negospodarske investicije	144.558

XXII. poglavje

UKREPI ZA ZAGOTOVITEV SKLADNEGA RAZVOJA GOSPODARSTVA PO PREDVIDEVANJH PLANA GOSPODARSKEGA RAZVOJA OKRAJA CELJE ZA LETO 1961

1. Pristojni okrajni in občinski organi morajo skrbeti, da bodo določila okrajnega in občinskih družbenih planov glede temeljnih razmerij na posameznih gospodarskih področjih dosledno upoštevana. Nadalje morajo družbeni plani stalno spremljati njihovo izvajanje.

Okrajnemu ljudskemu odboru morajo predlagati ukrepe, ki so potrebni za vskladitev občinskih in družbenih planov z okrajnim družbenim planom ali za izpolnitev okrajnega družbenega plana.

2. Da se zagotovi pravilno razporejanje sredstev gospodarskih organizacij, naj zbori proizvajalcev občinskih ljudskih odborov občasno razpravljajo o tem vprašanju ter na podlagi teh razprav in mnenj sindikatov in zbornic dajo priporočila za smotrnejšo uporabo sredstev, če bi se ugotovilo, da jih gospodarske organizacije ne uporabljajo v skladu s smernicami družbenega plana in po načelu dobrega gospodarjenja.

3. Da bi se koordinirano in smotrno uporabljala sredstva okrajnih skladov, lahko okrajni ljudski odbor določi, da je treba predložiti programe za uporabo sredstev in predračune pred njihovo potrditvijo v mnenje okrajnemu ljudskemu odboru oziroma organu, ki ga ta določi.

Č E T R T I D E L

XXIII. poglavje

KONČNE DOLOČBE

1.

Svet za družbeni plan in finance okrajnega ljudskega odbora je pooblaščen tolmačiti ta družbeni plan.

2.

Ta družbeni plan se objavi v Uradnem listu LRS in v Uradnem vestniku okraja Celje. Velja od 1. januarja 1961.

Št. 02/3-30-5/2-61

Celje, dne 31. marca 1961

Predsednik
okrajnega ljudskega odbora
Riko Jerman l. r.

124

Okrajni ljudski odbor Celje je po 14. členu zakona o proračunih in o finansiranju samostojnih zavodov (Uradni list FLRJ, št. 52-847/59) in 64. členu zakona o okrajnih ljudskih odborih (Uradni list LRS, št. 19-89/52) na seji okrajnega zbora in na seji zbora proizvajalcev dne 31. marca 1961 sprejel

O D L O K

o proračunu okraja Celje za leto 1961

1. člen

Okrajni proračun za leto 1961 obsega:

din

dohodke v znesku	1.057,148.000
izdatke v znesku	1.057,148.000

2. člen

Predračune okrajnih organov, ki bi bili v letu 1961 na novo ustnovljeni, potrjuje Svet za družbeni plan in finance okrajnega ljudskega odbora.

3. člen

Nove namestitve pri okrajnih organih, za katere niso predvideni krediti v posameznih predračunih, se lahko izvršijo samo v okviru potrjene sistemizacije in po predhodni odobritvi proračunskih sredstev.

4. člen

Načelnik oddelka za finance okrajnega ljudskega odbora je pooblaščen, da razdeli na posamezne organe kredit, ki je predviden kot posebna rezerva za povišanje plač in prispevkov.

5. člen

Okrajni ljudski odbor pooblašča Svet za družbeni plan in finance, da lahko razporeja sredstva proračunske rezerve do 50 % zneska rezerve.

6. člen

Ta odlok se objavi v Uradnem vestniku okraja Celje in v Uradnem listu LRS. Velja od 1. januarja 1961

Št. 02/3-31-16/4-61

Celje, dne 31. marca 1961

Predsednik
okrajnega ljudskega odbora
Riko Jerman l. r.

PREGLED DOHODKOV IN IZDATKOV PRORAČUNA OKRAJA CELJE ZA LETO 1961 (PO DELIH)

I Z D A T K I

din

I. del — Skupni dohodki	996,500.000
III. del — Dohodki državnih organov in zavodov	2,000.000
IV. del — Ostali dohodki	35,500.000
VI. del — Prenešena sredstva	23,148.000

D O H O D K I

din

1. del — Prosveta in kultura	6,150.000
2. del — Socialno varstvo	1,282.000
3. del — Zdravstvena zaščita	1,757.000
5. del Državna uprava in sodstvo	395,309.000
6. del — Komunalna dejavnost	122,900.000
7. del — Negospodarske investicije	72,000.000
8. del — Dotacije:	
samostojnim zavodom	88,920.000
proračunskim skladom	36,000.000
družbenim organizacijam	86,550.000
občinam	40,000.000
9. del — Obveznosti iz posojil in garancij	72,558.000
10. del — Proračunska rezerva	78,396.000
13. del — Sredstva za povečanje plač in prispevki	55,326.000

S k u p a j

1.057,148.000

S k u p a j

1.057,148.000

125

Okrajni ljudski odbor Celje je po 11. členu zakona o proračunih in o finansiranju samostojnih zavodov (Uradni list FLRJ, št. 52-847/59) skladno z zakonom o določitvi udeležbe občin in okrajev v skupnih virih

dohodkov (Uradni list LRS, št. 2-5/60 in 4-36/61) na seji okrajnega zbora in na seji zbora proizvajalcev dne 31. marca 1961 sprejel

O D L O K

o določitvi udeležbe občin v skupnih virih dohodkov

1. člen

Občinskim ljudskim odborom pripada 36 % dohodkov od skupnih deljivih virov, doseženih na območju občine.

2. člen

Za uravnovešanje proračunov občinskih ljudskih odborov pripada še dopolnilna udeležba iz skupnih virov dohodkov, doseženih na območju občin:

Laško	8 %
Mozirje	8 %
Slov. Konjice	8 %
Šentjur pri Celju	24 %
Šmarje pri Jelšah	24 %

3. člen

Za kritje proračunskih izdatkov daje okrajni ljudski odbor dotacijo občini Šmarje pri Jelšah v višini 40.000.000 din.

4. člen

Za skupni vir dohodkov vseh politično-teritorialnih enot se šteje občinska doklada od kmetijstva po najnižjih povprečnih stopnjah, določenih v naslednjih

odstotkih za posamezne občine od predvidenega katastrskega dohodka:

Celje	15 %
Laško	8 %
Mozirje	6 %
Slovenske Konjice	14 %
Šentjur pri Celju	14 %
Šmarje pri Jelšah	14 %
Šoštanj	12 %
Zalec	16 %

5. člen

Ta odlok začne veljati z dnem objave v Uradnem vestniku okraja Celje, uporablja se pa od 1. januarja 1961. Z uveljavitvijo tega odloka preneha veljati odlok o določitvi udeležbe občin okraja Celje v skupnih dohodkih (Uradni vestnik okraja Celje št. 13-137/60).

Št. 02/3-31-32/2-61

Celje, dne 31. marca 1961

Predsednik
okrajnega ljudskega odbora
Riko Jerman l. r.